

Dužijanca u Zagrebu

katolički list
GOD. XXV. BR. 8 (285)
kolovoz (avgust) 2018.
cijena 150 din

Zvonik

ISSN 1451-2149

**DUŽIJANCA -
ponos, radost, zahvala**

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali bazilici, 11. 8. 2018.

Molitvom zaliveno svako zrno pšenice

S lavimo Dužijancu, da zahvalimo Bogu za ovogodišnju žetvu, i da zahvalimo za 50 godina naše biskupije, i za 50 godina svećeništva našega biskupa Ivana. Zlatni jubilej slavi i pedeseto natjecanje naših risara i njihovih gostiju. Pedeset je godina i velikoj građanskoj povorci slavitelja dužijance. U srebro se obuklo i zajedničko crkveno i građansko slavlje Dužijance. Sve nas je manje, ali svijetla Dužijanca traje do danas. Zahvaljujemo Bogu i za to jedinstvo. Ni prisutnost zla ne može umanjiti našu zahvalnost. Zlo nam se čini većim od života. Eno požari gutaju šume, ljetinu, kuće, ljude. Ratovi i terorizam haraju po svijetu. U potresima umiru stotine ljudi. Koliko je u nebo vapijuće nepravde u svijetu, ali i oko nas i u nama. Kako do radnog mjesta? Kako do lijeka? Kako se školovati kad se nema? U brizi su i oni koji su poznjeli i pitaju se hoće li biti dostojno nagrađeni.

Dužijanca je svake godine i „šaka suza i vrića smija“. Suzama su zalijevane naše njive od sjetve do žetve. Molitvama je zaliveno svako zrno pšenice! Bog je najbolji slušatelj. Ne treba ni vikati ni plakati glasno. On čuje i najtišu molitvu. Gledajući svoje sugrađane Kokić tvrdi: *Oni su tako rijetko vesela lica. I kada se okupe oko tople peći u rane sutone * najrađe pričaju o svojim njivama dugim, * u čije crne brazde, ko u valove beskrajnoga mora svaka njihova bol utone* (Ljudi nizine). Lijepo je svećenik Kokić procijenio našeg čovjeka, koji svoju bol ostavlja u zemlji. Dužijanca je i nakon slabe žetve dragost, „vrića smija“. Ponosan risar se raduje svakome zrnu. I Dužijanca je puna emocija. Zato nam treba i tamburica i pjesma i kolo i lipa mladost. Velik je seljak dok sije: *U njegovim očima čita se radost. On u duhu vidi: obasjanim brazdama zori žito. Spuštenih glava pjevaju jedri klasovi* (Kokić, Obasjane brazde). A kakav je ratarov život? *Život je ka i zemlja. Kad zapustiš, malo daje. Taman da bi na se bija jidan* (Oliver Dragojević).

Pogađaju nas neuspjesi, bolesti i nesreće. Večeras smo pjevali himan o suncu koje zalazi, a Meša Selimović reče: *Ni jedan zalazak sunca nikada nije spriječio svitanje, kao što ni jedna prepreka nije spriječila nadu*. U svim radostima, križevima, životnim planovima i u svim teškoćama nosi nas naša vjera, a nada učvršćuje. Zato i mi govorimo: „Ja vjerujem i kada kažem nesretan sam veoma“. Vjera je imanije i siguran posjed za čovjeka.

Zato što vjerujemo, nadamo se. Sada nam treba posjed vjere i sigurnost nade. Na kraju ostaje ono što već sada možemo ostvarivati. Ostaje ljubav. Ona je najveća. *Vjeruj u ljubav, jer ljubav je sve. Vjeruj u ljubav, ne živi bez nje. Vjeruj u ljubav i sačuvaj nju. Vjeruj u ljubav u dobru i zlu.*

Kako u našim ušima odzvanja poziv kralja Davida: Hvalite, slugo Gospodnje, hvalite ime Gospodnje? Vjerujemo li, da je psalmist u pravu kada pjeva: *Bog podiže iz prašine uboga, iz gliba vadi siromaha, da ga posadi s prvacima svoga naroda?* Bog se sagiba nad slabim čovjekom, koji želi porasti u dobroti i novosti života. Bog ne zaboravlja siromaha. U ovom svijetu zlo izgleda nesavladivo, pa kad nas okruži zlo u duši osjećamo nemoć i slabost.

Švicarska benediktinka Silja Walter nas uvjerava: *Postoji ono moćno, ono premoćno. To svemoćno je nježnije od svega. Tako nježno i tako blago kao ništa u svijetu. Na cijelom svijetu zajedno sa zvjezdanim nebom, ne postoji ništa što bi bilo tako nježno. I neizrecivo je nježnije to svemoćno od misli i od osjećaja i od ljubavi. To moćno i svemoćno je napelo nebeski svod. I na koncu svega ostaje to svemoćno drugačije kao kraj svega. To moćno i svemoćno je naš Bog. Nježan, blag kao ništa u svijetu, a stvorio je sve vidljivo i nevidljivo. Svemoćni nam je darovao zemlju, a zemlja urod svoj. I ova nas Dužijanca zove, da u duši uvijek nosimo privrženost toj božanskoj stvarnosti, jer zlo nije posljednja stvar u svijetu. Bog ima veliko povjerenje u čovjeka. To se vidi i kad Isus govori, ne samo apostolima: *Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane* (Iv 15,16). Gospodin je izabrao i naše nane. One rodiše i na noge postaviše nove radnike u svijetu. Izabrao je Gospodin i svećenika Blaška. Bog je izabrao učenike, studente i radnike, da učenjem i radom donose rod koji ostaje. Bog blagoslovio marljive i dobre ljude koji organiziraju dužijancu! Nije zlo trajno. I nije zlo nesavladivo. Život je jači od zla: *U hladu pod krstinama zemlji me je poklonila nana. Mala brazda zlatna – moja majka. * Od tada rosa na mene pada * i slana. * I snijeg posipa brijeg mojih briga* (Jakov Kopilović). Na koncu će snijeg Božje ljubavi pokriti i naše brige i svako zlo. Ovaj je svijet i ove godine iznjedrio Dužijancu, radosno i zahvalno srce. Nije nas dragi Bog ostavio. Amen.*

„Dužijanca 2018.“ u znaku jubileja

U kruhu prepoznati Božju naklonost

Svečana Večernja

Večernja molitva kao uvod u duhovni dio središnjega slavlja Dužijance 2018. održana je 11. kolovoza u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske, a predvodio ju je katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić** u nazočnosti domaćeg biskupa **Ivana Pénzesa** i svećenika Subotičke

biskupije. Prigodnu propovijed imao je mons. Beretić (*cijelu propovijed vidi na str. 3, op. ur.*).

Mons. Beretić je na kraju uputio posebni pozdrav onima koji će biti u središtu pozornosti ovogodišnjeg završnog slavlja Dužijance: bandašu **Marku Križanoviću** i bandašici **Mariji Piuković** te malom bandašu **Marijanu Rukavini** i maloj bandašici **Kristini Šarčević**.

Pjevanje I. Večernje iz božanskog Časoslova predvodio je katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, katedralnog zborovođe i orguljaša, a za orguljama je bio gost-orguljaš **Alen Kopunović Legetin**. Solo dijelove pjevali su vlč. **Dragan Muharem** i **Emina Tikvicki**. Kratko čitanje pročitao je đakon **Ferenc Sótanyi**, a Molbenicu bogoslov **Luka Poljak**.

Ispraćaj i blagoslov bandaša i bandašice

Završni dan slavlja jubilarne Dužijance započeo je u nedjelju 12. kolovoza tradicionalnim ispraćajem i blagoslovom bandaša i bandašice iz crkve sv. Roka gdje su se u jutarnjim satima okupili bandaši i bandašice iz okolnih naselja te gradski bandaš Marko Križanović i bandašica Marija Piuković sa svojim pratiocima kao i „Kerske kraljice“. U prigodnom obredu sve okupljene pozdravio je župnik, **mons. Andrija Anišić**. Bandaš Marko pročitao je pjesmu Jakova Kopilovića „Blagdan“, a bandašica Marija pročitala je odlomak iz poslanice Rimljanima koji je podsjetio na ustrajnost bunjevačkih Hrvata u vjeri, ali u njegovanju i organiziranju Dužijance i nitko i ništa ih u tome nije moglo spriječiti, kako je u kratkom nagovoru istaknuo mons. Anišić. Nakon blagoslova, prije polaska u katedralu, župnik Anišić je nazočnim mladima u narodnim nošnjama rekao kako su upravo oni radost i budućnost, poželjevši da im s lica sja ponos što su sinovi hrvatskoga naroda – bunjevačkoga roda.

Nakon blagoslova krenula je povorka do subotičke katedrale, na čijem čelu je bio konjanik s barjakom Dužijance, a na začelju konjanici ergele „Kelebija“.

Sveta misa zahvalnica

Prije svečane svete mise u subotičkoj katedrali bazi-lici sv. Terezije Avilske, sve goste i sudionike Dužijance 2018. u ime organizatora pozdravio je predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“, mons. Andrija Anišić. Misno slavlje potom je predslavio subotički biskup-zlatomisnik, mons. dr. Ivan Pénczes koji je promatrajući zlatne klasove u ikebani pored oltara, u svojoj propovijedi ustvrdio kako je puno rada utkano u svaki klas, a još više Božjega blagoslova.

Što bismo mi bez Božjeg blagoslova, bez njegove blagonaklonosti, bez povoljnog vremena, bez nadahnuća i motivacije za rad, upitao je biskup te podsjetio na primjer razočaranja proroka Ilije iz prvog čitanja, podsjećajući i na sva ljudska razočaranja.

U nastavku propovijedi biskup je progovorio o značaju kruha u ljudskim životima: *Slaveći Dužijancu Bogu zahvaljujemo za pšenicu, za kruh naš svagdanji, kojim krijemo svoja tijela. Taj kruh nam je veliki blagoslov! Možda nam svijest o milijunima naših suvremenika koji gladuju može biti dobrim poticajem da bolje cijenimo kruh koji je iz dana u dan na našim stolovima, da ga ne zaboravimo dijeliti. Jako je važno i u komadu kruha koji blagujemo prepoznati Božju blagonaklonost, kao i ljubav bližnjih bez kojih tog kruha ne bi bilo. Da, kruh nas povezuje i s Bogom i s bližnjima, upućuje nas jedne na druge. Kruh nas okrepljuje da u svojim životima možemo izvršiti ono na što nas sam Bog poziva, za što nas je ustvari stvorio,* upozorio je biskup, dodajući da je kruh zemaljski, ali i kruh anđeoski, kruh života o kojem govori evanđelje, potreban da bi čovjek mogao ostvariti svoj poziv i poslanje u svijetu. Pri tom je nadodao kako se nije lako hraniti kruhom života, ali mi bez njega ne možemo! *Zato danas zahvaljujemo za kruh naše vjere svete, koja je vodila i naše pretke kad su Dužijancu Bogu zahvaljivali za žetvu, za kruh, za život, za blagoslov svega za što su živjeli i umirali. Gdje su oni crpili motivaciju, gdje nalazili poticaj za ustrajnost u dobru? Ponajprije, vjerujem, u ustrajnom življenju vjere i predanom prihvaćanju žrtava koje je život*

sa sobom donosio... I danas, pokatkad, put k Isusu zahtijeva žrtvu, trud, patnju, ali radost koju donosi svijest da smo na pravom putu nije tek prolazna, ona traje. Čuvajmo je u svojim srcima, poručio je biskup Ivan, podsjećajući i na važnost zajedništva za ustrajnost na Isusovu putu.

U završnom dijelu propovijedi podsjetio je i na jedno drugo, vrlo važno zajedništvo koje traje već četvrt stoljeća u Subotici: *Prije dvadeset pet godina – nisu to bila nimalo laka vremena – zalaganjem mnogih plemenitih ljudi proslava Dužijance spojena je u jednu. Punih četvrt stoljeća raste plod toga zajedništva. Zbilja su nas zadužili svi oni koji su tijekom sveg ovog vremena radili na očuvanju i rastu toga jedinstva. Hvala Bogu za sve njih i za plod njihovog rada! Veliki je to dar kako Crkvi, tako i cijelom našem društvu. Na nama je pak da idemo dalje, da nastavimo ne samo u očuvanju, nego i u daljnjoj izgradnji svega ovoga vjersko-kulturnoga naslijeđa. Pečat kojeg mi budemo dali vremenu u kojem živimo, bit će putokaz novim naraštajima. Uvjerem sam, draga braćo i sestre, da u tomu možemo uspjeti samo ukoliko smo vođeni pravim motivima, ukoliko u svemu tomu povlašteno mjesto prepustimo dobrome Bogu, da nas on krijepti i pokazuje put. Nema ljudskog napretka bez Boga!, zaključio je mons. Pénczes.*

Molitve vjernika predmolili su mali bandaš i bandašica te mladi u narodnim nošnjama. Darove za misu kao

i plodove zemlje prinijeli su također mladi u narodnim nošnjama kao i bandaši i bandašice iz Žednika, Bajmaka, Tavankuta, Male Bosne i Đurđina, Mirgeša, Lemeša i Sombora koji su prinijeli krune odnosno slike od slame koje su ove godine bili simboli Dužijance u njihovim župama, a bandašica Marija i bandaš Marko prinijeli su krunu ovogodišnje katedralne-gradske Dužijance.

Na misi je pjevao katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem Miroslava Stantića uz orguljašku pratnju Alena Kopunovića Legetina. Ulogu starješina katedrale i ove godine obavljali su **prim. dr. Marko Sente** i **Gabrijel Kujundžić**.

Svečana povorka i predaja kruha gradonačelniku

Poslije svete mise krenula je svečana povorka do glavnog gradskog trga u kojoj je kao i svake godine zasjala ljepota bunjevačkih narodnih nošnji, od onih jednostavnih radnih do onih najsvečanijih i unikatnih. U povorci se očituje i zajedništvo s gostima. Jasno je da su bunjevački Hrvati domaćini slavlja, ali oni svoje zajedništvo dijele s drugim građanima Subotice i okolice. U svečanoj povorci svojim plesovima i bogatstvom narodnih nošnja predstavili su se članovi brojnih kulturno-umjetničkih društava kako iz R. Srbije tako i iz inozemstva (Hrvatska, Slovenija i dr.), kao i roditelji i odgojiteljice iz vrtića „Blažena Marija Petković – Sunčica“ i „Biser“ te „Kerske kraljice“. U povorci su prošle i brojne klasovima okićene zaprege, konjanici te karuca s velikom krunom ispletenom od žita kao i mlade djevojke u šlingu s velikim žitnim klasom. Vrhunac povorke uvijek čine bandaši i bandašice iz okolnih

mjesta te Sombora i Lemeša koji također u svečanim zapregama sa simbolima svojih mjesnih dužijanci dolaze na pozornicu odnosno improvizirani salaš, čiji su ovogodišnji domaćini bili **Dajana** i **Davor Šimić**. Bandaš Marko i bandašica Marija na svečanim karucama donijeli su blagoslovljeni kruh i predali ga gradonačelniku Subotice, **Bogdanu Labanu**. Ona ga je pokazao na sve četiri strane grada, očitujući tako zahvalnost Bogu i marnim ljudima koji su ga svojim radom osigurali za sve građane grada i za mnoge druge izvan subotičkog atara.

Vlada APV ove je godine bila generalni pokrovitelj Dužijance stoga je pozdravne riječi brojnoj publici uputio najprije **Mihály Nyilas**, dopredsjednik Vlade Autonomne pokrajine Vojvodine i pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. On je u svom govoru naglasio kako je Dužijanca svojevrsni spoj molitve, zahvale Bogu i pohvale čovjeku

za njegov rad; spoj običaja i kulturnih vrijednosti. *Za Dužijancu je, vjerojatno, najznačajnije to što čuva dragocjenu nit prošlosti, običaja i tradicije. Plete ih s vremenima i ostavlja to tkanje kao zalog za budućnost, kao svjedočanstvo. Njegovanje nacionalne kulture i umjetničkog stvaralaštva veoma je važno. I zato su ovakve manifestacije iznimno bitne jer pridonose bogatstvu različitosti u Vojvodini*, poručio je, među ostalim, potpredsjednik Nyilas.

Završnu riječ okupljenima uputio je gradonačelnik Bogdan Laban koji je, među ostalim, rekao kako je Dužijanca više od manifestacije. *Ona je put, način za upoznavanje identiteta Subotice. Njenog duha i biti – da predstavlja ponosni dom svih njenih građana*, rekao je gradonačelnik, dodajući da se Subotica može podičiti da nalik klasu žita u sebi čuva identitete svih njenih građana, bez obzira na njihovu vjeroispovijest ili nacionalnu pripadnost. *Marljivost, posvećenost i predanost koju su organizatori Dužijance pokazali kroz niz zasebnih*

Krunu ovogodišnje katedralne-gradske Dužijance izradila je poznata slamarka **Jozefina Skenderović**. Ovogodišnja kruna simbolizira jubilej Subotičke biskupije s

obrisima subotičke katedrale-bazilike sv. Terezije te simbol Prečista Srca Marijina koje je drugotni zaštitnik biskupije i lik sv. Pavla, koji je zaštitnik biskupije. Ondje je i biskupov štap i mitra da podsjeti i na jubilej biskupa svećeništva.

događaja spojenih u jednu cjelinu šalju jednu poruku – poruku privrženosti. Dužnost mi je istaknuti još jedan važan detalj. Kroz očuvanje tradicije i njenim spajanjem s vizijom budućnosti, Dužijanca potiče kreiranje pozitivnog imidža cijele Subotice, rekao je Laban, zaključujući da samo ukoliko poštujemo unikatnost možemo iskreno biti povezani, i graditi Suboticu kojom ćemo se ponositi, koja će biti sretni dom budućih generacija.

Nismo zaboravili Blaška Rajića

Ni ove godine nije zaboravljen utemeljitelj crkvene Dužijance, mons. Blaško Rajić. U popodnevnom satima, bandaš i bandašica te direktor i predsjednik UBH „Dužijance“ uz druge poštovatelje toga velikana posjetili su njegov grob u subotičkom „Kerskom groblju“. U prigodnom obredu bandaš Marko je položio na njegov grob snopić od žita, a

bandašica buket. Oni su ujedno preuzeli na sebe brigu da u narednih godinu dana povremeno posjećuju njegov grob i vode brigu da bude lijepo uređen i za velike blagdane okičen cvijećem, zovom ili mladim zelenim žitom.

„Bandašicino kolo“

Slavlje Dužijance 2018. završilo je *Bandašicinim kolom* na gradskom Trgu slobode. Na ovo tradicionalno narodno veselje okupi se uvijek veliki broj građana iz Subotice i okolnih naselja kao i turista koji se zateknu u gradu. *Bandašicino kolo* započelo je pozdravom predsjednika UBH „Dužijance“, dr. Andrija Anišića. On je u svom pozdravu izrazio radost što je Udruga, predvođena Organizacijskim odborom Dužijance i direktorom **Marinkom Piukovićem** mogla i ove godine za sve građane Subotice i okolice, ali i za sve turiste, prirediti mnogo toga lijepoga i zanimljivoga iz bogate kulturne baštine bunjevačkih Hrvata. Ove godine to smo činili s posebnom ljubavlju jer je ova Dužijanca jubilara i spojila je u sebi tri jubileja: 50. obljetnicu manifestacije „Takmičenje risara“, 50. obljetnicu prve gradske dužijance, kada je ona prvi put, nakon II. svjetskog rata, izašla na ulice grada Subotice te najdraži jubilej – 25. obljetnicu zajedničke Dužijance (crkvene i gradske), zaključio je mons. Anišić. Zatim su bandaš i bandašica recitali pjesmu „Kolo

igra, tamburica svira“, te pozvali okupljeno mnoštvo da s njima *zaigra* „Bunjevačko kolo“. Slavlje je nastavljeno uz igru različitih kola i narodnih plesova uz pratnju šest tamburaška ansambla koji su pokazali svoje umijeće na tamburici.

Potpura Dužijanci

Na kraju slavlja u prigodnoj izjavi i ocjeni ovogodišnje Dužijance, predsjednik UBH „Dužijanca“, dr. sc. Andrija Anišić istaknuo je, među ostalim, kako je Dužijanca u Gradu Subotici uvrštena je u manifestacije od posebnog značaja i postala je „brend“ Subotice, kako je istaknuo gradonačelnik.

Ove godine je i Autonomna pokrajina Vojvodine dala značajna sredstva za organizaciju Dužijance i prihvatila se generalnog pokroviteljstva. Ove godine prvi puta je i sam predsjednik R. Srbije, **Aleksandar Vučić**, na manifestaciju *Takmičenje risara* poslao svog osobnog izaslanika i više puta u svojim govorima isticao podršku Dužijanci, koju organizira hrvatska manjina u Srbiji. *Uspjeli smo osigurati stalno mjesto Takmičenja risara u Đurđinu, pokrenuti važne radionice za budućnost Dužijance kao što je radionica u nekadašnjem košenju žita (ris) u kojoj djeca i mladi uče taj drevni način rada kojim su naši preci zarađivali kruh svagdašnji. Pokrenuli smo izdavanje revije „Dužijanca“ koja postaje trajni spomen onoga što sada Dužijanca jest, a uvijek izvlači ponešto i iz bogate riznice bunjevačkih Hrvata. Imamo i vrlo ažurnu FB stranicu Dužijance, tako da svi prijatelji Dužijance u svijetu mogu pratiti naš rad i sva događanja iz života i rada naše Udruge*, istaknuo je Anišić.

Okolne dužijance

Dužijanca je proslavljena i u...

Žedniku

U župnoj crkvi sv. Marka u Žedniku, svečanim euharistijskim slavljem obilježen je 8. srpnja kraj žetve – Dužijanca. Nositelji ovogodišnje zahvalne žetvene svečanosti bili su bandaš Marjan Skenderović, bandašica Katarina Vojnić Tunić te mali bandaš Daniel Dožai i mala bandašica Monika Filep.

Danima uoči Dužijance vrijedne ruke naših malenih i mladih, kao i onih malo starijih čistile su žito, a spretne ruke **Davora** i **Marije Pandžić** isplele su vijence koji su krasili crkvu i bili ures na karucama bandaškog para. Krunu za Dužijancu i ove godine izradila je **Ruža Pejić**, a perlice za sve sudionike u narodnim nošnjama isplela

je **Đurđa Dulić**. U subotu navečer, uoči same Dužijance, održana je duhovna priprava za ovaj dan zahvalnosti.

Euharistijsko slavlje predslavio je **fra Nediljko Šabić** iz Tučepa, u zajedništvu s đurđinskim župnikom **vlč. Draženom Dulićem**, **vlč. Miroslavom Orčićem**, **vlč. Jozefom Vogrincem** te župnikom domaćinom, **preč. Željkom Šipekom**.

U svojoj propovijedi fra Nediljko je naglasio važnost i ljepotu zahvale, a to bi trebalo biti ujedno i temeljno kršćansko načelo u životu svakog vjernika, a da ono što nam je darovano trebamo dobro iskoristiti na dobrobit nas samih, a isto tako podijeliti s ljudima u potrebi. Mladi u narodnim nošnjama su prinijeli na oltar klasje žita, misne darove – vodu, vino i hostije i kruh. Na svetoj misi pjevao je župni zbor pod vodstvom kantora **Nikole Ostrogonca** uz pratnju tamburaškog orkestra pod dirigentskom palicom **prof. Mire Temunović**.

U večernjim satima ispred Doma kulture upriličen je kulturno-umjetnički program, a nakon toga je uslijedilo *Bandašicino kolo*. U programu su nastupali KUD *Orljava* iz Pleternice, te KUD iz Brestovca, kao i folklorni odjel žedničkog ogranka HKC-a *Bunjevačko kolo*. /**Ljubica Vukov**/

Bajmaku

Proslavom mjesne Dužijance, 8. srpnja, odnosno zahvalom Bogu za ovogodišnji rod žita, bajmački katolici su i ove godine pokazali ne samo da poznaju sadržaje vlastite kulture, nego ih i žive. Posebice jer je na proslavi bilo djece i mladih, nastavljajući tradicije svojih predaka.

Ovogodišnji bandaš i bandašica su bili **Ivan Šimić** i **Jasmina Mihaljević**. Osim njih, bilo je i druge djece, od vrtičke do srednjoškolske, a najmlađi sudionik je bio dječčacić od 8 mjeseci. Svu je djecu pripremila njihova vjeroučiteljica **Mirela Varga**. U organizaciji se istaknula i obitelj **Petreš**. Misu zahvalnicu u mjesnoj crkvi sv. Petra i Pavla predslavio je župnik župe sv. Roka iz Subotice, **mons. Andrija Anišić**. Za ukrašavanje crkve u duhu ove proslave zaslužni su **Andrej** i **Ivan Kolar**. Navečer je priređeno *Bandašicino kolo* uz glazbenu pratnju tamburaša iz Subotice. /**Hrvatska riječ**, V. N./

Lemešu

HBKUD *Lemeš* iz Lemeša organiziralo je 15. srpnja Dužijancu. Bila je to 17. godina kako ova hrvatska udruga u Lemešu na taj način slavi završetak žetve. Ove godine manifestacija je trajala četiri dana.

U ulozi bandaša i bandašice bili su ove godine **Antonia Ileš** i **Luka Vilić**. Mala bandašica bila je **Karmela Ileš**, a mali bandaš **Kevin Burza**.

Sudionici *Dužijance* okupili su se najprije u Domu kulture, a onda je povorka sudionika *Dužijance*, na čijem

čelu su bili bandaš i bandašica, a odmah iza njih najmlađi članovi HBKUD-a *Lemeš* i bunjevačkim nošnjama i ostali sudionici Dužijance pješice prošla kroz centar sela do crkve Blažene Djevice Marije. Poslije svečane mise i simbolične predaje kruha od novog žita dužnosnicima Mjesne zajednice, uslijedila je povorka. Proslava je završena u Domu kulture.

Ovogodišnju Dužijancu otvorila je likovna kolonija u čijem radu su sudjelovali slikari članovi HLU *Croart* iz Subotice, a umjetnici su radili na salašu obitelji ovogodišnje bandašice. Književna večer pjesnika *Lira naiva* organizirana je drugog dana Dužijance, a trećega dana priređena je kulturno-umjetnička večer na otvorenom. /Hrvatska riječ, Z. V./

Tavankutu

Dužijanca u Tavankutu ove je godine bila u znaku jubileja. Naime, prva tavankutska dužijanca organizirana je 1928. godine, pa je tako ove godine 22. srpnja obilježeno 90 godina od njenog prvog održavanja. Tavankut je bio prvo selo koje je organiziralo obilježavanje dužijance nakon što je isto započeto u Subotici.

Prošlogodišnji bandaš i bandašica **Martina Stantić** i **Dragan Žarić** su ovogodišnjem predvoditeljskom paru *Dužijance* **Katarini Harangozo** i **Darku Vidakoviću**

te **Petri Mačković** i **Marku Balaževiću**, malom bandašu i bandašici, predali krunu koju je izradila **Jozefina Skenderović**. Tema ovogodišnje krune je „Devedeset godina od prve tavankutske Dužijance“.

Sвета misa slavljenja je u crkvi Presvetog Srca Isusova gdje su se djeca i mladi u narodnim nošnjama okupili kako bi zajedno zahvalili Bogu za novi kruh. Misno slavlje predslavio je đurđinski župnik **Dražen Dulić**, u koncelebraciji **mons. Andrije Anišića** i mjesnog župnika **Franje Ivankovića**. U večernjim satima u dvorištu župe održano je *Bandašicino kolo*. /Hrvatska riječ, I. D./

Somboru

Dužionica u Somboru održana je 84. put, 22. srpnja, u organizaciji HKUD *Vladimir Nazor*. Nositelji ovogodišnje Dužionice bili su bandaš **Milorad Stojnić** i bandašica **Sara Horvat** iz Berega.

Već po tradiciji, okupljanje sudionika Dužionice bilo je u Hrvatskom domu. Ni ove godine nije mijenjana povorka sudionika Dužionice centrom grada do Županije kao i tradicija od druge polovice 90-tih da se kruh od novog žita preda prvom čovjeku grada, ovoga puta gradonačelnici **Duškanki Golubović**.

Misno slavlje u crkvi Presvetog Trojstva predslavio je prior Karmelskog samostana u Splitu **Zlatko Pletikosić**

koji je istaknuo da ne trebamo zaboraviti da je i svaka nedjelja prije svega dan zahvale Bogu jer sveta misa, euharistija, nije ništa drugo nego zahvala Bogu i preporuka za dalje. *Mi smo danas došli ne samo zahvaliti Bogu već ga izvijestiti o svemu što smo učinili od prošle Dužionice, da preispitamo sebe i da razmislimo što smo u protekloj godini učinili i kako smo naučavali svojim životom. Bila je ovo teška žetva, ali bilo je i prije loših godina i nikada se nije odustajalo*, kazao je o. Zlatko

Sudionici Nazorove Dužionice bili su KUD *Širokopoljac* iz Širokog Polja, te HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega i HBKUD *Lemeš* iz Lemeša. Gosti Dužionice bili su veleposlanik RH u Beogradu **Gordan Bakota**, opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu RH

u Beogradu **Ivan Sabolić** i predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**, kao i gradonačelnica Sombora, dogradonačelnik **Antonio Ratković** i predsjednik Skupštine grada **Zoran Parčetić**. /Prema: Hrvatska riječ, Z. Vasiljević/

Maloj Bosni

U crkvi Presvetoga Trojstva 29. srpnja proslavljena je Dužijanca, zahvala Bogu za ovogodišnju žetvu. Svetu misu predslavio je vlč. **Željko Šipek**, župnik iz Žednika u koncelebraciji s mons. **Andrijom Anišićem** i župnikom, vlč. **Draganom Muharemom**. Novozaređeni đakon vlč. **Dražen Skenderović** i bogoslov **Luka Poljak** uljepšali su liturgijsko slavlje.

Ovogodišnji bandaš i bandašica bili su **Kristijan Matković** i **Josipa Ivković**, dok je mali bandaš bio **Petar Kečenović**, a male bandašice **Iva Poljaković** i **Mirela**

Poljaković. Na misi se okupio velik broj domaćih i vjernika gostiju iz drugih mjesta. Župnik Dragan je na kraju mise zahvalio svima koji su pomogli u organiziranju Dužijance te mladima koji su bili u nošnji. Navečer je uslijedilo *Bandašicino kolo*. /Larisa Skenderović/

Đurđinu

Euharistijskim slavljem, 5. kolovoza, u župnoj crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu proslavljena je ovogodišnja Dužijanca. Nositelji zahvale Bogu za kruh svagdašnji u Đurđinu bili su bandaš **Željko Ivković** Ivandekić i bandašica **Jelena Vidaković**, mali bandaš **Petar Dulić** i mala bandašica **Mila Stantić**.

Misno slavlje predslavio je preč. **Marijan Đukić**, župnik iz Kutjeva, uz koncelebraciju preč. **Željka Šipeka**, mons. dr. **Andrije Anišića** te župnika domaćina, vlč. **Dražena Dulića**. U prigodnoj homiliji preč. Đukić, koji je nekada bio župnik u Đurđinu, istaknuo je kako ljudi danas sve gledaju materijalistički te da često zaboravljamo da je Bog Onaj koji nam daruje sve što imamo. Podsjetio je nazočne da je Bog onaj koji daje sjemenu da klija, da iz njega izbija klas te da klas donosi mnogo zrnja. Potrebno je shvatiti da nam Bog i Njegova ljubav daruju sve što imamo, sve što posjedujemo. Istaknuo je kako ništa ne smijemo staviti između čovjeka i Boga, ni

novac ni materijalne stvari, te je naveo primjere magneta i željeza, gdje ukoliko se nešto nađe između, te se dvije stvari neće privući. Isto je i s čovjekom i Bogom.

Mladi u narodnoj nošnji prinijeli su plodove zemlje, a bandaš i bandašica prinijeli su ovogodišnju *krunu* Dužijance u Đurđinu, sliku od slame koju je izradila **Marija Vidaković**, a na njoj je prikazano peto otajstvo svjetla. U večernjim satima priređena je akademija, a nakon toga je uslijedilo tradicionalno *Bandašicino kolo*, u kom je nazočne zabavljao ansambl *Uspomene*. /Hrvatska riječ, Ž. V./

Mirgešu

Na plodovima zemlje zahvalili su Bogu Mirgešani 5. kolovoza, proslavljajući Dužijancu u mjesnom Domu kulture u Mirgešu.

Misno slavlje predslavio je župnik crkve sv. apostola Petra i Pavla u Bajmaku **Zsolt Bende**, u zajedništvu s mjesnim župnikom **Franjom Ivankovićem**. Bende je u svojoj propovijedi, govoreći o smislu slavljenja žetve, rekao kako Isus u evanđelju govori da je za nas veoma bitno da znamo biti zahvalni, zahvaljivati Bogu. A da bismo mogli zahvaliti, prvenstveno trebamo biti ponizni. *Isus nam je otkrio što je Bogu najmilije, što mu je najdraže, a to je da smo zahvalni. Zato toliko godina možemo slaviti ovu Dužijancu, jer je njena suština ono što je Bogu najmilije – zahvaljivanje, da se znamo zahvaliti. To učimo i djecu, da slave Dužijancu, zato da bi i oni mogli biti zahvalni. Tako je i ova Dužijanca naša velika hvala Gospodinu za sve njegove darove, zaključio je propovjednik.*

Voditelji žetvenog slavlja bili su mali bandaš **Stefan Tot** i mala bandašica **Matea Balaz** (već nekoliko godina u Mirgešu nema velikog bandaša i bandašice), a proslava je završena tradicionalnim *Bandašicinim kolom*. /I. P. S./

Književna večer Društva „Ivan Antunović“

Jakovu Kopilovću u čast

U organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović“, 9. kolovoza u svečanoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“ održana je tradicionalna Književna večer uoči središnje proslave Dužijance 2018. Književna večer bila je posvećena pjesniku Jakovu Kopiloviću, čija se 100. obljetnica rođenja obilježava ove godine.

Na početku večeri brojne posjetitelje, a osobito nazočne nasljednike Jakova Kopilovića, pozdravio je vlč. dr. Ivica Ivanković Radak, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“, kazavši kako se ovom večeri približava završna proslava Dužijance, koja je zahvala Bogu na plodovima zemlje. On je osobito istaknuo značaj Dužijance kao neodvojivog dijela identiteta bačkih Hrvata.

Izlaganje o Jakovu Kopiloviću

Usljedilo je izlaganje prof. **Katarine Čeliković**, pročelnice Bunjevačko-šokačke knjižnice „Ivan Kujundžić“ pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović“. U svome izlaganju, Čeliković je govorila o životu i poeziji Jakova Kopilovića. Ona je ukazala na brojnost i značaj njegovih pjesama, kao i na osobine njegove poezije koja je neraskidivo vezana uz njegov život. Ona je nazočnima predstavila teške životne prilike u kojima je Kopilović stvarao svoju poeziju nadahnutu rodom bačkom ravnicom i Suboticom. U sklopu izlaganja mogli su se čuti odlomci iz Kopilovićeve poezije, koju su govorili recitatori **Katarina Piuković** i **Tomislav Huska**.

Dodjela nagrada „Ivan Antunović“

Tijekom večeri vlč. dr. Ivica Ivanković Radak dodijelio je Nagrade „Ivan Antunović“ za iznimne zasluge u njegovanju i očuvanju kulture, povijesti i duhovnosti Hrvata u Bačkoj te promicanje kršćanskih vrijednosti u društvu i sredini u kojoj živimo. Svake godine Društvo dodjeljuje ovu nagradu jednom zaslužnom pojedincu, udruzi i brojnoj obitelji. **Marija Vukov** iz Subotice dobitnica je nagrade koja se dodjeljuje pojedincu. Ona je svojim umijećem izrade božićnjaka koje nesebično dijeli s drugima pokazala ovu umjetnost u svijetu. Kroz radionice izrade božićnjaka, Marija Vukov mnogima je pružila doživljaj pripreve za Božić, koja se samo uz mise zornice i božićnjak može tako doživjeti. Hrvatskom

kulturno-umjetničkom društvu „Vladimir Nazor“ iz Sombora i glasilu ovoga društva „**Miroljub**“ prigodom 20. obljetnice naklade dodijeljena je nagrada kao zaslužnoj udruzi. Društvo je aktivno na različitim područjima. Nagrada za brojnu obitelj pripala je obitelji **Željke** i **Tomislava Vukova** iz katedralne župe sv. Terezije Avilske iz Subotice. Tomislav i Željka imaju četvero djece, a cijela obitelj aktivna je u svim događanjima svoje župe, kao i na društvenim

i kulturnim događanjima, osobito u Dužijanci. U ime dobitnika nagrade obratila se Željka Vukov, iskazavši zahvalnost Bogu za svoju obitelj i, u ime svih nagrađenih, Katoličkom društvu „Ivan Antunović“.

Proglašenje najboljih aranžera izloga u okviru Dužijance

U okviru programa književne večeri pročitana su i imena dobitnika nagrada za najbolje izloge s temom Dužijance, a nagrade su dodijeljene 10. kolovoza tijekom Tamburaške večeri na centralnom gradskom trgu. Prvo mjesto pripalo je **Ivanu Stipiću**, **Heleni Štrbo**, **Vesni Čović** i **Ivanki Čović** za izlog u „Školskoj knjizi“, drugo mjesto obitelji **Slavice** i **Franje Skenderovića** za izlog aranžiran u butiku „Veruška“, a treće mjesto **Marini Ivanković Radaković** i **Emini Kujundžić** za izlog u butiku „Mondo“.

Zbor Collegium musicum catholicum uljepšao je ovu večer izvođenjem dviju skladbi pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

U znaku jubileja Dužijanca oživljava, slika, pjeva, svira, okuplja, stvara i čuva

Mozaik kulture

Novi logo Dužijance

Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* za godinu jubileja ima novi logo Udruge, kao i tri logoa za manifestacije: *Takmičenje risara*, središnju proslavu *Dužijance* i *Dužijancu* u Zagrebu, koja je ove godine održana prvi puta. Autor svih logoa je grafički dizajner **Petar Gaković**.

KLAS u polukrugu na logou *Dužijance* predstavlja plodnu bačku ravnicu u koju su doselili naši pradjedovi iz Hercegovine i Dalmatinske Zagore. Taj polukrug predstavlja i sunce na izlasku i zalasku koje obasjava naše njive te daje da zeleno žito dozrije i pretvori se u more zlatnih klasova.

RUKE koje drže kruh: sve primamo iz Božje ruke. Njegov blagoslov nam je potreban za rad koji će uroditi dobrim i slatkim plodovima.

KRUH U RUKAMA: bunjevački Hrvati *Dužijancem* zahvaljuju Bogu za završetak žetve i prinose mu kruh kao dar koji su od njega primili, a plod je Božjega blagoslova i rada marnih „risara“. Oni taj kruh, daju ljudima za hranu i tako pridonose općem dobru i izgradnji civilizacije ljubavi.

Izložba „S Božjom pomoći“

Tradicionalna izložba *S Božjom pomoći* otvorena je 5. srpnja u Gradskom muzeju, na dvije teme – *Ris* i manifestacija *Takmičenje risara*.

Tema je određena obilježavanjem 50 godina od održavanja prve gradske *Dužijance* (1968.), kada je prvi puta organizirano *Takmičenje risara* kao sastavni dio programa *Dužijance*. Izložba je imala multimedijalni karakter – fotografijama, autentičnim predmetima i filmom o risu **Zvonimira Sudarevića** prikazani su žetveni radovi u prošlosti, manifestacija *Takmičenje risara* i drugi

sadržaji vezani uz temu postava. Autori izložbe su etnologinja **Bojana Poljaković-Popović** i **Marinko Piuković**. Izložbu je otvorio vlč. **Josip Štefković**, a postav se mogao vidjeti do 13. kolovoza. Organizatori izložbe su Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* i Katoličko društvo *Ivan Antunović* u suradnji s Gradskim muzejom.

Takmičenje risara

Titula najboljeg risarskog para na jubilarnom, 50. po redu *Takmičenju risara* održanog 14. srpnja na njivi pokraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu pripala je **Marinku Kujundžiću** i **Ruži Juhas** iz Subotice.

Uhodani duo koji ne posustaje. Između 22 risarska para koji su se natjecali bili su najbrži i najbolji. Drugo mjesto osvojili su **Perica** i **Ivana Tikvicki** iz Žednika, dok je treće pripalo **Borislavu Gojiću** i **Jeleni**

Milenković iz Deronja. *Takmičenje risara* održano je u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, a domaćini ovogodišnje jubilarne manifestacije bili su

Marija i Stipan Kujundžić. Po riječima direktora UBH *Dužijanca* **Marinka Piukovića**, Marija i Stipan odabrani su biti domaćinima kako bi im se iskazala čast za sve što su svih ovih godina radili i nesebično pridonijeli razvitku ove manifestacije.

Osim spomenutih mjesta, na 50. *Takmičenju risara* sudjelovali su i natjecatelji iz Županje (Hrvatska), Gornjih Hrgova (Bosna i Hercegovina), Kecela (Mađarska), Sente, Crne Bare, Mužlje, Sivca, Novog Orahova, Torde te okolnih mjesta Subotice: Tavankuta, Đurđina i Mjesne zajednice *Pješčara*.

Niti ove godine nije izostao prikaz rada na starim strojevima, rad na vršalici, dječja igra kasalisica, a ove godine je prvi puta za najmlađe posjetitelje napravljen i labirint od bala slame. Prije samog proglašenja najboljih risara nastupio je i folklorni odjel HKC *Bunjevačko kolo*.

I ove godine kuhala se tarana za sve nazočne. Četrnaest ekipa natjecalo se u kuhanju, dok je jedna ekipa dodatno kuhala taranu kako bi ju svi oni koji su htjeli mogli kušati. Izabrane su i tri najbolje te je ove godine pobjedu odnijela ekipa *Komencijaši s mrginja* za koju su kuhali **Pajo Peić Tukuljac** i **Aleksandra Matković**, drugo mjesto pripalo je ekipi *Šogori 60+* za koju su kuhali **Antun Miković** i **Željko Zelić**, a treće mjesto su osvojile *Reduše*, **Ljiljana Tot** i **Ferenc Ladački Urban**. /**Prema: HR, Ž. Vukov**/

Natjecanje u pucanju bičevima

Pucalo se bičevima i ove godine u Đurđinu, na ledini pored crkve sv. Josipa Radnika. U utorak, 17. srpnja, okupilo se i staro i mlado, kako bi pogledali ovo umijeće.

Bičevi su se posuđivali onima koji ih nemaju, a žele se oprobati, dok su kod onih iskusnih pucali i švigari. Svaki natjecatelj imao je priliku pokazati svoje umijeće, a male tajne sačuvali su za sebe. Onima čiji je bič najviše puta puknuo dodijeljene su i nagrade, i to u pet kategorija. Na četvrto natjecanje odazvalo se oko 20 odraslih natjecatelja i desetak djece, koja su budućnost ove manifestacije.

Svečana akademija povodom obilježavanja jubileja Dužijance

Zlatni i srebrni jubileji Dužijance – 50 godina Takmičenja risara i prve gradske Dužijance, te 25 godina zajedničke Dužijance – bili su povod za svečanu akademiju 19. srpnja u Gradskoj vijećnici na kojoj je organizator – UBH *Dužijanca* zahvalio svima koji su radili ili još uvijek rade za *Dužijancu*.

Na akademiji su dodijeljene zahvalnice, plakete i statua risara. Statua risara, kao najvrjednija nagrada dodijeljena je Subotičkoj biskupiji, Gradu Subotici, Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* i **Lazi Vojniću Hajduku**, dugogodišnjem predsjedniku OO *Dužijance*.

Predsjednik UBH-a *Dužijanca* **mons. dr. sc. Andrija Anišić** govorio je na početku akademije o povijesti, sadašnjosti i budućnosti *Dužijance*, najavivši novi projekt Udruge, *Risarski salaš*, čiji je idejni tvorac Lazo Vojnić Hajduk.

Nazočnima su se obratili i opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu **Ivan Sabolić** i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić**, a u ime Grada Subotice zamjenica gradonačelnika **Tímea Horvát**.

XXXIII. Saziv Prve kolonije naive u tehnici slame

Kulturno-umjetnički program povodom otvorenja XXXIII. Saziva Prve kolonije naive u tehnici slame održan je 13. srpnja, na Etno salašu Balažević u Donjem Tavankutu, a Saziv je trajao do 21. srpnja.

Ovogodišnju koloniju, na kojoj su sudjelovale dvadeset četiri slammarke, zatvorila je ravnateljica Muzeja čipke iz Kiskunhalasa **Éva Szécsényi Redei**, koja je ujedno predstavila projekt prekogranične suradnje *Obrtnički turizam – lokalne vrijednosti u prekograničnoj perspektivi*. Novonastali radovi na koloniji mogli su se vidjeti 10. kolovoza u predvorju Gradske kuće.

Ovogodišnje projektne aktivnosti XXXIII. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame i VII. seminara bunjevačkog stvaralaštva, upotpunjene su projektnom suradnjom triju udruženja: Fondacije *Olaška čipka* iz Olasa (Mađarska), Kulturno-umjetničkog društva obrtnika *Ernő Lányi* iz Subotice i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta. Zatvaranje spomenute kolonije obilježeno je još jednim susretom članova ovih udruženja čime je nastavljena realizacija programa Interreg – IPA CBC između Mađarske i Srbije.

Izložba slika s XXI. Međunarodne likovne kolonije Bunarić 2017.

Izložba oko 40 slika nastalih na XXI. Međunarodnoj likovnoj koloniji *Bunarić 2017.* održanoj od 18. do 20. kolovoza prošle godine, otvorena je 28. srpnja, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Izložbu je priredio, već tradicionalno, likovni odjel spomenutog centra, a o slikama je govorio subotički slikar **Sándor Kerekes**. Nazočne je pozdravio pročelnik likovnog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* **Željko Vidaković**, a izložbu je otvorio konzul prvog razreda Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Mihael Tomšić**.

XXII. saziv Međunarodne likovne kolonije Bunarić u Subotici

Međunarodna likovna kolonija *Bunarić 2018.*, 22. po redu, trajala je od 4. do 6. kolovoza u prostorijama HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Saziv je okupio osamnaestero slikara iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Bosne i Hercegovine, s kojima je skupa radilo i dvadesetak domaćih slikara, članova Likovnog odjela HKC-a. Plod njihova rada je čak 80 slika.

U sklopu kolonije održana je i neformalna pjesnička večer na kojoj su svoju poeziju kazivale sudionice kolonije – **Ljiljana Crnić**, **Divna Lulić Jovčić** i **Snežana Kujundžić** te glazbena večer na kojoj je nastupio vokalni solist **Marko Križanović** u pratnji **Jovice Stojanovića**.

Konjičke utrke Dužijanica

Konjički klub *Bačka* organizirao je 28. i 29. srpnja veliku konjičku kasačku utrku – *Dužijanica 2018.* na Gradskom hipodromu u Subotici.

Konjički klub *Bačka* u Dužijancu je uključen od 1968. godine. U prvoj *Dužijanci* slavilo je grlo **Divat II (L. Katona)**, a jubilarnu, pedesetu *Dužijancu* osvojilo je grlo **Pablo Yet**, s vozačem **Dejanom Katanicom**. Ovaj dvojac zaslužio je najveće pohvale, ali i počasti u vidu novčane nagrade, velikog prelaznog pokala, pokala u trajno vlasništvo, prekrivača za konja sa simbolima *Dužijance*, te naravno, pobjedničkog vijenca od žita koji simbolizira ciklus borbe za zrno koje život znači.

Tamburaška večer

Tamburaška večer održana je u petak, 10. kolovoza, na kojoj su se tijekom večeri smjenjivali tamburaški sastavi i ansamblji.

Katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** predstavio je okupljenim građanima bandaša **Marka Križanovića** i bandašicu **Mariju Piuković**.

Tijekom večeri nastupili su sljedeći sastavi: *Amajlija*, *Tamburaška duša*, *Ruže*, *Uspomena*, *Hajo* i *Biseri*, te je nekoliko pjesama otpjevao i bandaš **Marko Križanović** uz pratnju ansambla *Hajo*. Subotički tamburaški orkestar priredio je kratki koncert, te su članovi ovoga orkestra izveli nekoliko instrumentala, a s njima su nastupili i vokalni solisti **Bojan Bukvić**, **Lucija Vukov**, **Marija Kovač**, **Tomislav Vukov** i **Ante Crnković**. Orkestrom je ravnala **Marijana Marki**.

Petak je večer i izbora najljepših pratioca bandaša i bandašice, a među 13 kandidata izabrani su: za treću pratilju **Kristina Matković**, a njen pratilac **Vladimir Bunford**, drugo mjesto pripalo je **Katarini Piuković** i **Dominiku Skenderoviću**. Titula prvih pratioca bandaša i bandašice *Dužijance* 2018. godine pripala je **Matei Milojević** i **Danijelu Kujundžiću**.

Dodjela nagrada najboljim aranžerima izloga

Tijekom Tamburaške večeri dodijeljene su i nagrade najboljim aranžerima izloga.

Ove godine u natjecateljskom dijelu ukrašeno je devet izloga, a prvo mjesto pripalo je **Ivanu Stipiću**, **Heleni Štrbo**, **Vesni Čović** i **Ivanki Čović**. Drugo mjesto pripalo je obitelji **Slavice** i **Franje Skenderović**, a treće mjesto **Marini Ivanković Radaković** i **Emini Kujundžić**.

Dokumentarni film „Dužijanca“

Subotička premijera filma *Dužijanca* redatelja **Branka Ištvančića** bile je 10. kolovoza u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Dokumentarni film „Dužijanca“ prošle je godine snimala Hrvatska radiotelevizija u režiji **Branka Ištvančića**, a urednik je **Aleksej Pavlovsky**. Ekipa HRT-a boravila je 2017. godine u Subotici i snimala sve događaje počevši od Blagoslova žita, „Takmičenja risara“ i centralne proslave „Dužijance“. Film u trajanju od 55 minuta donosi priču o nastanku „Dužijance“, njenom razvitku, opstanku i organiziranju kao obiteljske proslave i kao javne crkvene i gradske manifestacije. Film *Dužijanca* je 15. kolovoza prikazan i u Tavankutu. Film je dostupan „online“ i može se pogledati na internetskoj platformi HRTi (www.hrti.hrt.hr).

Izložba radova od slame nastalih na XXXIII. sazivu Prve kolonije naive u tehnic slame u Tavankutu

Izložba radova od slame nastalih na XXXIII. sazivu Prve kolonije naive u tehnic slame održanom od 13. do 21. srpnja u Tavankutu otvorena je 10. kolovoza, u predvorju Gradske kuće, a mogla se pogledati do 13. kolovoza.

Nazočne je pozdravila voditeljica slamarskog odjela HKPD-a **Matija Gubec Jozefina Skenderović**, a izložbu je otvorio predsjednik Društva **Ladislav Suknović** koji je sudionicama kolonije uručio zahvalnice.

Risarska i folklorna večer

Nakon svečane Večernje, 11. kolovoza, risari i risaruše, te folklorasi HKC-a *Bunjevačko kolo* položili su vijence od žita na spomenik risaru i na bistu **Blaška Rajića** koji se nalaze u parku ispred Gradske kuće.

U večernjim satima na glavnom gradskom trgu u Subotici održana je skupština risara. Risari s ovogodišnje manifestacije *Takmičenje risara* upriličili su scenski prikaz običaja pogodbe risara s gazdom. Nakon uspješnog dogovora uslijedila je folklorna večer na kojoj su nastupila kulturno-umjetnička društva iz zemlje i inozemstva: OKUD *Mladost* iz Subotice, KUD *Stevan Mokranjac* iz Kaća, HKD *Pomurje* iz Lendave (Slovenija), KUU *Zvona Zagore* Mirlović Zagora (Šibensko-kninska županija, HR), MKC *Népkőr* i HKC *Bunjevačko kolo* Subotica. Spomenuta društva sudjelovala su i u nedjelju u svečanoj povorci, kada su im se pridružila i druga kulturno umjetnička društva i udruge.

Po prvi puta Dužijanca u Zagrebu

„Dužijanca“ - dar iz kojega se rađa i živi kultura zajedništva

Svečano misno slavlje

U godini jubileja Dužijance, po prvi puta u glavnom gradu Republike Hrvatske – Zagrebu 18. i 19. kolovoza održana je manifestacija „Dužijanca u Zagrebu“, čime su bunjevački Hrvati sa Šokcima iz Srijema u svojoj matičnoj domovini posvjedočili o bogatstvu i ljepoti svojih običaja te u nekoliko događaja predstavili drevni običaj – Dužijancu. Iz Vojvodine je na Dužijanci u Zagrebu sudjelovalo oko 350 sudionika iz Bačke, Podunavlja i Srijema te je prikazana Dužijanca u malom. Tako su, među ostalim, posvjedočili i svoju vjernost Bogu i Katoličkoj crkvi, svoju vjernost i ustrajnost u pripadnosti hrvatskome narodu.

Svečano zahvalno misno slavlje 19. kolovoza u zagrebačkoj prvostolnici Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetih Stjepana i Ladislava u povodu 25. obljetnice zajedničkoga slavlja „Dužijance“, u ime zagrebačkog

nadbiskupa kardinala **Josipa Bozanića**, predslavio je zagrebački pomoćni biskup **Ivan Šaško**. U koncelebraciji su bili subotički biskup **Ivan Pénzes** te više svećenika među kojima subotički katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** i predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ te župnik župe sv. Roka u Subotici **mons. Andrija Anišić**.

„Dužijanca“ nas uči što se može učiniti od malenoga, naizgled bezvrijednoga dara

Osvrćući se na „Dužijancu“ biskup Šaško u homiliji je rekao kako ta riznica spomena stoljetne baštine, mnogo govori našoj sadašnjosti. *Ove Hrvate koji žive izvan Hrvatske možemo, doduše, vidjeti tek kao jednu skupinu koja dolazi u Zagreb predstaviti se i svratiti pozornost na ljepotu koju čuvaju i na poteškoće koje žive. S jedne je strane nedvojbeno da zavrjeđuju veću brigu i odgovornost hrvatskih institucija u svim područjima, a s druge, oni su došli proslaviti Dužijancu s nama jer imaju što reći našoj sadašnjosti; jer nam pomažu vidjeti više od izvanjskoga dojma.*

Dužijanca polazi od dara, iz kojega se rađa i živi kultura zajedništva, rekao je biskup, te podsjetio, kako nas Dužijanca uči kako su povezane vjera i kultura; kako otajstvo Krista seže u sve pore našega življenja i vodi u dubinu, da se ne zadržimo na površnosti dojma. U toj nevidljivoj, nutarnjoj snazi, koju ima zrno, susrećemo konačni razlog koji nije svodiv na zemaljsko. Jer, tko previdi zrno, previdjet će i kruh; tko previdi vlat, previdjet će i polje.

Obraćajući se hodočasnici iz Vojvodine i zahvaljujući im što su među ovdašnje vjernike donijeli ljubav, biskup Šaško je rekao kako je nutarnja snaga kršćanske vjere vidljiva u malenim nitima na motiva narodne nošnje i u kamenju ove prvostolnice; ista je kršćanska ljubav utkana u zvukove naših pjesama i u brigu za bližnje u školstvu, zdravstvu, znanosti, gospodarstvu. Posvijestio je, kako nas osim darovanosti, zahvalnosti i kulture

zajedništva, Dužijanca potiče da bolje razmotrimo i tri velika i važna područja naše sadašnjosti: odnos prema prošlosti, odnos prema zemlji i radu, odnos prema Hrvatima izvan Hrvatske. *Dužijanca nas uči da prošlost, bez obzira na to što se sve u njoj dogodilo treba svjetlo istine i da, ako prošlost ne susretnemo u istini koja oslobađa, ona će nam se vraćati u neistini koja sputava i zarobljava. Stoga, ako zanemarimo zemlju i vrijednost rada, tražeći ukusne plodove negdje drugdje, prihvatit ćemo muku i blagovati gorak okus nedostojan čovjeka. Ako ne prepoznamo vrijednosti i ljubav koju žive Hrvati izvan Hrvatske; ako ih ne prihvatimo tako da osjete širinu našega hrvatskog doma, odreći ćemo se dijela svoje duše i oslabiti snagu koja je sposobna donijeti nova oduševljenja i nove plodove. /.../ Dužijanca nas uči što se može učiniti od malenoga, naizgled bezvrijednoga dara. Ako postoji slika nečega što je ušlo i u naš govor kao nestalno i bez vrijednosti, onda je to slama. A umjetnost Dužijance zaustavlja dah dok gledamo što marljive ruke, maštovitost i nadasve ljubav čine od te malenosti. To je vrijedno divljenja: ista nutarnja snaga u vlatima slame i u velebnim umjetničkim djelima. To je snaga kršćanstva koja se oslanja na Boga i ulaže svoj trud. Takva je kršćanska svetost koju u ovoj prvostolnici odražava osobito blaženi Alojzije Stepinac. Njegovu zagovoru povjeravamo i ovo vaše hodočašće u zahvalnosti za dar prije svega svojih bližnjih i za kruh vječnoga života koji blagujemo za stolom Gospodnjim, rekao je na kraju homilije biskup Šaško.*

U prinosnim darovima, okolni bandaši i bandašice te bandaš i bandašica iz Lemeša i Sombora prinijeli su na oltar simbole svojih dužijanca, a bandašica **Marija Piuković** i bandaš **Marko Križanović** prinijeli su na oltar krunu od slame koju je za Dužijancu u Zagrebu izradila **Jozefina Skenderović**, a koja će se čuvati u riznici zagrebačke prvostolnice.

Nakon popričesne molitve riječ zahvale predvoditelju slavlja uputio je biskup Péntes rekavši kako je Dužijanca jedinstveni izričaj inkulturacije vjere među bunjevačkim Hrvatima.

Pjevanje na misnom slavlju predvodio je subotički katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **mo. Miroslava Stantića** i orguljsku pratnju **Alena Kopunovića Legetina**.

Povorka do Trga bana Jelačića i predaja kruha

Po završetku mise, mimohod u kojem je bilo tristo-tinjak članova raznih folklornih i kulturnih društava Hrvata iz Vojvodine uputio se iz katedrale do Trga bana Josipa Jelačića. Predvodio ga je barjaktar koji je nosio barjak Dužijance. Za njim su išle kraljice HKC „Bunjevačko kolo“, koje su pred gostima na trgu *odjeljale* pjesmu pisanu za ovu prigodu. Sudjelovali su i risari i risaruše, kulturno umjetnička društva, bandaši i bandašice

prijašnjih godine te ovogodišnji bandaši i bandašice okolnih mjesta. U povorci su sudjelovali i ovogodišnji pratitelji bandaša i bandašice, dok su na karucama stigli najljepši pratioci, mali bandaš i bandašica **Marijan i Mila Rukavina**, a na kraju i središnji likovi Dužijance bandaš i bandašice Dužijance 2018. Svi oni pristizali su na improvizirani salaš na pozornici, a domaćini su bili **Davor i Dajana Šimić, dida Vlatko Vidaković, majka Ružica Šimić, teta Marica Vidaković** te djeca **Barabara i Pavao Piuković**. Karuce i konji su u vlasništvu **Vinka Filipovića i Marka Maroševca** iz Županje, te **Ivana Nikolića** iz Andrijaševaca. U nošnji su bili članovi sljedećih društava: HKC *Bunjevačko kolo*, HKPD *Matija Gubec* Tavankut, HKUPD *Matoš Plavna*, KPZH *Šokadija Sonta*, HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* Bereg, KUDH *Bodrog*, UG *Tragovi Šokaca* Bač, HKPU *Antun Sorg* Vajska, KUDH *Bodrog Monoštor*, HKC *Srijem* Srijemska Mitrovica, HKUD *Vladimir Nazor* Sombor te udruge bačkih i srijemskih Hrvata koje djeluju u Zagrebu.

Najljepša himna ljubavi i poniznosti

Nakon predaje kruha, nazočnima se obratio predsjednik UBH Dužijanca mons. dr. Andrija Anišić. *Želja nam je bila posvjedočiti da smo vjerni Bogu, Katoličkoj crkvi i svom hrvatskom narodu. Željeli smo posvjedočiti na koji način mi zahvaljujemo Bogu za završenu žetvu i posvjedočiti koliko cijenimo čovjeka i njegov rad. Ujedno ovom manifestacijom želimo vas zamoliti i Hrvatsku i Crkvu u Hrvata da budete s nama. Želimo ostati ondje i čuvati vjekovna ognjišta, ali svjesni smo da to ne možemo bez vaše podrške, zato vas molimo pomozite nam, da se možemo ostvariti i dijeliti radost zajedništva i u vjeri i u pripadnosti svom Hrvatskom narodu*, kazao je Anišić.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **dr. sc. Slaven Bačić** rekao je kako je Dužijanca plod zahvale i zajedništva, izražavajući nadu da ćemo čuvati naše zajedništvo koje smo teško stvarali kroz sve ove godine.

U ime domaćina obratila se zamjenica gradonačelnika Zagreba **Jelena Pavičić Vukičević**. *Danas je velika čast i privilegij biti danas s vama, družite se s vama i vidjeti prekrasne nošnje, običaje i čuti izričaj vašega kraja. Vi ste danas naši najdraži gosti. Čuli smo i vaš poziv za daljnju suradnju i vjerujte vrata su vam ovdje uvijek otvorena. /.../. Ponosni smo nas sve Hrvate u Vojvodini, koji su toliko propatili kako bi očuvali hrvatsko ime, svoju vjeru, tradiciju i sve svoje vrijednosti kroz ove teške godine. Hvala vam na ustrajnosti, ljubavi i zajedništvu te odanosti svojim precima i svojoj domovini. Ova manifestacija je najljepša himna ljubavi i poniznosti, istodobno je opomena svima nama da ne zaboravimo bogatstvo hrvatskoga naroda i izvan granica Hrvatske te zajedno pomognemo da se ona zaštiti i čuva te prenosi dalje*, rekla je Jelena Pavičić Vukičević.

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, **Zvonko Milas**, istaknuo je kako briga o Hrvatima koji žive u R. Srbiji, poboljšanje njihova statusa i položaja, ali i jačanje njihove povezanosti s maticom Hrvatskom imaju posebnu važnost za Hrvatsku. *Kao što smo se danas okupili oko novog kruha, želim vas sve pozvati da se ujedinito i okupimo i zajednički djelujemo u svim važnim životnim situacijama. Kad djelujemo zajedno, radimo hrabro i pošteno, ponizno onda ni jedan cilj nije nedostižan*, zaključio je Milas.

Tamburaška i folklorna večer

U subotu navečer, 18. kolovoza, na glavnome zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića, Hrvati iz Vojvodine predstavili su se svojom nošnjom, igrom i pjesmom. Ponosa, pa i suza radosnica nije nedostajalo. Ovacije, pljesak i povici publike da žele vidjeti još, došle su kao nagrada svima onima koji su dali svoj neprocjenjiv doprinos kako bi se *Dužijanca* pokazala i u Zagrebu.

Na početku programa, koji je vodila **Bernadica Ivanković**, Zagrepčanima je prikazana pogodba risara, koji su ove godine na manifestaciji *Takmičenje risara*

stvarno kosili i rukovetali, a nakon toga uslijedila je folklorna i tamburaška večer. Nastupili su HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice, HKPD *Matija Gubac* Tavankut, kraljice HKC *Bunjevačko kolo*, HKC *Srijem* – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice, ansambl *Ruže* i HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* Bereg.

Kardinal Bozanić primio predstavnike Dužijance

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić primio je u nedjelju 19. kolovoza u Nadbiskupskom dvoru predstavnike Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* na čelu sa subotičkim biskupom Ivanom Pénzesom.

Uz biskupa Pénzesa susretu s kardinalom su nazočili mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik iz Subotice, vlč. Mirko Štefković, tajnik te ispred organizatora „Dužijance u Zagrebu“ - Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“, mons. Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka i predsjednik

Udruge, Marinko Piuković, direktor *Dužijance* sa suprugom Anastazijom te nositelji Dužijance, bandašica Marija Piuković i bandaš Marko Križanović. Na kraju susreta kardinal je biskupu Pénzesu kao uspomenu darovao medalju Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, a sudionicima medaljice Majke Božje od Kamenitih vrata.

Bunjevačko veliko ruvo

U sklopu manifestacije *Dužijanca* u Zagrebu, 18. kolovoza u Etnografskom muzeju u Zagrebu, otvorena je izložba *Bunjevačko veliko ruvo* koja je u Subotici prikazana prošle godine u okviru *Dužijance* 2017.

Izložbu u Zagrebu otvorila je savjetnica predsjednice Republike Hrvatske, Kolinde Grabar Kitarović zadužena za društvene djelatnosti i mlade, Renata Margaretić Urlić, a otvorenju su nazočili i savjetnik s posebnim položajem za pitanja Hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu iz središnjeg Državnog ureda za Hrvate izvan republike Hrvatske Milan Bošnjak, izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba

Jasmina Tomašić, narodni zastupnik u Republičkom parlamentu R. Srbije i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov.

Postavka sadrži najreprezentativniju odjevnu kombinaciju bunjevački Hrvata, stare fotografije, predmete i krune od slame. Dio eksponata je iz riznice obitelji Piuković, a dio iz Etnografskog muzeja. Organizatori izložbe su Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, Katoličko društvo „Ivan Antunović“ u suradnji s Etnografskim muzejom u Zagrebu, a autori izložbe su dr. sc. Aleksandra Prčić i Marinko Piuković, Jelena Piuković i vlč. dr. Ilica Ivanković Radak, predsjednik KD „Ivan Antunović“.

Pokrovitelji izložbe u Zagrebu su Ministarstvo kulture RH, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a podržao je Grad Zagreb, dok je Hrvatska elektroprivreda generalni pokrovitelj.

Projekcija filma *Dužijanca* u Zagrebu

Zagrebačka projekcija filma *Dužijanca* redatelja Branka Ištvančića održana je u petak 17. kolovoza u kinodvorani Muzeja suvremene umjetnosti.

Ovom prilikom prikazan je dokumentarni film koji uz Ištvančića, potpisuje i Aleksej Pavlovsky, scenarist i urednik filma. Sugovornici u filmu su, pored lanjskog bandaša i bandašice, Luke Gabrića i Ane Ivanković Radak, i oni koji su proteklih godina sudjelovali u organizaciji same *Dužijance*, a to su: mons. dr. Andrija Anišić, Marinko Piuković, Grgo Kujundžić, Grgo Piuković, Lazo Vojnić Hajduk, Alojzije Stantić, mons. Stjepan Beretić i dr. sc. Andrija Kopilović.

/Premo: IKA, Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije, NIU „Hrvatska riječ“/Željka Vukov/

Fotografije: UBH „Dužijanca“ i NIU „Hrvatska riječ“

Imenovanja, razrješenja i premještaji u Subotičkoj biskupiji

Subotički biskup mosn. dr. Ivan Péntzes donio je dekrete o imenovanjima, razrješenjima i premještajima svećenika i đakona u Subotičkoj biskupiji, koji su na snazi od kolovoza tekuće godine.

Vlč. Róbert Kozma razriješen je službe župnika župe u Oromu, a na to mjesto u svojstvu upravitelja župe imenovan je vlč. Jenő Utasi. Vlč. Nándor Kara, razriješen je službe župnika župe Rođenja BDM u Subotici te je poslan na poslijediplomski studij liturgike u Rim, a na to mjesto u svojstvu upravitelja župe imenovan je vlč. Szilárd Bacsák, dosadašnji župni vikar katedralne župe. Vlč. László Hajdú, razriješen je službe župnog vikara župe Imena Marijina u Novom Sadu, te je u istom svojstvu postavljen u katedralnu župu, dok je na upražnjeno mjesto župnog vikara u Novom Sadu imenovan mlado misnik vlč. Gáspár Józsa, a mlado misnik vlč. Zsolt Magyar imenovan je župnim vikarom u Adi.

Đakon Daniel Katačić imenovan je duhovnim pomoćnikom u župi Imena Marijina u Novom Sadu, dok je đakon Dražen Skenderović imenovan duhovnim pomoćnikom u župi Anđela čuvara u Kanjiži, a đakon Nebojša Stipić u istom svojstvu poslan je u Čanatavir. /Ured Biskupskog ordinarijata/

Novi župnik na Halaškom putu

Zajednica vjernika crkve Rođenja Blažene Djevice Marije iz Subotice je 22. srpnja pozdravila svog novog župnika, vlč. mr. Szilárda Balcsáka, koji je tada započeo svoj pastoralni rad na ovom svom službenom mjestu.

Vlč. Szilárd je s dubokim opredjeljenjem prema Bogu i ljubavlju započeo vodstvo zajednice da svi koji su njemu dodijeljeni sve dublje iskuse Božju milost, njegovu vječnu i beskonačnu ljubav. /s. M. Hermína Kovács/

Mlada misa vlč. Zsolta Magyara u župi Isusova Uskrsnuća

Mladog svećenika Zsolta Magyara, na početku svete mise pozdravili su naši mladi prigodnim recitalom, župnik mons. Bela Stantić poželio mu je dobrodošlicu u župu Isusova Uskrsnuća.

Velečasni Zsolt Magyar rođen je 23. lipnja 1989. god. u Senti, sa sestrom blizankom Anamariom. Mladomisnik je počeo ministrirati već od rane mladosti. Osnovnu školu završio je u Kanjiži, nakon čega je nastavio školovanje u biskupijskoj gimnaziji Paulinum u Subotici. Teologiju je studirao u Segedinu, Estergomu i Vestpremu. Za đakona je zaređen 17. prosinca 2017. godine u crkvi sv. Anđela čuvara u Kanjiži. Nakon toga, nekoliko mjeseci služio je kao đakon u crkvi Uskrsnuće Isusovo. Preuzvišeni biskup dr. Ivan Péntzes zaređio ga je za svećenika 29. lipnja 2018. u stolnoj bazilici sv. Terezije u Subotici. Mladu misu „primiciju“ služio je 8. srpnja u svojoj župnoj crkvi svetih Anđela čuvara u Kanjiži.

Drago nam je se što je prikazao svoju mladu misu „sekundaciju“ u našoj župi. Nakon svečane svete mise članovi Pastoralnog vijeća uručili su mladomisniku prigodni dar, a potom je uslijedio mladomisnički blagoslov. /Emina Kujundžić/

Oproštaj od župnika

U nedjelju 15. srpnja 2018. vjernici crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici oprostili su se od župnika preč. Nándora Kare koji im je dvije godine služio.

Vjernici su zahvalili svom župniku za sve ono što je činio među njima, a i preč. Nándor zahvalio je svojim kolegama i svima koji su mu pomogli u poslu. U dvije godine ovdašnjeg služenja u korist svih organizirao je programe zajednice, radio je obnove u crkvi i na župi. Od sada u Rimu nastavlja svoj studij. Zahvaljujemo mu za požrtvovani rad, a želimo mu snagu, zdravlje i blagoslov Božji na njegovu novom mjestu. /s. M. Hermína Kovács/

Proštenje sv. Ane na Kerskom groblju

Tradicionalno proštenje sv. Ane, proslavljeno je i ove godine na njezin blagdan, 26. srpnja kod kapele u Kerskom groblju.

Mise u 17 i 18 sati predslavio je čantavirski župnik, **vlč. Róbert Utcai**. Na svetoj misi na mađarskom jeziku propovijedao je vlč. Utcai, a propovijed na misi na hrvatskome jeziku imao je đakon, **vlč. Nebojša Stipić**. Uz mnoštvo vjernika ove godine imali smo i goste na sv. misama. Na svetoj misi u 17 sati u zajedništvu s nama bio je **vlč. Goran Jovičić**, u 18 sati **vlč. Dragan Muharem**, **vlč. Patrik Tvorek**, đakoni **vlč. Nebojša Stipić** i **vlč. Dražen Skenderović**, te bogoslov **Dušan Balažević**. Neka sv. Ana izmoli puno milosti svima osobno i našim obiteljima i vječni pokoj našim dragim pokojnicima koji počivaju u Kerskom groblju. /Zv./

Sv. Rok: Spomendan bl. Marije Petković

Svečanom svetom misom 9. srpnja, proslavljen je u subotičkoj župi sv. Roka blagdan bl. Marije Petković, utemeljiteljice i zaštitnice Družbe sestara Kćeri Milosrđa, suzaštitnice župe i zaštitnice dječjih vrtića Bl. Marija Petković – „Sunčica“ i Bl. Marija Petković – „Biser“.

Misno slavlje predslavio je župnik **mons. dr. Andrija Anišić**, a prigodnu propovijed održao je đakon, **vlč. Nebojša Stipić**, rekavši kako Blaženica prepoznaje najveći paradoks, najveću snagu kršćanstva, Svemoguć Bog biva osuđen od ljudi i prikovan na križ, na koncu umire od ljudske ruke. *U isti čas takav kraj je najveća tragedija čovjekova života. A Bog se upravo u njoj proslavlja. Smrt biva pobijeđena smrću nevinog, smrću Krista. Ovo je velika poruka, veliko otajstvo da se naša kršćanska vjera ne ogleda u sili i snazi, nego u najvećim nevoljama, progonstvima i slabostima*, naznačio je đakon Nebojša. Rekavši kako nas umaraju mnoge brige, nevolje i slabi smo, dodao je kako je siguran sam da je svakome od nas potreban Isus. *I dotičemo ga, da, dotičemo ga sada u molitvi, u razmišljanjima u bližnjima u životu. Tu je Isus, raspet, raširenih ruku čeka naš zagrljaj. Ništa nije uzaludno u životu. Svaka nevolja ima smisao, Isus je tu i čeka nas*, poručio je propovjednik, zaključujući da se, kada dođu bolesti, kada dođu progonstva, kada nas život „stisne“ sa svih strana, sjetimo Krista, koji

iako svemoćan izabire najteži put, da kao najslabiji pobijedi svjetsko zlo.

Uz đakona Nebojšu bio je i novi đakon naše biskupije, **vlč. Dražen Skenderović**, koji je kod mise uz vlč. Nebojšu također vršio đakonsku službu. Prije sv. mise, djeca – sudionici Ljetnog oratorija, djeca iz župe sv. Roka i djeca i vrtića bl. Marija Petković izveli su prigodni program u blaženičinu čast. Spomendanu bl. Marije prethodila je u ovoj župi i devetnici njoj u čast. /Zv./

Sv. Rok u Keru

Svojeg nebeskog zaštitnika sv. Roka, 16. kolovoza proslavila je istoimena subotička župa. Misno slavlje proštenja u 17.30 sati predslavio je mons. Aleksandar Kovačević, generalni vikar Beogradske nadbiskupije s domaćim župnikom Andrijom Anišićem i desetak svećenika Subotičke biskupije.

Mons. Aleksandar održao je prigodnu propovijed na hrvatskome, a kertvaroški župnik **preč. József Szakály** propovijedao je na mađarskome jeziku. Na kraju mise gost ovogodišnjeg proštenja, mons. Kovačević, blagoslovio je prisutne trudnice posebnim blagoslovom te njihovim obiteljima i svima prisutnima podijelio svećani blagoslov proštenja. Istoga dana u crkvi je od 9 do 17.15 sati bilo euharistijsko klanjanje koje je prikazano za spas nerođenih beba i kao zadovoljština za grijeh pobačaja. /Zv./

Proštenje u Sonti

Na blagdan sv. Lovre, 10. kolovoza proslavljena je misa proštenja koju je predslavio Anto Markić, upravitelj župe svetišta Gospe od utočišta u Aljmašu.

Na svetoj misi bilo je jedanaest svećenika iz Subotičke biskupije. Na misi su pjevala dva zbora,

crkveni zbor i VIS „Lovrići“. Na kraju svete mise, domaći župnik vlč. Josip Kujundžić zahvalio je svima koji su pomogli da se ovo slavlje uveliča. Nakon svete mise, VIS „Lovrići“ ispred crkve je prodavao svoje ručne radove koji su vezani uz našeg zaštitnika, sv. Lovru. /Klaudia Lukić/

Proštenje u kapeli sv. Roka

U četvrtak 16. kolovoza u kapeli sv. Roka u Subotici održana je svečana sveta misa proštenja. Svetu misu predvodio je župnik msgr. Stjepan Beretić, s đakonom vlč. Ferencom Sotanyijem i bogoslovom Bogdanom Rudinskim. Svake godine ova zavjetna kapela otvara svoja vrata sugrađanima. Osim na dan proštenje u kapeli, u večernji satima od 15. do 22. kolovoza održava se pobožnost sv. Roku, a tih dana svakog jutra je misa u kapeli.

Kapela sv. Roka u Subotici podignuta je 1738. godine i ima status spomenika kulture od velikog značaja. Kapela je posvećena sv. Roku, zaštitniku od kuge, koja je te godine harala i odnijela mnogo života u Subotici. Podignuta na mjestu na kome je oko 1695. godine Tekelijina vojska pobila tridesetak građana. Narod se zavjetovao na post u čast sv. Roku i svakoga 16. kolovoza u gradu Subotici i na širem području grada vjernici poste. Nekada se održava procesija od kapele do kipa

sv. Roka u Dudovoj Šumi. Danas se umjesto procesije, nakon svete mise izmoli pet Očenaša, pet Zdravo Marije i pet Slava Ocu. /Larisa Skenderović/

Proštenje u crkvi svetog Roka u Novom Sadu

Mala župna zajednica župe sv. Roka u Novom Sadu proslavila je, uz „pojačanja“ iz župa Imena Marijina i sv. Elizabete te franjevačke zajednice, 16. kolovoza godišnje proštenje.

Misu proštenja na hrvatskome jeziku (to je jedina misa tijekom godine koja se slavi na hrvatskom u ovoj crkvi) prikazao je vlč. Antun Kopilović, futoški župnik, propovijedao vlč. Daniel Katačić, đakon u centralnoj gradskoj župi, a asistirao je i vlč. Jozef Deman, trajni đakon te župe. Vjernički solidarno, kao i svake godine, misu su uzveličali orguljaš Tihomir Vezeti i mješoviti zbor franjevačke crkve sv. Ivana Kapistrana, koja se

nalazi na teritoriju župe sv. Roka. Predvoditelju slavlja i đakonima se na kraju, predstavivši se prvi put župnoj zajednici, zahvalio vlč. Gáspár Józsa, vikar u župi Imena Marijina, podijelivši svima svoj mladomisnički blagoslov. Obitelj koja se marno brine za crkvu sv. Roka (u kojoj se mise redovito slave jednom tjedno, nedjeljom i blagdanima popodne), počastila je vjernike agapeom. Misu na mađarskom jeziku, koja je uslijedila, celebrirali su vlč. Józsa i administrator ove župe do 2014. godine, vlč. Andrej Hornyák.

Crkvice sv. Roka, čiji je je župni dom (izgrađen 1927.) ove godine adaptiran u sjedište MBK „Sv. Ćirila i Metoda“, sagrađena je 1801. godine u baroknom stilu. Služila je kao grobljanska kapela obližnjega groblja do 1841., da bi tada postala bolnička kapela sve do nacionalizacije i rušenja obližnje bolnice, na čijem mjestu je napravljena osnovna škola „Branko Radičević“. Pastoralna skrb nad ovom župom povjerena je trenutačno kleru župe Imena Marijina. /Marko Tucakov/

Ljetni oratorij u Sonti

U župi sv. Lovre u Sonti, od 10. do 12. srpnja organiziran je „Ljetnji Oratorij“ na kojem su sudjelovala djeca iz Sonte, Selenče, Bača, Odžaka i Kucure. Voditelji susreta su bili gosti iz Slovačke s. Monika Wassermannova, FMA i mladi iz Videsa u suradnji s vlč. Dominikom i s. Kristinom Ralbovski, ASC i animatorima iz Sonte i Selenče.

Ovogodišnja tema susreta bila je: *Biblijski lik Mojsija*. Djeca su svakim danom kroz kratke igrokaze, razne igre, radionice i molitvom postepeno otkrivala život izraelskog naroda u Egiptu, njegovo ropstvo, Mojsijevo djetinjstvo, ukazanje na brdu, izbavljenje iz ropstva, deset egipatskih zala i Deset Božjih zapovijedi. Svaki dan susret je završavao svetom misom.

Svaki animator imao je zadaću paziti na svoju grupu tj. pleme. Iako djeca nisu bila iz iste župe, svi su se lijepo uklopili i slagali tijekom tih dana.

Zahvalni smo dragom Bogu, a napose i našem župniku vlč. Josipu Kujundžiću i katehistici Emini Lukić što su nam omogućili ovaj susret koji će djeca dugo nositi u svojim srcima. /Animatori/

Proštenje u Bođanima

U župnoj crkvi sv. Ilije proslavljen je 20. srpnja crkveni god ili proštenje. Svečano misno slavlje predslavio je fra Josip Špehar, u koncelecijaciji s domaćim župnikom Vinkom Cvijinom, đakonom Draženom Skenderovićem i svećenicima iz Bačkog dekanata.

U svojoj homiliji fra Josip nas je upoznao sa životom sv. Ilije. *Sv. Ilija je s jedne strane vodio pustinjački samotni život, a s druge strane bio je aktivni borac protiv širenja poganske vjere onoga vremena. Narod je počeo okretati leđa Bogu, zaboravljajući kako ga je Bog izveo iz egipatskog ropstva, zaboravili su da su s Bogom sklopili savez, ali zato je tu bio Ilija da ih vrati na pravi put, bio je dosljedan i sve snage je ulagao u vraćanje slave Božje. Tako*

je i udovici oživio umrlog sina. O sv. Iliji se jako malo zna, po Svetom pismu Ilija nije umro nego je uznesen na nebo u ognjenim kolima. Između sv. Ilije i današnjeg vremena može se povući velika poveznica jer nam sv. Ilija treba svima biti uzor kako se boriti za očuvanje vjere i istinskih vrijednosti, a posebno vjere u Boga. Sv. Iliju posebno štiju karmelićani jer je puno vremena provodio u samoći i molitvi na brdu Karmel. Životni put svetog Ilije, s jedne je strane prožet molitvom i tišinom, a s druge strane gorljivošću i borbenošću u obrani prave vjere, poticaj je svima nama da njegujemo kršćansku molitvu i svakodnevno rastemo u ljubavi prema Bogu- rekao je fra Josip na kraju svoje homilije. Misno slavlje animirao je župni zbor uz pomoć pjevača iz Vajske. U dvorištu se poslije mise prepričavalo kako je to nekada bilo, kada su hodočasnici iz Vajske dolazili pješice na misno slavlje. Koliko je naroda onda bilo i kako je to bilo lijepo vrijeme kada su svi imali vremena jedni za druge, a prvenstveno za Boga. /Amalija Šimunović/

Gosti iz Slovačke

Od 30. lipnja do 6. srpnja u Oratoriju u Selenči boravili su mladi iz studentskog doma „Dowina“ iz Bratislave uz duhovnu pratnju oca Oscara Beorlegui Murillo iz Opus Dei.

Njihov boravak među njima bio je snažno svjedočanstvo kako svakodnevnim radom, molitvom i druženjem mladi čovjek ostvaruje sebe u zajedništvu s Bogom i drugima. Osim boravka u Selenči posjetili su Bač i pomagali u franjevačkom samostanu. Zatim su posjetili Beograd i Nadbiskupiju, a susret s beogradskim nadbiskupom i metropolitom mons. Stanislavom Hočevarem ostavio je snažan dojam na goste. Zahvalni smo Bogu i njima na ovom lijepom iskustvu svjedočanstva vjere i zajedništva.

Opus Dei (lat. Djelo Božje) osobna je prelatura Katoličke crkve sastavljena od laika i svećenika, čiji članovi teže za osobnim kršćanskim savršenstvom (traženje svetosti u svakodnevnim djelatnostima, a posebice u radu) i nastoje provesti te ideale i vrijednosti u svojim profesijama i tako mijenjati cjelokupno društvo. Opus Dei u Španjolskoj je 1928. godine utemeljio katolički svećenik Josemaria Escriva de Balaguer. /vlč. Dominik Ralbovsky/

SLAVLJE zajedništva, vjere i poštovanja

Uz nazočnost velikog broja hodočasnika iz više biskupija, proslava Gospe Tekijske, Velikih Tekija, počela je 4. kolovoza uoči Snježne Gospe u Marijinom svetištu Srijemske biskupije u Petrovaradinu.

Nakon ispovijedi vjernika, održane su mise na staroslavenskom i mađarskom jeziku, a nakon prigodnog programa i procesije, u večernjim satima održana je pontifikalna misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio đakovačko-osječki nadbiskup **mons. Đuro Hranić**. Na dan obilježavanja Snježne Gospe, Velikih Tekija, 5. kolovoza, nakon pobožnosti križnoga puta, u prijepodnevnim satima održana je najprije misa na mađarskom, a potom i na hrvatskom jeziku, koju je predslavio požeški biskup **mons. Antun Škvorčević**, uz sudjelovanje srijemskog biskupa **mons. Đure Gašparovića**, đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića i svećenika Srijemske biskupije. Misno slavlje ujedno je bilo i zahvalno slavlje na biskupijskoj razini, s obzirom na to da Srijemska biskupija ove godine proslavlja svoj skromni jubilej, 10. obljetnicu ponovne uspostave te ustanovljavanje Đakovačko-osječke metropolije.

Tri biskupije, jedna cjelina

U Marijinom svetištu Srijemske biskupije vjernici se okupljaju već gotovo 800 godina i štiju Majku Božju. Na ovaj datum se okupljaju 302 godine nakon bitke protiv osmanlijske vojske, nakon što je princ Eugen Savojski donio sliku Gospe koju vjernici časte u svetištu. Srijemska biskupija je kroz 235 godina bila u personalnoj uniji s Đakovačkom biskupijom i pod upravom istoga biskupa.

Nama je drago da je Sveta stolica donijela rješenje da je Srijemska biskupija ponovno postala samostalna biskupija, da je sačuvala veze s crkvenim pokrajinama, s prostorom i

crkvom, uz koju je trajno bila vezana, istaknuo je nadbiskup đakovačko-osječke biskupije Đuro Hranić. I nakon osamostaljenja Srijemske biskupije, Đakovačko-osječka biskupija pruža joj svesrdnu pomoć i potporu. Ovdje su međuvjerski odnosi poljuljani zajedno s međunacionalnim odnosima i mi osjećamo da je crkvenoj pokrajini koja je ustanovljena, jedna od glavnih zadaća rad na pomirenju kao i rad na ekumenizmu između dviju crkava, ističe mons. Hranić, dodajući da je postojanje svetišta jedne biskupije iznimno važno radi stvaranja evanđeoskih odnosa.

Čvrsta povezanost

I nakon 10 godina poslije ponovne uspostave Srijemske biskupije postoji čvrsta povezanost s Đakovačko-osječkom nadbiskupijom i Požeškom biskupijom, što je potvrdio i srijemski biskup.

Nakon 10 godina od ponovne uspostave naše biskupije mogu reći da smo dosta toga učinili na razini duhovnog i pastoralnog života, ali smo i dalje ostali čvrsto povezani s našim biskupijama. Tijekom svake godine organiziramo niz događaja i misnih slavlja diljem cijelog Srijema, ali i u povodu obilježavanja naših svetkovina. Osim proslave Malih i Velikih Tekija, proslavljamo svake godine 26. listopada u Srijemskoj Mitrovici svetog Dimitrija. Isto tako i u drugim mjestima u našim župama, organiziramo pastoralne susrete i duhovne obnove, kada se okupi veliki broj vjernika, istaknuo je mons. Gašparović, navodeći da broj vjernika u Srijemskoj biskupiji i nije tako mali, a da su proslave ovakve vrste, prilika da se to i vidi. Broj onih vjernika koji su povezani s crkvom u Srijemskoj biskupiji, kreće se između 30 i 40.000, a ima oko 1.500 katolika koji nisu izravno povezani s Crkvom. Sve njih krasi zajedništvo i čvrsta povezanost, kaže srijemski biskup. /S. Darabašić/

Papa Franjo pozvao na post i pokajničku molitvu zbog zlostavljanja u Crkvi

Papa Franjo u Pismu narodu Božjem, koji označava formu dokumenta koji se rijetko objavljuje, odgovorio je na nove izvještaje o seksualnim zlostavljanjima unutar Crkve i pozvao sve katolike da se pridruže pokajničkoj molitvi i postu.

„Vitalno je da mi, kao Crkva, priznamo i osudimo, s tugom i stidom, zločine što su ih počinile zaređene osobe, svećenici i svi oni kojima je povjerena zadaća da čuvaju i brinu se o onim najranjivijima“, poručio je Papa.

U pismu je zatražio oprost za svu bol koju su žrtve pretrpjele, a vjernicima poručio da bi se trebali udružiti u pokajničku molitvu kako bi „probudili našu savjest te potakli predanost kulturi brige koja će reći nikada više svakom obliku zlostavljanja“. Papa je također priznao kako Crkva prema optužbama za zlostavljanje nije postupila na prikladan i pravovremen način te nije shvatila težinu štete počinjene tolikim životima. „Nismo pokazali brigu za malene, nego smo ih napustili“, izjavio je Papa. „Neka post i molitva otvore naše uši za prigušenu bol koju osjećaju djeca, mladi i osobe s invaliditetom“, napisao je Papa.

Naglasio je kako nas post može učiniti gladnima i žednima za pravdom, ali i potaknuti da hodamo u istini. „Post nas u istini i ljubavi vodi prema svim muškarcima i ženama dobre volje, prema cijelom društvu, te nas potiče na borbu protiv svih oblika zloupotrebe moći, protiv seksualnog zlostavljanja i zlostavljanja savjesti“, istaknuo je papa Franjo.

Papa je ukazao i na opasnosti klerikalizma, eklezijskog fenomena koji je, napisao je, povezan sa sablaznim zlostavljanjem. Svaki put kada smo pokušali ograničiti Božji narod na male elite, kreirali smo zajednice bez sjećanja, lica, tijela i naposljetku bez života... To je jasno vidljivo u čudnom razumijevanju crkvenog autoriteta, uobičajenog u mnogim zajednicama gdje se događalo seksualno zlostavljanje. Klerikalizam, bez obzira podržavaju li ga svećenici ili laici, stvara prazninu u eklezijskom tijelu i potpomaže mnoga zla kojima svjedočimo danas. Reći ‘ne’ zlostavljanju jest reći ‘ne’ svim formama klerikalizma“, poručio je Papa. /[Bitno.net](#)/

Papa Franjo odlučio intervenirati u tekst Katekizma o odnosu Crkve prema smrtnoj kazni

Papa Franjo odlučio je promijeniti onaj dio Katekizma Katoličke Crkve u kojem se spominje smrtna kazna i dodati pasus u kojem se ona opisuje kao „nedopustiva“.

Članak 2267. Katekizma sada glasi (napominjemo kako nije riječ o službenom prijevodu): „Utjecanje smrtnoj kazni od strane legitimnih vlasti, nakon poštenog suđenja, dugo je vremena bilo smatrano prikladnim odgovorom na težinu pojedinih zločina i prihvatljivo, iako krajnje, sredstvo zaštite općeg dobra.

Danas je, međutim, porasla svijest o tome kako dostojanstvo osobe nije izgubljeno čak niti nakon što je ona počinila veoma ozbiljne zločine. Pored toga, pojavilo se novo razumijevanje važnosti kaznenih mjera koje propisuje država. Naposljetku, danas su razvijeni učinkovitiji zatvorski sustavi, koji omogućuju nužnu zaštitu građana, ali istodobno ne lišava definitivno krivca mogućnosti iskupljenja. Posljedično tome, Crkva u svjetlu Evanđelja naučava kako je ‘smrtna kazna nedopustiva jer je napad na neotuđivo dostojanstvo osobe’ i radi odlučno na njezinu ukidanju po cijelom svijetu“. Kako pišu mediji, citat iz trećega pasusa uzet je iz Papina govora sudionicima kongresa koji je organiziralo Papinsko vijeće za novu evangelizaciju u Rimu, u listopadu prošle godine. Dosadašnji tekst članka 2267. glasio je: „Tradicionalni nauk Crkve ne isključuje, pretpostavivši puno utvrđivanje identiteta i odgovornosti okrivljenoga, utjecanje smrtnoj kazni kada je ona jedini mogući put da se efikasno obrani život ljudi od nepravdnog napadača. Ako su nekrvna sredstva dovoljna za obranu od nepravdnog napadača i da zaštite sigurnost osoba, vlast će se ograničiti na ta sredstva jer ona bolje odgovaraju stvarnim uvjetima općeg dobra i prikladnija su dostojanstvu ljudske osobe. Danas, pak, zbog mogućnosti kojima država raspolaže da efikasno suzbija zlodjelo tako da učini neškodljivim onoga koji ga je počinio tako da mu ne onemogućuje mogućnost iskupljenja, slučajevi apsolutne nužnosti smrtno osude krivca su ‘jako rijetki, ako ne naprosto praktički nepostojeći’.“

Uz odluku o promjeni kanona na službenim vaticanskim stranicama objavljeno je i pismo prefekta Kongregacije za nauk vjere kardinala Luisa Ladariea, upućeno biskupima mjesnih crkva. U tome pismu kardinal naglašava kako je ova promjena katekizma u „kontinuitetu s prethodnim Učiteljstvom“ te da donosi koherentni razvoj katoličke doktrine. „Novi tekst slijedi nauk Ivana Pavla II. u enciklici *Evangelium vitae* te naglašava da je pogubljenje kriminalca kao kazna za zločin nedopustivo jer napada dostojanstvo čovjeka, dostojanstvo koje nije izgubljeno čak niti nakon što je osoba počinila ozbiljne zločine“, piše kardinal u pismu i nastavlja: „Ovaj je zaključak donesen nakon što je razmotreno novo shvaćanje kaznenih mjera koje primjenjuje moderna država i koja treba prije svega biti usmjerena prema rehabilitaciji i socijalnoj reintegraciji kriminalca. Konačno, imajući u vidu da moderna društva posjeduju učinkovitije zatvorske sustave, smrtna kazna kao sredstvo zaštite nevinih ljudi postaje nepotrebna“, piše kardinal Ladaria. /[Bitno.net](#)/

U Monoštoru održan Festival marijanskog pučkog pivanja

Međunarodni Festival marijanskog pučkog pivanja u Monoštoru održan je 7. srpnja u crkvi sv. Petra i Pavla.

Festival je biranim riječima otvorila dopredsjednica KUD-a Hrvata Bodrog Anita Đipanov-Marijanović, koji je ove godine bio posvećen pjesmama za blagdan Male

Gospe. Prvih godina sudionici festivala uglavnom su bile pjevačke skupine iz Vojvodine, ali od 2011. godine redoviti sudionici festivala postaju pjevačke skupine iz Hrvatske. Ove godine bilo ih je četiri – iz Beravaca, Bošnjaka, Samobora i Lučkog. U programu su nastupili i članovi SKUD-a Izvor iz Stanišića i ŽPS Kraljice Bodroga. Sve skupine pjesme su izvodile a capella (bez glazbene pratnje).

Martina Romić - najljepša Hrvatica izvan Hrvatske u narodnoj nošnji

Martina Romić iz Subotice osvojila je prvo mjesto na Reviji tradicijske odjeće i izboru najljepše Hrvatice izvan Hrvatske u narodnoj nošnji, koja je održana od 2. do 6. srpnja u Tomislavgradu, u Bosni i Hercegovini.

Manifestacija je održana peti puta, a ima za cilj povećanje i jačanje veza i zajedništva Hrvata diljem svijeta. Hrvatice iz Srbije sudjelovale su na Reviji četvrti put, ali prvi puta s najvećim uspjehom (prije tri godine drugo mjesto osvojila je Lidija Sarić iz Tavankuta). Ove je godine Revija okupila 19 djevojaka iz 17 zemalja – Australije, Austrije, Bolivije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Čilea, Italije, Kanade, Kosova, Mađarske, Makedonije, Meksika, Njemačke, Rumunjske, SAD-a, Srbije i Švedske.

Nošnja s kojom se Martina Romić predstavila na natjecanju jest nošnja bunjevačkih Hrvatica iz Bačke. Sastojala se od bijele „šlingane“ košulje, suknje i kecelje (keceljac) te svilenog prsluka (midera) i mašne (igrača).

Na glavi je nosila „kraljičku krunu“, a na nogama je imala crvene papuče „zlatom vezene“. Martinu je za nastup pripremila Nada Sudarević iz Subotice koja se inače i bavi izradom nošnje. /Hrvatska riječ, D. B. P./

Objavljen „Godišnjak za znanstvena istraživanja“ ZKVH-a br. 9

Deveti broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata tiskan je koncem srpnja 2018. godine. Ovaj, obiman broj, na 448 stranica, donosi 15 znanstvenih i stručnih radnji, sve prvoobjave, koje tematiziraju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti.

Sadržaj Godišnjaka podijeljen je u sedam tematskih cjelina, u kojima su radnje iz društvenih i humanističkih znanosti, a čija objava ima značaj znanstvenog prinosa za sve subetničke skupine Hrvata u Vojvodini. Godišnjak se objavljuje u nakladi od 300 primjeraka, a može se nabaviti u prostorijama Zavoda (Laze Mamužića 22, Subotica) ili naručiti putem elektroničke pošte ili telefonom. Cijena primjerka je 900,00 dinara. /www.zkvh.org.rs/

Zlatni jubilej Subotičke biskupije (IV. dio)

Bačka apostolska administratura od 1943. do 1944. godine

Na čelu Kalačke nadbiskupije od 7. svibnja 1943. do 3. listopada 1961. godine stajao je nadbiskup dr. József Grósz. Nije poznato je li imenovan i apostolskim administratorom, ili je njegovim imenovanjem prestala postojati apostolska administratura. On je imenovan nadbiskupom cijeloga područja nadbiskupije, a u nadbiskupiju je došao kao biskup biskupije Szombathely. U buli imenovanja doslovno stoji: „ad metropolitanam Ecclesiam illam Colocensem transferimus eique Archiepiscopum praeficimus et Pastorem...” premda je naslov nadbiskupije:

„Colocensis et Bachiensis ecclesiae invicem canonice perpetuo unitae”. A nadbiskupski povjerenik dr. József Ijjas je i dalje ostao u Subotici zbog poslova Apostolske administrature. Prijevod: ...*premještamo ga za nadbiskupa i pastira u metropolitansku Crkvu Kalačku... i Crkve Kalačke i Bačke kanonski međusobno zauvijek sjedinjene.*

Takvo stanje je ostalo sve do listopada 1944. godine, kad je Bačka ponovno pripala Jugoslaviji.

Administratura od 1944. godine

Već u prosincu te 1944. godine nadbiskup dr. József Grósz imenovao je Lajču Budanovića svojim generalnim vikarom „pro illa Archidioecesis Colocensis parte, que antea tamquam Administratura apostolica regebatur” (=za onaj dio Kalačke nadbiskupije, kojim se prije upravljalo kao Apostolska administratura). Odlukom Apostolske nuncijature u Beogradu broj 17/46 od 13. lipnja 1946. godine, a na temelju ovlaštenja Secretarii Sacrae Congregationis pro Negotiis ecclesiasticis extraordinariis die 7. Maii anno 1946. sub numero 3259/46 (*Tajnika svete Kongregacije za izvanredne crkvene poslove dne 7. svibnja 1946. pod brojem...*), biskup Lajčo Budanović imenovan je ponovno apostolskim administratorom Bačke „cum omnibus iuribus, facultatibus et officiis que ad Episcopum residentialem pertinent” (=sa svim pravima, ovlastima i službama koje spadaju na rezidencijalnog biskupa).

Rad administrature nastavljen je pod teškim novonastalim poratnim okolnostima. Više svećenika je u ratnim metežima zadnjih mjeseci izgubilo svoje živote. Mnogi su premještajem dospjeli u Mađarsku, gdje su i ostali. Mnogi su svećenici emigrirali u Njemačku, Austriju i u druge krajeve svijeta. Malo sjemenište u Subotici okupirala je vojska. Kasnije su u zgradi sjemeništa djelovale razne ustanove, dok konačno, temeljem zakona o nacionalizaciji u cijelosti nije oduzeto. U razdoblju

od 1944. do 1960. godine, Bačka apostolska administratura je izgubila što smrću, što emigracijom 142 svećenika, dok je u istom vremenu zaređeno jedva 18 novih svećenika. To znači, da je administratura izgubila više od polovice svećenika. Naime, godine 1944. administratura je brojala oko 250 svećenika. I u tako teškim prilikama, biskup Budanović, premda u poodmaklim godinama (na kraju rata je imao 71 godinu), sve je učinio da održi i unaprijedi vjerski život.

Mučeništvo biskupa Budanovića

Propovijedao je, krijepio, pridizao, ispovijedao je dijelio sakrament svete Potvrde kada i gdje god je to bilo moguće. Zbog poratnih prilika nije mogao obilaziti sve župe. Mnogi su vjernici dolazili u Suboticu ondje primiti sakrament svete Potvrde. Godine 1952. organiziran je fizički napad na biskupa Budanovića u župnom domu u Somboru, kamo je 6. rujna 1952. godine otišao podijeliti sakrament sv. Potvrde. Neodgovorna rulja je oko 20 sati provalila u župni dom razbijajući vrata i sve što im je bilo na putu dok nisu došli do biskupa. Tukli su biskupa, izvukli ga na ulicu, ubacili su ga u auto i prisilno vratili u Suboticu. U Subotici su ga oko ponoći, 5. rujna 1952. godine ostavili sama na ulici. Tada mu je bilo 79 godina.

Ostarijeli biskup je i pobolijevao. Snage su ga napuštale. Zato je Sveta stolica za pomoćnog biskupa imenovala Matiju Zvekanovića, koji je 24. veljače 1956. godine u crkvi sv. Terezije u Subotici zaređen za biskupa.

Biskup Zvekanović novi administrator

Biskup Lajčo Budanović je 16. ožujka 1958. godine umro u dubokoj starosti od 86 godina. Po vlastitoj želji pokopan je u običnu raku pred oltarom Uznesenja Blažene Djevice Marije u crkvi sv. Terezije u Subotici. Nad grobom mu stoji crna mramorna ploča, a kraj oltara na mramornoj ploči uklesane su riječi „Labore magis quam aetate gravi consumptus obdormivit in Domino die 16. Martii a. 1958.” (=Napaćen više radom nego godinama usnuo je u Gospodinu dne 16. ožujka 1958.).

Već 19. ožujka 1958. godine Sveta stolica brzojavno je imenovala pomoćnog biskupa Matiju Zvekanovića apostolskim administratorom sa svim pravima i dužnostima rezidencijalnog biskupa. Novom administratoru je tada bilo 45 godina.

DUŽIJANCA - ponos, radost, zahvala

Blagoslov žita na Markovo

Susret bivših katedralnih bandaša i bandašica

Djeca u Dužijanci

Djeca u Dužijanci

Priskakanje vatre u Đurđinu

Izložba „S Božjom pomoći“

Takmičenje risara u Đurđinu

Natjecanje u pucanju bičevima

Zatvaranje kolonije „Bunarić“

Izložba radova od slame u Gradskoj kući

Akademija „Jubileji Dužijance“

Dokumentarni film „Dužijanca“

Književna večer uoči Dužijance

Tamburaška večer

Polaganje vijenaca na bistu Blaška Rajića

Folklorna večer

Sвета миса zahvalnica

Povorka od katedrale

Risari i risaruše u povorci

Povorka od katedrale

Predaja kruha gradonačelniku

Bandašicino kolo

Dužijanica u Zagrebu

Dužijanica u Zagrebu

Bandaši i bandašice iz...

Žednika

Bajmaka

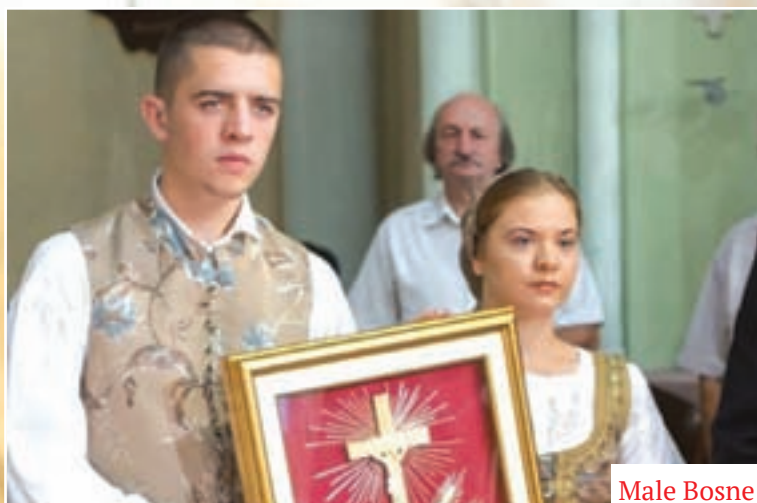
Tavankuta

Sombora

Lemeša

Male Bosne

Đurdina

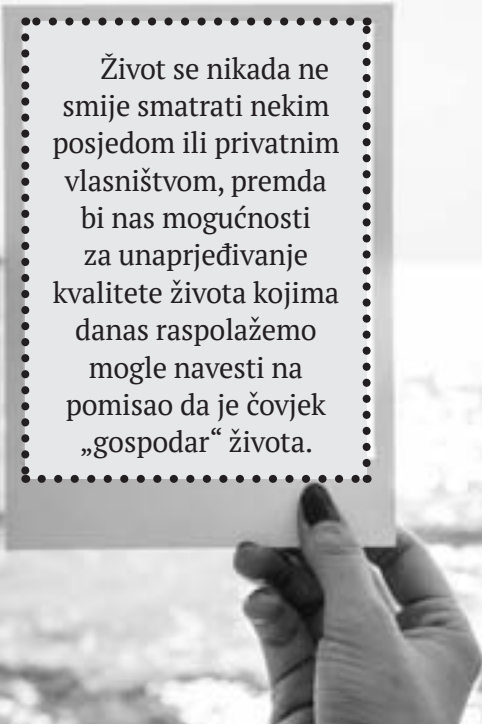
Mirgeša

Život i vjera – Božji darovi čovjeku

Život

Obdareni smo životom. Bog nas je dozvao u život. On jedini zna cjelokupnu tajnu života kao i ovog našeg života. Odatle proizlazi zahtjev da čovjek koji želi istinski živjeti i ući u smisao vlastitoga života ponire zapravo u tajnu Božje ljubavi i Božje volje. Što istinitije tražim volju Božju, to sam bliže samom smislu života.

A upravo zato što je dar, život se nikada ne smije smatrati nekim posjedom ili privatnim vlasništvom, premda bi nas mogućnosti za unaprjeđivanje kvalitete života kojima danas raspolažemo mogle navesti na pomisao da je čovjek „gospodar“ života. *Zaista, postignuća medicine i biotehnologije mogu katkad čovjeka navesti da sebe zamišlja kao vlastitog stvoritelja i podlegne napasti da manipulira „stablom života“* (Post 3, 24), govorio je papa Ivan Pavao II. Sve ono što je tehnički izvedivo

Život se nikada ne smije smatrati nekim posjedom ili privatnim vlasništvom, premda bi nas mogućnosti za unaprjeđivanje kvalitete života kojima danas raspolažemo mogle navesti na pomisao da je čovjek „gospodar“ života.

nije ujedno i moralno dopustivo. Važno pitanje, ne samo etike, već i budućnosti ljudskoga roda glasi: smijemo li sve što možemo (biskup Mijo Gorski). Premda je znanstveni rad usmjeren osiguravanju kvalitete života primjerenije ljudskom dostojanstvu vrijedan divljenja, nikada se ipak ne smije zaboraviti da je ljudski život dar i da ostaje dragocjen čak i kada je označen trpljenjem i ograničenostima. To je dar koji uvijek treba prihvaćati i ljubiti, dar koji je besplatno primljen i besplatno stavljen u službu drugima.

Vjera

Ta milošću ste spašeni po vjeri! I to ne po sebi! Božji je to dar! Ne po djelima, da se ne bi tko hvastao (Ef 2, 8-9). Vjera je Božji dar, vrhunaravna od Boga ulivena krepost (usp. Mt 16, 17). Da povjerujemo, treba nam Božja milost. Razum nije dovoljan da bi se otkrila istina; potreban je dar vjere. Iako je taj čin ostvaren zahvaljujući nadnaravnom daru, vjera je izvorno ljudski čin. Ne protivi se slobodi niti čovjekovu razumu, da čovjek povjeruje Bogu i prione uz istine koje je on objavio. U činu vjere razum i volja sudjeluju s Božjom milošću.

Vjera je dar, ne može se, dakle, naučiti. Vjerske se istine uče da se vjera bolje razumije, ali učenjem se ne stječe vjera. Vjera je dar Duha Svetoga, a kao dar nadvisuje svaku pripremu – objasnio je papa Franjo. Bog nam nije dao duha plašljivosti. Plašljivost je protiv dara vjere, opire se njezinu rastu, napredovanju, čvrstoći. A stidljivost je ovakav grijeh: vjerujem, ali skrivam svoju vjeru, ne ističem ju... Takav čovjek sjedi na dva stolca, sve ovisi o okolnostima...

Vjera je milost. Vjeru kao neprocjenjivi dar možemo izgubiti. U tom pogledu, sv. Pavao opominje Timoteja: *Bij boj plemeniti, imajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili i doživjeli brodolom vjere* (1 Tim 1, 18-19). Da bismo živjeli, rasli i u vjeri do kraja ustrajali, moramo se hraniti riječju Božjom i moliti Gospodina da nam vjeru uveća. Ona treba biti „ljubavlju djelotvorna“ (Gal 5, 6), podržavana nadom i ukorijenjena u vjeri Crkve.

Neophodno je upoznati darove Božje kao stvarnu činjenicu i otvoriti se njihovom djelovanju. Otkriti nam je kojim je to darovima obdario nas ljude kad nam se objavljivao po prorocima i kad je za nas objavio zakone i odredbe kao put života, umjesto da se sebeljubno divimo vlastitom umu i njegovoj moći ili pak da trošimo snage na nepotrebno. Umjesto da nasjedamo na ljudske ponude, poći nam je do kraja otkrivajući što je Bog o sebi objavio i što je za nas učinio, napose po svome Sinu jer to je u konačnici njegov neizmjerni dar. Umjesto da se klanjamo kojekakvim božanstvima koja izmisliše ljudi, otkrijmo onu vječnu istinu o Bogu i njegovu djelovanju za naše spasenje koje je u Kristu doseglo vrhunac. Umjesto da gubimo vrijeme u pustari zemaljskoga, okrenimo se daru Božjemu te budimo dosljedni i do kraja njegovi.

Izvori: Biskup Mijo Gorski – biramdobro.com, Fra Zvezdan Linić – ktabkbih.net, veritas.hr, dr. Ivan Bodrožić – vjeraidjela.com, opusdei.org, Bitno.net, Katekizam Katoličke Crkve.

Fotografija: pixabay

ĆERI

Dobrota i urednost,
čednost neka te krasi.
Čuvaj svoj obraz i datu rič,
tako moj savit glasi.

Ponos svoj čuvaj
drž se svitle staze.
Nemoj dozvolit
da laž i zloba te zgaze.

Siti se uvik i svugdi
dobrog savita mog.
A na poslu i kuda god pošla
nek' te čuva Bog.

Matija Dulić

KRUH

Nemojmo povrijediti kruh ni riječju
ni bilo čime, jer je on doista svet
u svojoj darežljivosti, velik u dobroti.
On nas posvuda prati, putuje s nama
u našoj torbi, bdije na našem stolu,
u samoći stražari, uvijek budan i tih.
On je brižljivo čuvao naše djetinjstvo,
hranio našu mladost, ispunjao nam dane
mirisom i nježnošću. On je uistinu bio
naš svagdanji kruh, i naš svagdanji drug.
U njemu su šumjela polja, pjevali klasovi,
iz njega su sjale tople srpanjske žetve.

On je sakupljao sve naše radosti
i naš znoj i suze i stajao je pred nama
kao blaga opomena i tiha mudrost.

Nikola Miličević

Dobitnici nagrade „Ivan Antunović“

NAGRADE – priznanje i poticaj

Vijeće Katoličkog društva „Ivan Antunović“ na sjednici održanoj dana 25. lipnja donijelo je odluku da se ovogodišnja nagrada „Ivan Antunović“ kao zaslužnom pojedincu dodijeli **Mariji Vukov**, potom Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu „Vladimir Nazor“ iz Sombora, odnosno glasilu ovoga društva „**Miroljub**“ prigodom 20. obljetnice naklade, te brojnoj obitelji **Željke** i **Tomislava Vukova** koji imaju četvero djece: **Luciju**, **Martina**, **Jakova** i **Ivana**. Nagrade su im dodijeljene na književnoj večeri u okviru proslave „Dužijance 2018.“, 9. kolovoza.

Božićnjak – Betlehem u malom

Marija Vukov istaknula se svojim umijećem izrade božićnih kolača - božićnjaka. Njeni božićnjaci postali su umjetnički rad, pokazala je svoje umijeće i vještinu u izradi zahtjevnih figura. Svoj talent godinama prenosi na razne generacije počevši od vrtičke dobi do mladih žena. Dala je svoj veliki doprinos za izložbu božićnjaka u Etnografskom muzeju u Zagrebu prosinca 2014. godine. Božićnjak izrađen njenim rukama krasio je stol kardinala Josipa Bozanića, njen božićnjak je bio izložen u Rimu, na tradicionalnoj izložbi koja se svake godine priređuje pod nazivom „Stotinu jaslica“. Ovaj niz zaokružen je 2017., kada je božićnjak Marije Vukov bio darovan predsjednici Republike Hrvatske, Kolindi Grabar-Kitarović.

Na upit prije koliko godina je započela svoj put izrade božićnjaka i tko joj je bio učiteljica izrade istoga te

koliko je otprilike božićnjaka do sada izradila, Marija ističe kako je izradu božićnjaka započela još kao dijete, učeći od svoje majke. Radio se na Badnje jutro. Kao djeca, pravili su sitnije figurice, ovčice, ptičice, a majka je pravila ljudske figure, Mariju, Josipa i malo dijete Isusa. *Od četvero djece, ja sam bila najviše zainteresirana. Nakon što sam se udala, htjela sam prirediti djeci isto zadovoljstvo koje smo mi imali. To me podsjećalo na djetinjstvo. Nije to izgledalo kao danas, broj figura se povećavao. Za prvu izložbu napravila sam tri božićnjaka. Sve se radi prstima, nožićem, škaricama i raznim pomagalicama. Najteže je raditi ljudske figure. U 25 godina, od kako se održavaju izložbe, napravila sam puno božićnjaka, oko 5-6 božićnjaka godišnje, svjedoči Marija. Budući da je za svaki božićnjak potrebno i vrijeme i strpljenje, naša sugovornica ističe kako je uz to potrebna i spremnost. To je na prvom mjestu. Puno puta sam završila figuru, pa mi se nije svidjelo, pa sam je zgužvala i opet počela iznova, svjedoči Marija.*

Budući da je tijekom prethodnih godina održala više radionica izrade božićnjaka, zanimalo nas je koliko su mlađi naraštaji u eri računala i mobitela danas zainteresirani za očuvanje običaja i tradicije. Marija ističe kako su na njene radionice dolazila djeca i djevojke koje su već u svojim obiteljima poznavale božićnjake. *Božićnjak je Betlehem u malom. Nikada nisam radila za novac, nego sam svaki božićnjak radila za dar. Krajem studenog počnem izradu, jer nema alata, a potrebno je jako puno vremena i strpljenja, zaključuje Marija.*

Dvadesetogodišnjica „Miroljuba“

Prvi broj glasila Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora, „**Miroljub**“ izašao je 21. veljače 1998. godine, kada je Uprava HKUD-a odlučila pokrenuti svoj list koji je nazvan po imenu koje je Nazor nosio kada je osnovan 1936. godine, pod punim imenom Hrvatsko kulturno društvo „Miroljub“

u Somboru. Prvi brojevi *Miroljuba* tiskani su na ikavici. List izlazi četiri puta godišnje, a do danas je izašlo preko 80 brojeva. Društvo je aktivno na različitim područjima: folklorna, tamburaška, dramska, literarna, likovna, pjevačka sekcija, napose je aktivna sportska sekcija, a postoji i klub ljubitelja biljaka „Za sreću veću“.

Brojne obitelji - svjetlo na kraju tunela

U razgovoru za *Zvonik*, **Željka i Tomislav Vukov**, upitani u čemu vide prednost brojne obitelji u današnjem vremenu kada se čini da su, nažalost, materijalne vrijednosti preuzele primat u odnosu na duhovne i moralne, odgovaraju kako su im ispred materijalnih uvijek bile duhovne i moralne vrijednosti. *Stava smo da ne moramo (niti možemo) imati sve što poželimo, a tako odgajamo i djecu. Djeca rastu jedni s drugima, uče dijeliti i ne samo stvari i ono materijalno, nego i svakodnevne sitnice, pa i radost i tugu. Ujedno brinu i paze jedni na druge, a mi kao roditelji bi bili najsretniji da jednoga dana kad nas više ne bude, da oni ostanu u pravom smislu braća i sestra. Prednosti su brojne, a ono najvažnije je prihvatiti život jer sa svakim djetetom je i naša radost postajala veća, ističu naši sugovornici.*

S obzirom na to da su kao obitelj aktivni u Crkvi i u hrvatskoj zajednici, djeca im se školuju u odjelima na hrvatskom jeziku, upitani na koji način kao roditelji svojoj djeci prenose ljubav prema svojem narodu, rodu, jeziku, **Željka i Tomislav** kažu da djeca uče ono što doživljavaju i što vide od njih kao roditelja. *Djeca se oblače su u bunjevačku nošnju od kad su se rodili i to im je postalo normalno jer to radimo i mi roditelji, a to se onda jednostavno zavaljelo. Isto je i s vjerom, od malih nogu smo im sklapali ruke, vodili na misu i to je najbolja škola. Najviše volimo kada dođu veliki blagdani, poput Božića i Uskrsa, onda su tu razna pitanja i to do detalja, pa često znamo ostati i bez odgovora. U našoj obitelji se*

doma priča isključivo ikavica, a u školi uče svoj materinski jezik i tu se niti u jednom trenutku nismo dvojili, svjedoče Željka i Tomislav.

Budući da su našem narodu i Crkvi podarili četvero djece, a da se unatoč tomu suočavamo s odumiranjem, naši sugovornici kažu da ih tješi podatak da oko njih ima obitelji s više djece, a to je „svjetlo na kraju tunela“. *Kakva će biti budućnost ne znamo, ono što znamo jest da mi „starije obitelji“ i društvo trebamo biti poticaj i potpora mladim obiteljima. Da ih i Crkva i zajednica trebaju poticati i podržavati jer je to jedini put našeg opstanka na ovom području, zaključili su Željka i Tomislav.*

Nagrada „Ivan Antunović“ utemeljena je 1991. godine, pod nazivom Antušova nagrada. Godine 2008. mijenja naziv u Antunovićeva nagrada, a od 2015. se dodjeljuje kako Nagrada Društva „Ivan Antunović“, da bi danas konačno imala svoj puni naziv Nagrada „Ivan Antunović“.

Nagrada se dodjeljuje za postignuta ostvarenja i kao poticaj za daljnji rad na području povijesti, kulture i duhovnosti među Hrvatima u Bačkoj, te promicanju kršćanskih vrijednosti u sredini i društvu u kojem živimo. Dodjeljuju se tri Nagrade „Ivan Antunović“: zaslužnom pojedincu, zaslužnoj udruzi ili neformalnoj zajedničkoj inicijativi i brojnoj obitelji.

2. 9. 2018.**DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Pnz 4, 1-2.6-8; Ps 15, 2-4ab.5ab; Jak 1, 17-18.21b-22.27; Mk 7, 1-8.14-15.21-23**

Bog poručuje narodu da poštuju Zakon i da vrše zapovijedi koje se u njemu nalaze te da ništa sami ne dopunjuju niti ukidaju jer će samo tako mogu živjeti mudro i razborito. Međutim, u evanđelju, sam Isus kori farizeje koji su ostali do kraja vjerni propisima i zapovijedima Zakona, a brani apostole koji ga izvana krše. Koga sad slušati? Među farizejima je bilo onih koji su samo formalno poštovali Boga, ali im srce bilo daleko od Njega. Činili su pobožna djela samo radi toga da bi im se ljudi divili i zbog toga ih poštovali. Zato nije greška bila u tome što su činili, nego zašto su činili. To je upravo i bit naše vjere.

9. 9. 2018.**DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Iz 35, 4-7a; Ps 146, 6c-10; Jak 2, 1-5; Mk 7, 31-37**

Prorok Izaija hrabri narod koji je klonuo srcem, poručujući im da Spasitelj dolazi i sve će preobraziti. Sad kad je već Spasitelj došao, sv. Jakov nas podsjeća da budemo posebno pažljivi prema siromasima i potrebitima jer je Bog izabrao baš njih da budu bogataši u vjeri i baštinici Kraljevstva nebeskog. Dakle, susrećemo Spasitelja koji nas uči čovještvo i osjetljivosti prema potrebama drugih. Isus je prema ljudima bio pažljiv, svakoga je saslušao i utješio te liječio bolesne, ali znao je biti neugodan prema zlonamjernim farizejima koji su uglavnom bili bešćutni prema ljudima u potrebi.

Stoga, da bismo bili dobri i milostivi, ne moramo činiti čudesa, dovoljno je da skrenemo pažnju na one ljude s kojima živimo, na članove svoje obitelji, na susjede, znance.

16. 9. 2018.**DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Iz 50, 5-9a; Ps 116, 1-9; Jak 2, 14-18; Mk 8, 27-35**

Današnji odlomci Božje riječi progovaraju nam o tome što znači biti Božjim čovjekom, tj. Isusovim učnikom. Udarci, pogrde, poniženje, pljuvanje... sve to

proživljava čovjek koji je Bogu posvećen. Razlog tomu jest što vjernik ne može ostati nijem pred zlom. Ne može ne djelovati jer ako iskreno vjeruje, onda mora djelovati, te će kad tad doći u sukob sa zlim. Svjedoče nam o tome svi ostali apostoli svojim životom, među njima prvi Petar, koji je glavni akter današnjeg evanđelja. Dok se grijao uz vatru, dok je lagao da ne poznaje Isusa, dok se krio iza zaključanih vrata, bio je siguran, ali uplašen. Kad je progovorio s krova, kada je krenuo naviještati Isusa Krista, dobivao je batine, progone, pljuvanje i na kraju križ, ali je bio neustrašiv, hrabar i istinski radostan.

23. 9. 2018.**DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Mudr 2, 12.17-20; Ps 54, 3-6.8; Jak 3,16; 4,3; Mk 9, 30-37**

Dobar izgovor zlata vrijedi! Ako svoje zlodjela potkrijepimo dobrim izgovorima, onda smatramo su opravdana i da će proći ne opaženo. U prvom čitanju upravo o tome slušamo, da pravednika trebamo najprije napastovati, kako bi tobože vidjeli je li uistinu pravednik. Zavist i svadljivost najčešći su instrumenti za takve pokuse. Zato nas sv. Jakov na njih posebno upozorava jer siju ratove i uništenje.

Isus nam u evanđelju daje jedino i legitimno oružje u borbi protiv napasti i iskorištavanja druge osobe, a to je služenje u poniznosti. Kada čovjek postane poslušan poput djeteta te poštuje sve ljude kao svoje roditelje, tada i samo tako se postaje velikim.

30. 9. 2018.**DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Br 11, 25-29; Ps 19, 8.10.12-14; Jak 5, 1-6; Mk 9, 38-43.45.47-48**

Najopasnija bolest jedne zajednice jest zavist. Ona ne samo da trga međuljudske odnose nego sije mržnju te čini zajednicu neplodnom, pa čak i otrovnom. Druga rak-rana jedne zajednice jest nepravedno zgrtanje bogatstva, tj. osobne dobiti na račun tuđe muke. O tome nam govore današnja čitanja. Isus je jako dobro poznavao ove „bolesti“, zato je danas vrlo ozbiljnim tonom skrenuo pozornost apostolima, a i svima nama, da je bolje umrijeti u strašnim mukama ili sebe „osakatiti“, nego svojim zlom sablazniti malene i nevine ljude koji traže put do Boga.

Sve počinje i završava poljupcem

U prošlom nastavku govorili smo o znaku križa. Na početku svete mise znamenujemo se tim znakom našega spasenja. Zgodno je, međutim, upitati se kada zaista započinje sveto bogoslužje, euharistija. Možemo čuti: ulaznom pjesmom i ophodom; naklonom; znamenovanjem znakom križa; pozdravom predsjedatelja slavlja...

No, u mnogim tim odgovorima kao da smo previjedi jedan snažan, rječit, sadržajan, ali i nježan, intimni znak – poljubac! Jeste li kad primijetili da je sveta misa uokvirena između dva poljupca? Onog na početku i onog na kraju, nakon „Idite u miru“. Kao da je međa, doseg, zaokruženost liturgijskoga slavlja doznačena onim najintimnijim – usnama koje dodiruju Drugog, koje ljube.

Poljubac... Njime počinje sve. Utisnut je usnama majke koja prima svoje tek rođeno biće. Strah male-noga bića pred novonastalim okolnostima uronjenosti u ovaj svijet nakon tegobnog odvajanja od utrobe majke biva ublaženo topline usana. To je prvi dodir sa svijetom. Dojenje je povezano s prvim životnim hranjenjem, davanjem života. Od toga trenutka dodir usana postaje privilegirano mjesto u ljudskome životu. Darujemo ga određenim osobama, ne bilo komu ili bilo kada. Ne dajemo ga svakomu na jednak način. Budući da se poljubac posređuje usnama, s kojih izlazi dah života, njime se komunicira životna snaga. Poljubiti znači udahnuti život ili primiti dah života, dijeliti život u potpunom zajedništvu i povjerenju. Utisnut u lice umirućem ili beživotnom tijelu, govori o pozdravu i rastanku, o ljubavi koja i dalje nastavlja živjeti. Poljubac otkriva i objavljuje samu osobu. Poljubiti nekoga znači dopustiti mu da zaviri u našu nutrinu. Pretpostavlja ustuk riječi. Riječ mora utihniti da bi usne dale iskren poljubac. Suzvučje šutnje, a govor srca. Čak se i oči sklapaju jer srce vidi dalje.

Ako poljupcem ulazimo u najintimniji doticaj s voljenim bićima, može li susret s božanskim, transcendentnim isključiti ovu stvarnost? Na tom tragu piše papa

Benedikt XVI.: *Nije li istina da istinski poznajemo samo onoga koga ljubimo i ono što ljubimo!?. Tko je spoznao Boga može uistinu reći: Njegov je poljubac na meni. Njegov je poljubac beskrajna radost, objava njegova otajstva...* (sv. Bernard iz Clairveauxa). Poljubac se može dati samo onome tko je blizu, tko je uz nas.

Religijski pojam *adoratio* – klanjanje, poklon (Bogu), u izvornom je smislu „čin usana“ (lat. *ad os/oris* – od usana, ne koljena!). Klanjanje stoga nije prvenstveno gesta tijela (poklicanje, sagibanje...) nego dodir usana, cjelov, otvaranje nutrine. I hrvatska riječ poljubac korijenski je vezana uz riječ *ljubav*, osjećaj privrženosti i blizine srca.

Poljubac oltaru – poljubac Kristu

Vraćamo se na početak našeg promišljanja. Poljubac u liturgiji ima bitno i nezamjenjivo mjesto, iako sve više postaje nezamjetan, sporedan. Usne ne služe samo govoru ili molitvi. Njima iskazujemo čast oltaru, evanđelistaru, osobama (iako je prisutnije rukovanje), Kristovu križu. Cjelivajući oltar, evanđelistar... i sami postajemo primatelji Kristova poljupca. Poljubac oltaru jest poljubac Kristu. Prije nego svećenik bilo koga pozdravi u crkvi, najprije usnama pozdravlja Oltar-Krista. Dakle, po redu prednosti. Time kazuje da je Krist prvi u zajednici. On okuplja zajednicu vjernika, tvori Crkvu.

U najranijim vremenima svi su vjernici iskazivali čast oltaru ili pragu crkve u koju su hodočastili, iako ta gesta nije pripadala liturgijskome slavlju. Prve tragove liturgijskoga cjelova nalazimo u *Ordo Romanus I.*, nastao na prijelazu iz 7. u 8. stoljeće. Svjedoči da papa, nakon priprave molitve pred oltarom, „poljubi evanđelistar i oltar“ te odlazi k sjedištu. Gesta je, dakle, pridržana predsjedatelju slavlja. No, valja napomenuti da je u svakoj gesti liturgijskoga služitelja sadržana i naša gesta, kao što je u molitvi predsjedatelja sadržana i naša molitva. Kada svećenik ljubi oltar čini to i u ime okupljene zajednice. Isto tako, znak poljupca biva shvaćen i uzvratno – kao poljubac Krista zajednici.

Poljubac oltaru na početku slavlja posvješćuje nam i prisutnost Duha Svetoga, koji je u teološkoj baštini prepoznat kao uosobljeni poljubac Oca i Sina. Zato u ljepoti „sakramentalnoga poljupca“ počinje najuzvišenija molitva Crkve – sveta misa. Poljubac dajemo i pri rastanku s voljenom osobom. Iza poslanja – *ite missa est* (idite, poslani ste) na kraju mise (Idite u miru), slavlje završava i uobličuje se zadnjom gestom – dodiranjem usana, cjelovom Oltara – Krista.

Nalazimo se u vremenu poslije Babilonskog sužanjsva. U židovstvu u ovom razdoblju postoje dva problema: izgradnja hrama, koji će riješiti (6. pogl.) i odnos s Bogom, koji zauvijek ostaje problemom. Zbog ovoga prorok počinje svoju knjigu riječima: *Vratite se meni i ja ću se vratiti k vama* (Zah 1,3). Zaharija inzistira na gradnji hrama, ali naglasak je na odnosima među ljudima i između Boga i čovjeka. Jahve šalje poruku preko proroka: *Ja ću mu biti ognjen zid unaokolo / Izraelu/* (2,9), *Kliči i raduj se kćeri sionska, jer evo dolazim usred tebe prebivati* (2,14), *Evo skidam s tebe tvoju krivicu* (3,4b). Bog prezentira svoju osobnu odanost, duboku želju da bude jedno sa svojim narodom. Zaharija postavlja kao primjer Zerubabela i Jošiju, kralja i velikog svećenika: *Savršeni sklad će biti među njima* (6,13). Cilj svega je harmonija među ljudima i između Jahve i svoga naroda.

Zašto se traži obnova tih odnosa? Zato što je to temelj ljudskoga života. Međusobno razumijevanje, pomaganje i odanost Bogu pribavlja ovozemaljskom životu pravi sadržaj: nema svađe, rastave, ponižavanja, ratova, već radosti, gradnje, ne samo hrama, nego ljudskosti, napretka u kulturi, jedinstvo obitelji iz kojega raste nova generacija još savršenija od roditelja. Odanost Bogu umnaža ovozemaljske darove, ali je važnije da osigurava život i poslije tih nekoliko desetljeća što čovjek boravi na zemlji. Harmoniju među ljudima i između Boga i čovjeka – što je Adam upropastio – to Jahve želi po Zahariji postaviti kao cilj. Zbog ovoga dobiva poruku Zerubabel, kralj, kao princip vladanja: *Ne silom, niti snagom već duhom mojim* (4, 6b). Božji Duh mijenja čovjeka da bude otvoren prema drugome, a ne zatvoren u svoj „ja.“ Je li ovo čista utopija? U prvom dijelu knjige imamo osam viđenja. I ovo je bio samo san proroka, kao i svih ostalih Božjih poslanika, otpr. od 8. st. do 300-ih godina pr. Kr? Biblija je sklona crno-bijelo promatrati Izrael: uvijek je bilo pojedinaca i manjih zajednica, u kojima je živjela ta harmonija u duši, u međuljudskim odnosima. Nažalost, i su ti ljudi otišli u Babilonsko sužanjstvo sa zlima, ali zato da tamo budu izvori utjehe i preobraćenja. Dobar čovjek uvijek nosi veći teret nego grješnik. Ali od Boga ima snagu za taj teret.

Prorok Zaharija

(I. dio)

Knjiga Zaharije je svjedočanstvo da je hram izgrađen i da postoje i plemeniti ljudski odnosi, isto tako i prema Jahvi. No, Bog traži više od onoga što je najavljeno po proroku. On traži jedinstvo čovjeka i njegova Stvoritelja na daleko višoj razini. Zaharija nije ništa znao o tome, ali upućuje na zahtjev: čovjek neka bude jedno sa svojim Bogom.

Čuli smo na početku: *Vratite se meni...* – Jedna manjina je to ostvarila, ali Jahvi treba cjelina: cijeli Izrael, čitavo čovječanstvo. Ako pogledamo smisao rečenice, onda vidimo da je najprije čovjek pozvan na korak: *Vratite se meni...* Taj je korak bio vrlo slab, ostvaren samo u kratkom vremenu, zatim ishlapio kao opći duhovni napredak, tj., nastavio živjeti u pojedincima i u malim zajednicama.

Zbog ovoga je Otac odlučio da bude realiziran onaj drugi dio rečenice: *Ja ću se vama vratiti!* U svome Sinu, u Isusu Kristu Zaharijine su se riječi obistinile. Nije govorio o utopiji i nije imao prazna viđenja. Kada se Druga božanska osoba utjelovila u Mariji, Bog i čovjek se sjedinio u jednu osobu. Ostvarila se totalna harmonija: i između ljudi, Marije i Isusa i između čovjeka i Boga, tj., između Nazarećanina i Sina. *Bog se*

vratio čovjeku! Učinio je takav korak kakav nijedan prorok nije mogao zamisliti. Učinio ga je zato što stvorenje nije kadro uspostaviti harmoniju, samo njegov Stvoritelj i Otkupitelj. U Isusu Nazarećaninu stvarno živi Bog. Po njemu – po Euharistiji – u svakom katoliku stvarno živi Bog. Otac je počeo u pojedincima i u zajednici, u Crkvi stvarati harmoniju, tj., jedinstvo čovjeka i Boga. Mi smo svjedoci jednog izvanrednog zahvata: *Ja sam se vratio vama!* Poslije toliko stoljeća nesretnog dijaloga čovjeka s Jahvom, poslije toliko neuspjelih kažnjavanja Izraela, u Isusu Bog se vratio čovjeku da vlada: *Ne silom, niti snagom već duhom mojim.*

Katolik je pun Duha, taj Duh je duh Uskrsloga: svaki od nas ima realnu snagu stvoriti u sebi harmoniju s Bogom i prenijeti taj sklad na ono društvo gdje živi: obitelj, ulica, radno mjesto, prijatelji. Više nije u očekivanju ta harmonija, nego u rastu jer s Bogom koji se vratio stvorenju, s Isusom, i čovjek se vratio Bogu i onda ako je to jedinstvo ovdje na zemlji još u razvitku.

Dar i zahvalnost

Za izraelski narod i njegovu vjeru zemlja je uvijek smatrana darom. To uvjerenje ucijepljeno je i u kršćansko vjermičko ponašanje. Po darovima plodnosti zemlje uspostavlja se duboka veza između vjermičkog naroda i Boga. Zaborav činjenice darovanosti plodova zemlje ponižava nas same i uništava nam mogućnost da puni zahvale Bogu u njima uživamo. Biblija svjedoči da čovjek treba najprije primijetiti Božje darove. Priznavanje i potvrđivanje obdarenosti zemljom temelj je zahvalnosti.

Zemlja je Božji dar

Bog je Stvoritelj i vrhovni gospodar zemlje. Sve što Bog stvara njegovo je i u potpunosti pripada njegovu vlasništvu. Zemlja je Božje stvorenje i u potpunosti pripada njegovoj vlasti. Bog od zemaljskog praha oblikuje živa bića i čovjeka. Bog daje zemlji plodnost i po njezinoj plodnosti pokazuje svoju naklonost. Božji sudovi i odluke utječu na biljke, životinje i na sve ljude. Bog upravlja svijetom i svim stvorenjima s osobnom zainteresiranošću za njihovu dobrobit. Ljudi su stvoreni na sliku Božju. Sličnost s Bogom uz sebe nosi čitav niz očekivanja. Čovjekova je zadaća i smisao da bdije nad životom i odstranjuje sve ono što ugrožava život. Čovjek, iako je slika Božja i „prvi“ među ostalim stvorenjima, nema nikakvih „prava“ nad zemljom. Vlasništvo nad njom nije njegova „stečevina“ koju bi svojim trudom zaradio, nego, suprotno tome, čovjeku je zemlja dar koji zahtijeva uzdarje. Ukoliko netko želi biti slika Božja i živjeti u savezničkom odnosu s Bogom mora živjeti i u savezničkom odnosu sa svim Božjim stvorenjima ljubeći ih i brinući se za njih onako kako to Bog čini. Stoga je čovjeku neophodno da shvati kako je i on i sve oko njega zapravo dar kojega ne smije nemilosrdno uništavati nego kao dar priznavati, potvrđivati i uvijek iznova u ljubavi znati primiti.

Prepoznavanje Darivatelja u darovima

U društvenom okruženju izraelskog naroda, pa tako i samom Izraelu, bila je poznata obveza davanja, primanja i uzvratanja darova. Darivanje je povezano s osobnom čašću i dostojanstvom darivatelja i primatelja dara. Darovima se iskazuje blizina, srodnost ili povezanost darivatelja i darovanoga. Darivanje nije jednostavna izmjena dobara, nego se radi o uspostavi osobnog odnosa. U daru darivatelj daruje sama sebe, a primatelj ne prima samo materijalnu stvar nego osobnost darivatelja. Na taj se način uspostavlja osobna povezanost među njima. Dar mora biti na zadovoljstvo primatelju i zadovoljiti njegove potrebe. Darovani mora

moći uzvratiti dar te se mora potruditi da kod uzvrata iskaže zahvalnost darivatelju.

U vjeri Izraela zemlja je uvijek smatrana darom. Zemlja je Božji dar koji na poseban način uspostavlja duboke veze između Izraela i Boga kao njezina darivatelja. Zemlja je, izričaj Božje milosti, jer ju svome narodu predaje Bog kao darivatelj svih dobrih darova i vjerni govornik svih riječi. Ona je dar adekvatan izgovorenoj riječi, jer ne samo da udovoljava potrebama preživljavanja naroda, nego, štoviše, pruža obilje koje nadilazi sadašnje potrebe i omogućava sigurnu budućnost bez strahovanja i neizvjesnosti. Zemlja omogućava mirno uživanje u krugu života koji se očituje u vremenu sijanja i žetve, krugu uzemljenog života pod zaštitom i brižnim okom njezina Stvoritelja koji joj daje plodnost. Sam se Bog pokazuje i izriče svome narodu u daru zemlje i u darovima njezine plodnosti.

Opasnost zaborava Darivatelja

Svaki dar u sebi implicira i izazov, poziv na adekvatni uzvrat. Zemlja je, kao Božji dar čovjeku, ujedno i kušnja. Ako čovjek shvaćajući bogatstvo i veličinu dara zemlje, Bogu sa zahvalnošću uzvrat, čovjeku raste dostojanstvo i čast. Ako pak krivo procijeni dar zemlje te sebe sam uzdigne iznad vrijednosti tog Božjeg dara čovjek je u opasnosti da, prezrevši veličinu povjerenja mu dara, sam sebe ponizi i izgubi od Boga mu priznato dostojanstvo i čast. Zahvalnost se uvijek temelji na priznavanju i prepoznavanju Stvoritelja kao jedinog apsolutnog vladara i vlasnika zemlje, a čovjeka kao upravitelja i održavatelja njezine vrijednosti. Stoga vrijednost zemlje i njezinih plodova valja razumijevati u okvirima savezničkog dara i uzdarja. Zaborav te činjenice čak je i u biblijsko vrijeme često bi velika opasnost, pa je zbog toga i zahvalnost za plodnost zemlje nerijetko izostajala. Bog se, naime, kroz povijest Izraela, pokazao i dokazao kao Bog koji priskrbljuje sve potrebno za život. Međutim, dugotrajno boravljenje u sigurnosti zemlje otupilo je sjećanje Izraela. Sigurnost naseljenosti, zasićenost potreba obiljem bogatstva plodova zemlje zagušila je i poput moljca izgrizla ne samo drevna sjećanja nego i otupila sjećanje na darovanost zemlje.

Kad nestane stava zahvalnosti tada se čovjek ne može više sjetiti ni odakle mu ono što ima niti od koga je primio sve čime se služi. Kad čovjek iz svog ponašanja i svijesti izostavi zahvalnost Bogu kao darivatelju u opasnost dovodi svoju opstojnost u zemlji koju mu je Bog dao. Stoga i ne čudi da biblijski tekstovi smatraju jednim od najvećih grijeha upravo zaborav da je zemlja najvrjedniji Božji dar.

Dužijanca – zahvaljivanje – darivanje

„Kruh“ za druge

Ljetna vrešina pali, teško se diše, slabije hoda, ni vid nas ne služi najbolje... A onda se srce malo luzjoguni, uhvati nas kašalj, pa zapiri vjetrić te nam dadne nebo malo kišice da orosi zemlju i olakša duši... I tako polako ljeto prolazi... Kojima se može skoknu do mora, neki s djecom neki bez njih, a rijetki povedu i svoje stare. Drugi su upijali sunce u moru žita i kupali se u potocima vlastitoga znoja. I to je dar s neba. Mnogi će se vratiti s godišnjeg odmora umorniji nego da su ostali doma. A drugi će u svojim domovima uživati u plodovima svoga rada i truda...

Radeći marljivo na svojoj zemlji ratari molitvom prošnje započinju radove i molitvom zahvalnicom Bogu radosno gledaju na uspjeh svojih žuljevitih ruku. Zahvaljuju Ocu za darove koje im pruža po daru života i talentima koje su iskoristili. I ne samo ratari. Kako je lijepo biti zahvalan Bogu na svakom daru pa bio to srcu drag ili težak dar. I kada nam se trud i napor izjalove nikad nas Bog ne napušta nego nam omogućuje da na drugi način sve prebrodimo i idemo dalje.

Predivni dar zahvalnosti Bogu je i Dužijanca. Ta zahvalnost za žetvu dolazi iz dubine srdaca koja se vesele novom kruhu jer neće biti gladnih usta, a bit će i za druge. Imati osjećaj i za one koji nemaju, ne mogu zaraditi ili su bolesni, nemoćni ili siromašni to je znak velikih duša koje rastu iz srca vječne ljubavi. Uvijek ima srdaca koja kucaju još za nekoga. Ti imaju nezamjenjivi primjer u našem prijatelju i bratu, spasitelju i otkupitelju, Isusu. Tu je i njegova i naša majka Marija koja se smiješi dobroti svoje djece, a spremna je uvijek pomoći. Ovoga mjeseca proslavili smo njezino Uznesenje u nebo ili Veliku Gospu. Dok zahvaljujemo Ocu za darove rada i plodove zahvalimo i za dar života, roditelje, braću i sestre, bake, djedove, rodbinu, susjede. Ne zaboravimo zahvaliti i za Sv. oca Papu, za biskupe, svećenike, političare, liječnike, ekonomiste, učitelje i za svaku osobu. Jer, svi su nam neprocjenjivi dar Božji. Ima, nažalost, i onih koji uživaju u trudu drugih ne misleći kako je teško bilo što postići ili steći. Čak se znaju šaliti ili rugati na račun siromašnih.

Mladi student, sin bogatog industrijalca, krenuo je u šetnju sa svojim profesorom. Dok su šetali i razgovarali

ugledaše pored puta par starih cipela koje su, po svemu sudeći, pripadale siromašnom seljaku. On je u blizini radio u polju na svojoj njivi završavajući za protekli dan svoj teški posao. Student reče profesorom:

- Hajde da se našalimo sa seljakom. Sakrit ćemo mu cipele, a zatim ćemo se skloniti iza grmlja i promatrati njegove reakcije dok ih bude tražio.

Profesor mu odgovori:

- Mladiću, nikada se nemoj šaliti na račun tuđe nevolje i bijede. Budući da si bogat možeš se priuštiti veće zadovoljstvo od ovog siromaha. Stavi zlatnik u svaku cipelu, a mi ćemo se sakriti i promatrati njegovu reakciju.

Ovaj to i učini i obojica se skloniše iza nekog grma u blizini. Kada je seljak završio svoj posao ubrzo dođe do

mjesta gdje je ostavio svoj kaput i cipele. Dok je oblačio kaput uvukao je jednu nogu u cipelu i otkrio da u njoj ima nešto. Isprva je pomislio da je kamenčić, ali ubrzo shvati da je to zlatni novčić. Sav u čudu, osvrnu se oko sebe te počeo promatrati novac neko vrijeme. Ponovno se osvrnuo na sve strane, ali nije vidio nikoga. Stavio je novčić u svoj džep te nastavio obuvati drugu cipelu. Ali njegovo iznenađenje je bilo još veće kada je i u njoj pronašao novčić. Odjednom

su ga savladale emocije. Bacio se na koljena, podigao glavu prema nebu i glasno počeo izgovarati molitvu u znak zahvalnosti. U njoj je spomenuo svoju bolesnu i bespomoćnu ženu i djecu koja su ga čekala gladna. A zahvaljujući nevidljivoj ruci koja mu je poslala novac moći će ih makar ovaj put obilno nahraniti.

Student je ostao duboko ganut sa suzama u očima. Za njega dva manja zlatnika nisu mnogo značila. Profesor ga upita:

- Bi li bio sretniji da si se našalio s ovim seljakom nego što si sada?

Mladić mu odgovori:

- Naučili ste me lekciji koju nikada neću zaboraviti. Sada stvarno razumijem ove riječi na koje se prije nisam ni pomišljao: Više je blagoslovljen onaj koji daruje nego koji prima! Hvala ti Bože što uvijek imam nešto za darovati drugima!

Dragi moji prijatelji, uvijek budimo zahvalni Bogu na njegovim darovima i budimo dar jedni drugima!

Božja Riječ poziva

Cijenimo samo ono što dobro poznajemo

Znam, reći ćete u sebi, što je sad ovo? Ovo nikad nije bilo, da odrasli idu na vjeronauk? Djeca i mladi trebaju ići na vjeronauk. Mi smo sve to „obavili“. I prvu pričest i krizmanje i u crkvi smo se vjenčali... Možemo biti kumovi. Što još opet tražite?

Oprostite mi što sam vas možda zbunio. Nisam vas namjeravao vrijeđati. Ali je li istina da tako govore mnogi katolici? Mislite li da imaju pravo? Samo djelomično. Jer, istina je da su to sve „primili“, ali nemaju pravo, jer to nije dovoljno. Zašto? Zato, jer su to sve zaboravili što su kao djeca učili. A i to dječje poznavanje Boga i vjerskih istina koje smo učili, sada odraslima nije dovoljno, da bi tako živjeli i na svoju djecu prenosili. Pa se događa da se ti koji su „pričešćeni“ više ne pričesćuju. I ti „krizmani“ više ne znaju zašto im je to potrebno. I ti što su „vinčani“ često su se već rastali.

Ovo vam govorim i zato što vidim i čujem kako govore oni koji dolaze na vjeronauk za odrasle. „Sad vidim!“, „Eh, da sam barem to prije znao(la)!“, „Mi samo radimo, a sad vidim kako velike propuste pravimo!“, „Samo ne znam kako vratiti djecu Bogu kad su već otišli svojim putom?“.

Složit ćete se sa mnom, da samo to cijenimo što poznajemo. Imamo tu najveću milost da smo članovi svete Crkve Isusove. Da smo postali Božja djeca. Da su nam imena zapisana na nebesima. Da možemo živjeti kao najsretniji ljudi čiste savjesti. Imamo priliku za nebo... Ali, samo ako s tom milošću želimo surađivati! Kršćanski je život stalna aktivnost i suradnja s Božjom milošću. Svi smo nezadovoljni! Roditelji se tuže na djecu i

Ne znamo što znači to što smo kršteni, pričešćeni, krizmani ili vjenčani. Ne vidimo prednost u odnosu na one to sve to nisu „primili“. Zapravo nam je svejedno. Zato sve to napuštamo i živimo kao „svi drugi“. A to se ne bi dogodilo da dobro upoznamo tko smo i što smo time dobili. Bili bismo zapravo ponosni na to i nastojali bi po tomu živjeti jer to je najbolje.

Dodite na vjeronauk za odrasle! Traje samo sat vremena svakoga petka od 19 sati u župi Uskrsnuća Isusova! Polako ćete spoznati kako je zapravo vjeronauk za odrasle velika milost i pomoć za spasenje duše! Čekamo vas! Prvi susret će biti 7. 9. u 19 sati u Gajevoj 2 u Subotici!

mlade. Radnici se tuže na poslodavce. Odlaze ljudi na kraj svijeta i traže, a zapravo su i tamo nezadovoljni. Jer uvijek nose sebe i svoj nemir i nezadovoljstvo. Ima, sigurno, i objektivnih problema kao što su siromaštvo i bolest, ali sjetimo se Isusovih riječi: *Što koristi čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svom naudi?* (Mt 16, 26). Drugim riječima, ako život svoj izgubi.

Uvjeren sam da jedan broj ljudi to odobrava, ali onda se javljaju problemi: posao, umor, bolest, djeca, unuci, druge obveze. Jedan razlog je sigurno i obzir ljudski, jer se uvrijedilo da je vjeronauk za djecu, a ne za odrasle. Zato pročitajte u Djelima apostolskim, gdje sv. Luka piše za prve kršćane: *Bijahu postojani u apostolskom nauku (vjeronauku), u zajedništvu, lomljenju kruha (sveta misa) i molitvama...* (Dj 2,42). Da nam svi ovi problemi ne bi bili ispred poznavanja Boga i spasenja vlastite duše, treba moliti milost Duha Svetoga. Zato potičem da se počnemo moliti Duhu Svetom za svjetlo razuma i jakosti. Sjetimo se da je tako bilo s apostolima. Dok nisu primili Duha Svetoga nisu razumjeli što se dogodilo s

Isusom njihovim učiteljem. Razočarali su se u Njega jer nije sišao s križa već je umro u strašnim mukama.

Dok milost ne potakne i prosvijetli razum, pokaže važnost vjeronauka tj. upoznavanja vječnih istina koje nam je Gospodin Bog objavio, ne može čovjek to ni tražiti ni prihvatiti.

Svi vi koji ste dobili milost vjere i poznajete istine koje vjerujete, krenite prvi. Dajte primjer onima koji su još slabi i boje se krenuti. Tako ćete koristiti i sebe i biti poticaj drugima. Sretno!

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Savjest 9.

„Sve po Vašoj želji pa savladani svi neprijatelji, teškoće. Savjest Božji glasonoša svakom otvara vrata neba.“
(Otac Gerard, *Theologia pastoralis*, 003336)

Vjera nas uči da je Bog apsolutna istina i da nam je on objavio pravi put Božjega života. U našu ljudsku narav utisnuo je zakon koji trebamo slijediti, činiti dobro, a izbjegavati zlo. Čovjek je razumsko biće i zato što je razumsko biće, čovjek je moralno biće u čiju je narav utisnuta spoznaja razlikovanja dobra od zla. Čovjek je obdaren savješću kojom procjenjuje što je dobro, a što je zlo i da treba dobro činiti, a zlo izbjegavati. To je i misao našega sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina koji kaže: *Sve po Vašoj želji pa svladani svi neprijatelji, teškoće*. Katekizam Katoličke Crkve uči da „prirodni zakon naznačuje prva i bitna pravila koja upravljaju moralnim životom. Oslonac mu je težnja i podložnost Bogu, izvoru i suci svakoga dobra, kao i osjećaj za drugoga kao sebi jednakoga. U svojim poglavitim zapovijedima taj je zakon izložen u Dekalogu. A zove se prirodni zakon, ne u odnosu s prirodom nerazumnih bića, nego zato što je razum, koji ga proglašuje, vlastiti ljudskoj prirodi“ (KKC br. 1955). Na drugome mjestu čitamo: „Doista postoji pravi zakon: to je ispravan razum, sukladan naravi i nalazi se u svim ljudima, nepromjenjiv je i vječan“ (KKC br. 1956). No, čovjek je ranjen Adamovim i Evinim grijehom i može otići krivim putem i protiv Božjega zakona koji je utisnut u njegovo srce. Čovjek do te mjere može izobličiti svoj život da zlo proglasi dobrim, a dobro zlim. To su ti *neprijatelji, poteškoće* o kojima govori o. Gerard. Ako se pak čovjek ispravno služi svojim razumom, može doći do spoznaje Boga Stvoritelja. Mogu biti *savladani svi neprijatelji, teškoće*. Crkva uči: „Prirodni je zakon nepromjenjiv i postojan usred svih povijesnih mijena, odolijeva svemu razvoju ideja i običaja i podržava njihov napredak. Norme koje ga izražavaju ostaju suštinski valjane. Pa i kada mu se načela zaničaju, njega se ne može uništiti ili čovjeku iščupati iz srca. Uvijek ponovno

iskrsava u životu pojedinca i društva“ (KKC br. 1958).

Sve po Vašoj želji, zapisuje o. Gerard. Ne po želji ove ili one ideologije, svjetonazora, mišljenja ovog ili onog čovjeka. Papa Benedikt XVI. u svome razmišljanju o savjesti govori da je „čovjek savjesti onaj koji nikada ne stječe uživanje, blagostanje, uspjeh, društveni položaj ili odobravanje od strane vladajućega mišljenja, na štetu istine... Savjest nije jednaka osobnim željama i nagnućima... savjest se ne može svesti na društveni probitak, pristanak skupine ili na zahtjeve političkih i društvenih vlasti“ (Joseph Ratzinger, *O savjesti*, Verbum Split 2009, str. 36-37). To nam pokazuje povijest svetaca i mučenika Crkve. Oni su slijedili savjest u Kristovu nauku: *Pred upravitelje i kraljeve vodit će vas poradi mene, za svjedočanstvo njima i poganima. Kad vas predadu, ne budite zabrinuti kako ili što ćete govoriti. Dat će vam se u onaj čas što ćete govoriti. Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama... Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo,*

ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu (Mt, 10, 18- 21, 28). Sveci i mučenici Crkve potvrđuju činjenicu da je čovjekova sposobnost za Božju istinu granica svakoj moći i jamstvo čovjekove bogosličnosti.

Savjest Božji glasonoša svakom otvara vrata neba. I ovdje se poslužimo KKC koji kaže. „Novi zakon zove se zakon ljubavi, jer nas navodi da djelujemo iz ljubavi koji ulijeva Duh Sveti, više nego iz straha; zakon milosti jer po vjeri i sakramentima, pruža milosnu snagu za djelovanje; zakon slobode, jer nas oslobađa od obrednih i zakonskih propisa Staroga zakona te nas privodi da sami od sebe djelujemo

pod poticajem ljubavi“ (KKC br. 1927). Isus Krist svojim otkupljenjem uzdiže čovjeka u najviše dostojanstvo koje je uopće za čovjeka moguće, da posinjen u Božjem Sinu i on bude sin i tako posvećen Duhom Svetim kliče: *Abba, Oče!* (Gal 4, 6). Novi je zavjet najveća objava Božje ljubavi prema čovjeku i poziv onima koji Isusa Krista slijede na putu nesebične, djelotvorne ljubavi i čistoće savjesti da idu za njim. *Ja sam svjetlost svijeta; tko ide za mnom neće hodati u tami, nego će imati svjetlost života* (Iv 8, 12). Posve je na mjestu Gerardova misao: *Savjest Božji glasonoša svakom otvara vrata neba*. Nemojmo se svojom krivnjom odreći Isusa Krista Svjetlosti života i samima sebi zatvoriti vrata neba.

(nastavlja se)

7. studenog

Sveti Vilibrord (Willibrord)

vjerovjesnik Frizijaca i prvi
nadbiskup Utrechta* oko 658. u Engleskoj +
7. studenog 739.

Svetac koji se štuje poskakivanjem

U luksemburškom gradu Echternachu svake se godine u utorak poslije Duhova priređuje procesija u čast svetom Vilibrordu. U toj procesiji sudjeluje i do 14.000 vjernika i gostiju. Sudionici se redaju po pet u jednom redu držeći bijeli rupčić među sobom. Sudionici su odjeveni u bijele košulje i tamnoplave ili crne hlače odnosno suknje. Hodaju poskakujući uz orkestre limene glazbe koji sviraju polku. Procesija prolazi ulicama i trgovima grada do svečeva groba u bazilici posvećenoj u njegovu čast. Neobična procesija je od 2010. godine na reprezentativnoj listi nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Misionar odgojen u samostanu

Po očevoj želji Vilibrord je od dječjačke dobi odgojen u jednom samostanu. Bilo mu je 30 godina kad je nakon odgoja i školovanja u samostanu zaređen za svećenika, te je 690. godine okružen s dvanaesticom redovnika poslan u Friziju (prostor od sjeverozapadne Nizozemske, duž sjeverozapadne Njemačke do jugozapadne Danske). Svoju misionarsku djelatnost sveti Vilibrord je tijesno vezao uz Rim, pa je od pape Sergeja I. 692. godine osobno zatražio dopuštenje za misije među Frizijcima. Kad je 695. godine po drugi put pohodio Rim, postao je frizijski nadbiskup kome je papa osobno povjerio tu službu. Njegovo je službeno ime od tada bilo Klement. Kao nadbiskup uspio je tješnje povezati karolinšku kraljevsku kuću sa Svetom stolicom. On i njegovi misionari su uživali državnu zaštitu i papinsku punomoć, kojom će se kasnije služiti svi misionari među Anglosasima, pa i sveti Bonifacije – apostol Njemačke. Vilibrord je u današnjem Utrechtu podigao prvu zajednicu, za koju je kralj Pipin Srednji dao podići katedralu kao ishodište Vilibrordovih misija. Misija je bila iznimno uspješna zahvaljujući i potpori koju mu je pružalo plemstvo. Godine 698. dobio je zemljište na kojem je osnovao samostan u Echternachu, gdje je obavljao dužnost opata. U Utrechtu je Vilibrord dao sagraditi veliku crkvu, pa je Utrecht tako postao središtem kršćanske kulture. Kao

nadbiskup Vilbrord je putovao na sastanke državnih službenika.

Dva velika apostola

Sveti Vilibrord je više od 40 godina djelovao u Friziji. Nije mogao propovijedati jedino je od 716. do 719. godine, za vrijeme kratke vladavine frizijskog kralja Radboda, koji je pokušao ponovno oživjeti štovanje poganskih bogova. To je vrijeme Vilibrord iskoristio za prve pokušaje misija u Danskoj. Od 719. godine uživao je Vilibrord potporu kraljevskog dvora Karla Martella. U to je vrijeme i sveti Bonifacije, koji je kasnije nastavio Vilibrordovo djelo bio kraj njega kao pomoćnik. Neposredno prije svoje smrti postavio je Vilibrord još jednog pomoćnog biskupa u Utrechtu.

Prvi misionar iz Engleske na europskom kopnu

Vilibrord je bio prvi poznati anglosaksonski misionar na europskom kontinentu. Bio je prvi koji je surađivao kućom Pipinovih odnosno Karolinga. Od svojih je suradnika očekivao učenost i pismenost. Do danas je sačuvan Vilibrordov evanđelistar. Dragocjena se knjiga čuvala u samostanu u Echternachu, a od 1802. godine se čuva u Parizu. Kasniji njegovi učenici nisu bez napetosti surađivali s Bonifacijem. Sveti Vilibrord se časti kao prvi nadbiskup Utrechta i nosi naslov apostol Frizijaca.

Pomoćnik bolesnicima od padavice i kožnih bolesti

Neobična procesija u čast svetog Vilibrorda se održala do danas unatoč činjenici da je u 18. stoljeću bila zabranjena od crkvenih vlasti kao ostatak poganskih

običaja. Na Internetu se može naći i zvučna snimka procesije pod naslovom „springprozession Echternach“ Willibrord je ubrzo nakon svoje smrti proglašen svetim. Zaštitnik Luxemburga, protiv epilepsije, ludila, kožnih bolesti i drhtavice.

Faljen Bog!

Zamislimo veliku vagu, najveću, koja ima ogromne zdjele na svojim krakovima, a u njima puno mjesta. Neka ima stabilnu, čvrstu, najčvršću osovinu na kojoj više zdjelice i krakovi. Pripremimo se da sudjelujemo u neobičnom životno bitnom mjerenju. Na jedan tas stavit ćemo svaku našu zahvalu koju smo upućivali bilo kome, građanski uljudnu, sa smiješkom, prilično simpatičnu. Neka se tu nađe mjesta i za darove koje smo darovali u ime zahvalnosti, koliko god bili (ne)iskreni: sve te stvari, simboličke i bitne, sva pisma, elektronička i ona negdašnja, pisana polako i iz srca. Upakirajmo ih da ne padnu. Stavimo i sve novčane darove, i one koje smo spremili za „ne daj, Bože“ pa ih proglasili darovima, recimo liječnicima. Spremimo i upakirajmo i sve krasne svjetlucave „darove“ koji su nam pomogli da brže završimo posao: sjetimo se koliko smo puta šalterskoj radnici, korektno i uljudno, za Dan žena darovali vrećicu kave, a vrlo važnoj osobi za Božić onaj specijalni liker koji smo htjeli podijeliti samo sa svojim mužem. Sjetimo se i zajedničkih objeda, koje smo organizirali iz zahvalnosti dragim ljudima, svog onog silnog popijenog alkohola u ime zahvale. Dodajmo povrh svega puno otipkanih „Hvala“ koja su se samo kratkotrajno pojavili na zastorima naših uređaja, napisanih u žurbi, u vožnji, pred san, u dosadi... Čim smo ih napisali, pritisnuli smo tipku i nestali su. Možda ih nismo ni napisali, ta ima toliko lijepih „Thanks!“ *stickera*! Ako je ostala još mrvica mjesta, prisjetimo se svih naših ostalih zahvala ljudima. Tako! Težina lijeve poluge tolika je da sumnjamo da bi što moglo biti teže od naših zahvala ljudima. Baš smo zahvaljivali! Mi smo, ustvari, vrlo zahvalni ljudi!

Zahvaliti za darovano – Bogu i čovjeku

Od djetinjstva su nas roditelji i stariji mrko pogledali kada smo dar primili i ljubomorno, onom naivnom dječjom sebičnošću prigrlili! „Što se kaže?!“ - koliko smo samo stotina puta to čuli? I morali, naravno, reći to „hvala“ koje se od nas očekuje. Ima nešto simpatično u tome. Roditelji nisu mogli dopustiti da kao

nezahvalnici koračamo kroz život. Ljubazno zahvaliti znači, među ostalim, pokušati nadoknaditi ono što ti je drugi podario onim što je predmet zahvale. No, zna se tu uvući i proračunatost. Pomislimo: *Ako darujem onaj skupocjeni vinjak, moći ću računati na nju i kada mi iduće godine bude trebalo nešto od nje.* No: *Je li sto eura dovoljno dati ginekologu kao zahvalu za uspješan porod? Kako će nas pogledati kada nam bude trebao kod idućeg poroda?* Naše zahvale ljudima, ustvari, rijetko su sasvim iskrene, premda se možemo oko iskrenosti uvijek trsit.

Vratimo se našoj vagi. Stavimo na drugu zdjelu naše zahvale Bogu: svaku misu zahvalnicu, molitvu nakon jela... Onu u osvit dana, kada riječi zahvale naviru uz pogled na izlazeće sunce, i onu u sumrak, kada se poma-ljaju i bježe ispod vjeđa koje, teške, padaju. Stavimo i naše čuđenje lakom rješavaju naizgled teških problema, kada smo stisnuli oči i pomolili se petoslovnom moli-

tivom zahvale. Vjerujemo – ta zdjelica odmah će prevagnuti. Jedno „hvala“ Bogu ne može se nikako mjeriti s tisućom izgovorenih istih riječi upućenih ljudima. Jer hvala Bogu je i stav i molitva i obećanje i ufanje i nada. Ona potječe od našega uvjerenja da smo mali, slabi i nemoćni. Što bismo, uopće mogli da nemamo život? Koliki ga, nažalost (više) nemaju... Bismo li mogli iskusiti njegovu ljepotu i gorčinu da nam on, realizacijom Božjeg plana nije darovan? Možemo li, onda, na nezasluženom zahvaljivati? Čak i ako se čini da ne možemo nikada

dovoljno – možemo li išta više učiniti od zahvale?

Kada me je, ubrzo nakon dolaska u veliki grad i veliku župu, tadašnji župnik, pomalo neprimjereno zamolio da umjesto njega (imao je žurnu obvezu) razgovaram pola sata s katekumenima, bio sam više nego zbunjen. *Župniče, pa o čemu da razgovaramo?*, pitao sam ga. *Pa... tako... o vjeri... snaći ćeš se već!*, bio je odgovor koji me nije usrećio. Pripremio sam se na gubitnički razgovor o vjeri s tri katekumena, starija od mene. U vjeronaučnoj dvorani, kada smo započeli razgovor „o vjeri“, pitao sam ih kako u praksi izgleda njihova molitva. Jedan od njih hrabro je rekao *Kada se probudim, najprije zahvalim Bogu što sam uopće živ.* I dalje me zaprepasćuje zreli stav tog pripravnika na krštenje, sada zrelog člana zajednice. I dalje se pitam znam li zahvaljivati Bogu tako jednostavno i iskreno kao on.

Šutjeti ili ne?

Nemoj im ništa kazat, pušti i', još ćemo navući kaku nevolju na nas... i tako je buha počela rasti. Postala je veća, promijenila oblik pa dobila zube i na kraju postala pravi pravcati slon.

Što se zapravo dogodilo? Zašto su tako naizgled nevažne fraze, stavovi i crte odgoja generacijama odredile naš put? Zar šutjeti nije kršćanski? Odrasli odgoja, otmjenosti, dostojanstva? Godinama su nas učili kako nije lijepo odgovarati starijima, a poslije starijih su došli opet neki drugi stariji, nadređeni, pa treći, pa osmi, pa prvi, pa na koncu više nismo ni znali tko je nadređen, ali su glasovi ostali urezani u nama. A mogli su zapravo samo zamoliti da naše želje kažemo na drugačiji način. Miran, tih. Dostojanstven.

Otmjen... Uvažavajući. I sve bi bilo drugačije. Ne bi sada kljove narasle. Slon tolike uši uopće ne bi imao. Eh, zar im možemo suditi?

Ili smo pak mi još uvijek odgovorni? Umorni od kontroverzi i skandala samo pratimo uznemirujuće sadržaje oko nas i postajemo dezorijentirani, obeshrabreni i deprimirani. Zaključujemo kako je bolje izbjegavati istinu nego izgubiti nutarnji mir i povjerenje. Odlučujemo radije šutjeti nego preuzeti posao na sebe, a nismo ni svjesni koliko se snage i mudrosti krije u ljudskoj prirodi odlučimo li govoriti. Tišina stvara dojam da pristajemo na zbuđenost i pogreške, što je djelo Neprijatelja, tog vrsnog majstora pomutnje i zabune.

Iz straha od nelagodnih posljedica, osude ili odbačivanja, radije se priklanjamo taboru prosječnosti. Iako duboko u sebi znamo da prešućivanjem ne činimo uslugu ni sebi, a još manje drugoj strani, često nastavljamo šutjeti, a nastale probleme pokušavamo riješiti na drugačiji način. Uvjeravamo se da nam nije bitno,

da će nas „proći“, da ne trebamo raditi tuđi posao i tražimo neke druge izlaze iz situacije, a sve kako bismo izbjegli suočavanje. No, hoće li nezadovoljstvo nestati samo od sebe? Ili će otpočeti proces rasta repa, ušiju, kljova... naša frustracija počinje rasti do mjere da više niti ne želimo otvoreno razgovarati o problemu, nego postajemo skloni ironičnim komentarima, dobacivanju, podbadanju, optuživanju, analizama „tko je kriv“. Čak se libimo uzeti istinu u posjed, gušimo znatiželju za istinom pod geslom „bolje i da ne znam“. Je li to kršćanski? Nismo ni trepnuli, slon je već tu.

Nelagoda koja nastane kada se istina treba izreći nije bezrazložno tu. Ona nas samo upozorava da trebamo

biti obazrivi i osmisliti način kako ju predstaviti. Primjerice, treba pronaći način kako reći da si nezadovoljan poslom, situacijom, prilikama u svojoj, hrvatskoj zajednici. Da si godinama radio za djecu, obrazovanje, izgarao, zagovarao, promicao, a zapravo si dobio uske okvire u kojima možeš djelovati. Odjednom shvatiš da je nepostojanje vođe zapravo bilo sredstvo za stvaranje konfuzije, ljutnje, nepravde, ogorčenosti, za poniženje...

Raditi u okolnostima bez danih smjernica, inicijative, motora, zapravo je trebalo izazvati istu sudbinu pobješnjelog krda slonova kojima je vođa bio ubijen. Ne zamjeram kićenje tuđim radom i uspjesima, ne zamjeram odsustvo podrške, ne zamjeram sumnju u iskrenost namjera, ali zamjeram što mi šutimo!

Zamjeram što nas je strah paralizirao. I što mislimo da bolje ne može i da bolje ne zaslužujemo! U zadanim okvirima čuda su napravljena. Sada, kada je slon već tu, zbog prilika narastao, iskoristimo njegovu snagu... i potrgajmo „didine“ okove.

Zaključujemo kako je bolje izbjegavati istinu nego izgubiti nutarnji mir i povjerenje. Odlučujemo radije šutjeti nego preuzeti posao na sebe, a nismo ni svjesni koliko se snage i mudrosti krije u ljudskoj prirodi odlučimo li govoriti.

Posvjedočili smo svoju vjeru i vjernost Katoličkoj crkvi i hrvatskome narodu

Zašto smo išli u Zagreb?

Iskoristit ću ovu moju rubriku da napišem nešto o svom viđenju manifestacije „Dužijanca u Zagrebu“. Znam da to ne spada direktno na ovu rubriku, ali mislim da nije loše da čitatelji Zvonika čuju nešto o tome – iz „prve ruke“. Stavit ću ovdje na papir i ponešto od onoga što sam rekao u svom govoru na Trgu bana Jelačića kao i ono što sam trebao govoriti u zagrebačkoj katedrali, ali nije bilo mogućnosti.

Ovom manifestacijom željeli smo prije svega u svojoj matičnoj Domovini i u središnjici Crkve u Hrvata posvjedočiti svoju vjeru u Boga te vjernost Katoličkoj crkvi i hrvatskome narodu. Željeli smo predstaviti ondje Dužijancu koja je zasigurno jedan od najstarijih, najljepših i najsadržajnijih običaja bunjevačkih Hrvata. Željeli smo pokazati i posvjedočiti kako mi zahvaljujemo Bogu za završenu žetvu i kruh svagdašnji. Željeli smo i ondje kao i u Subotici posvjedočiti da je Dužijanca i pohvala čovjeku i njegovu radu kako onom fizičkom, u obradi zemlje, tako i onom intelektualnom, duhovnom, kulturnom, društvenom, političkom... Željeli smo ondje posvjedočiti i zajedništvo svih Hrvata u R. Srbiji, zato smo presretni što s nama bili i srijemski Hrvati kao i šokački Hrvati iz Podunavlja.

Željeli smo nadalje zahvaliti kardinalu Bozaniću i cijeloj Hrvatskoj biskupskoj konferenciji na višegodišnjoj potpori Dužijanci i našoj Subotičkoj biskupiji. Naime, mnogi su biskupi iz Hrvatske bili gosti naše Dužijance u Subotici da s nama slave i da nas ohrabre i podrže u svemu što radimo Bogu na slavu i za dobrobiti našeg hrvatskoga naroda. Osobito smo zahvalni biskupu Ivanu Šašku koji je predvodio svetu misu zahvalnicu Dužijance u Zagrebu, u zagrebačkoj prvostolnici. Rekao sam mu u razgovoru poslije mise da je savršeno razumio pouku i poruku Dužijance i da je svima u katedrali uputio doista ohrabrujuće i poticajne riječi kako bismo osnažili svoj vjernički i nacionalni identitet. Hvala i kardinalu Bozaniću koji je u svoj gusti raspored, iako to nije bilo očekivano, stavio i polusatni prijam. Bio je to znak njegove velike podrške i ohrabrenja svima nama.

Dužijancom u Zagrebu željeli smo zahvaliti i svim državnim i kulturnim ustanovama R. Hrvatske kao i gradu Zagrebu koji su odobrili i podržali ovu manifestaciju i na dugogodišnjoj potpori održavanja Dužijance u Subotici kao i za potporu mnogih drugih projekata hrvatske zajednice u R. Srbiji.

I na kraju naš cilj je bio ondje u srcu Hrvatske zamoliti svoju matičnu Domovinu, R. Hrvatsku i Crkvu u njoj da nam i dalje pomože kako bismo mogli opstati i ostati na našim vjekovnim ognjištima i sačuvati svoju vjeru, pripadnost Katoličkoj crkvi te sačuvati svoju pripadnost hrvatskome narodu i pomoći da on i dalje radi i napreduje u R. Srbiji te s drugim narodima s kojima živi izgrađuje civilizaciju ljubavi.

Nadam se da smo naš cilj ostvarili i želje ispunili, a reakcije za vrijeme manifestacije kao i odjeci poslije nje, potvrđuju da smo doista i uspjeli.

Hvala Bogu što nam je dao prekrasno vrijeme te smo mogli sve zamišljene programe manifestacije održati lijepo i u potpunosti. Zahvaljujem dragom Bogu i za sve dobre ljude koji su se puno trudili u organizaciji i izvedbi ove manifestacije. Jako ih je mnogo i svi su predivni – počevši od mojih najbližih suradnika Marinka i Ljiljane pa do cijelog Organizacijskog odbora Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ kao i svih onih koji su bili u našem timu uključeni za pojedine sadržaje manifestacije. Hvala katedralnom zboru „Albe Vidaković“ na čelu s njihovim ravnateljem Miroslavom Stantićem i orguljašem Alenom Kuponovićem Legetinom. Aleksandri i njezinoj ekipi koji su priredili izložbu... Hvala svim kulturno-umjetničkim društvima, tamburašima, Kraljicama, risarima i risarima, bivšim bandašima i bandašicama... Sve je izgledalo poput jedne predivne simfonije čiji su se zvuci tri dana širili Zagrebom – hrvatskom metropolom, glavnim gradom Hrvatske i glavnim gradom svih Hrvata. Neka Bog uzvрати svima svojim milostima.

Veliko hvala i svima koji su nam omogućili ovu manifestaciju. Ovdje ću ih sve još jednom nabrojati jer bez njihove pomoći i podrške ne bismo to mogli ostvariti na način kako smo ostvarili. Najprije nam je podršku dao kardinal Josip Bozanić i Zagrebačka nadbiskupija te ravnateljstvo zagrebačke katedrale. Oni su nas dočekali širom raširenih ruku i radosno prihvatili održavanje najvažnijeg dijela naše manifestacije u zagrebačkoj prvostolnici. Zatim, naši pokrovitelji: Ministarstvo kulture R. Hrvatske i Središnji državni ured za Hrvate izvan R. Hrvatske. A veliku potporu našoj manifestaciji dali su: Grad Zagreb, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Studentski centar, Zagrebačka županija, Turistička zajednica grada Zagreba, Kulturno informativni centar, Etnografski muzej i Hrvatska elektroprivreda te domaći podupiratelji Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Osim njih, naišli smo i na veliku medijsku promidžbu i praćenje. Zato zahvaljujem prije svega Hrvatskoj radioteleviziji. Teško je i pobrojati što je sve učinila za ovu manifestaciju prije i za vrijeme manifestacije. Hvala i Hrvatskoj katoličkoj mreži, Hrvatskom katoličkom radiju, Radio Mariji Hrvatske, Informativnoj katoličkoj agenciji, Glasu Koncila, LaudatoTV, internetskom portalu „culture.net“ i svima drugima za koje tek ovih dana otkrivam da su nas najavljivali i medijski pratili. Hvala i našim domaćim medijskim pokroviteljima Hrvatskoj riječi i Radio Mariji Srbije te CROinfo.

I na kraju, budući da nemam drugog načina uzvratiti svima na tolikoj dobroti, mogu samo moliti dobroga i sve-mogućega Boga da sve nagradi svojim milostima i svojim blagoslovom.

Draga djeco, polako se pripremamo za početak školske godine. Trebamo postati svjesni da sve lijepo što nam se dogodilo na ferijama dolazi od našeg Nebeskog Oca. On se svaki dan brine o nama. Trebamo biti zahvalni, a osobito mu zahvaliti na kruhu koji nam daje svaki dan.

Zar nije lijepo vidjeti žitno polje? Kada bi klas žita sa slamkom povećali za 400 puta i htjeli sve izraziti rječnikom inženjera, onda bi to glasilo ovako: Jedan toranj promjera 4 metra i visine 1500 metara, bez betona i željeza. U tornju su stubišta, hodnici, vodovod i sve ostalo. Debljina zida je samo pola metra. Na vrhu je tvornica ugljikohidrata koji se stvaraju iz zemlje energijom sunca. Ovaj čudesni toranj vibrira, ali se ne lomi. Žitni klas je velika tajna i graditeljima i industriji. Pred vama je kratka priča o kruhu, polako ju pročitajmo.

Kada dirnem kruh - najprije pomislim na zemlju, široku, duboku, uzorno uzoranu. Zatim slutim grubo izbrazdane dlanove ratara u čijim se znojnim šakama zrno sa zrnom sljubljuje znajući da će svako u drugoj brazdi nestati; vjerujući da će se nakon smrti ponovno jednom sastati u nekom bijelom mlinu. Za kruh, koji tako jednostavno svakoga dana dodirujem, toliko toga treba s neba, iz zemlje i od čovjeka. Da bismo kruha imali, potrebna je kratka jesenja šetnja sunca nad usnulim oranicama, potrebna su maglovita jutra i kiše obilne koje potope davne staze među poljima. I zime ciče, dio su priče o kruhu što raste u njedrima smrznute zemlje pod toplom bundom snijega. Da bismo kruha imali, snjegovi moraju okopniti, sunce ojačati, vode se povući, da bi iz srca bivšega zrna zeleno proklijalo. Pa rast. Pa rast. Do gležnja, ispod koljena, preko koljena, do pasa. Stabljika.

Na vrhu klas. Stabljika do stabljike. I svaka s krunom zlatnom na vrhu. Žitno zeleno more urešeno crvenim makovima. Kada kažem kruh - toliko toga treba izreći između sjetve i žetve.

Izreći hvalu rataru, sijaču, koscu, mlinaru, pekaru. I ptici koja nije pozobala zrnje u brazdama. Kruh je veliko dijeljenje: od jednog zrna, stotine zrna u klasu. Od tisuću tisuća, između žrvnjeva, milijuni bijelih čestica bijeloga, sipkoga brašna. Čudi li ikog što Hrvati brašno još nazivlju muka? Dodirujem kruh - čuteći sve ovo rečeno, od zrna u crnoj brazdi do kriške u košarici na stolu. Kruh naš jučerašnji. Kruh naš današnji. Kruh crni, bijeli, polubijeli, okrugli, niski, visoki, pereci, slanci, žemlje, pšenični, kukuruzni, zobeni, raženi, toliko željen, i sanjan tako poželjan, tražen. Kruh miomirisan, izjutra namiriši najsladim mirisom gradske ulice, a sjetan, divan miris kruha iz bakine ili mamine pećnice. Kruh je blagoslov stola. Najslade su kriške koje s nekim dijelimo, najveći mu je blagoslov kada ga srcem dajemo onima koji ga samo sanjaju.

Molimo za kruh svagdašnji, da bismo ga imali koliko trebamo, a dijeleći s onima koji ga nemaju, da bismo ga svi s blagoslovom imali u izobilju. Kruh je uistinu dobar. Budimo i mi dobri kao kruh, prema svima, oko sebe.

Josip Prudeus

Tekst preuzet sa: www.zlatnadjeca.com

To je to NAŠE BLAGO

Dragi čitatelji! U radostima ljetnih slavlja i svetkovina, u ovom broju pred vas stavljamo najveće blago, ali i budućnost, naše Crkve, naroda i roda – naše obitelji koje sa svojom djecom svjedoče koga vole i za koga žive, a kako sami kažu, predstavljaju mnoge druge naše krasne obitelji... Ove stranice pred vama rese misli, srca i slike naših mladih obitelji – upoznajte Šarčeviće i Rukavine iz Subotice! (lvh)

Obiteljski razgovori – intervju s roditeljima male bandašice

Osjećali smo ponos, a istodobno i veliku odgovornost

Zamolili smo Mirjanu i Miroslava Šarčevića, roditelje male bandašice Kristine Šarčević, kao i još dvije kćeri, Marije i Valentine i dva sina, Davida i Filipa, za njihove dojmove s ovogodišnje Dužijance...

Zv.: Naša Dužijanica je prelijep narodni običaj, ali također i zahvala živom Bogu za kruh svagdašnji. Što za vas znači Dužijanica, što za vašu obitelj znači slaviti Dužijancu?

Dužijanica za nas znači zahvalu Bogu za sva dobra koja nam daje. Slaviti Dužijancu za našu obitelj znači obvezan odlazak na svetu misu i oblačenje više članova obitelji u narodnu nošnju. To je velika radost za sve ukućane, a isto tako i žrtva, a sve je zahvala Bogu za proteklu godinu.

Zv.: Jeste li vi kao djeca ili mladi sudjelovali na dužijancama i imate li koju uspomenu, doživljaj s njih?

Ja (Mirjana) sam se od malih nogu oblačila u narodnu nošnju, kao srednjoškolka sam igrala u folklornom odjelu HKC „Bunjevačko kolo“, a 1995. godine bila sam seoska bandašica u Đurđinu. Tih godina sam se oblačila, kako za gradsku, tako i za seoske dužijance. Miroslav nije nikad aktivno sudjelovao u proslavi Dužijance, ali je redovito posjećivao.

Zv.: Kako ste vi, a kako vaša djeca, napose Kristina, doživjeli poziv da bude mala bandašica?

Kada je Kristina pozvana da bude mala bandašica, bilo nam je drago što je netko iz obitelji odabran na ovaj način slaviti Dužijancu. Osjećali smo ponos, a istodobno i veliku odgovornost. Kristina je prihvatila poziv s radošću, bila je za nju to velika čast, ali i žrtva. Marija i David su se priključili proslavi Dužijance u nošnji, a Filip i Valentina pratili su cijeli događaj s bakama i djedovima. Filip je ove godine sudjelovao u natjecanju u pucanju bičevima i osvojio prvo mjesto

u svojoj, mlađoj kategoriji (mlađi – od 6 do 8 godina i stariji – od 9 do 12). Inače, prije dvije godine jedini od djece natjecao se naš sin David, a prošle je godine i pobijedio u dječjoj kategoriji. Toj vještini ih je s velikom radošću podučio tata Miroslav.

Zv.: Koje su životne vrijednosti koje želite (i) slavljenjem Dužijance prenijeti na svoju djecu i djecu svoje djece?

Prvenstveno želimo prenijeti na svoju djecu da treba biti zahvalan na svemu što nam Bog daje. Istodobno, želimo prenijeti na njih dio običaja našega naroda.

Zv.: Je li moguće, teško, lijepo, naporno... danas u Srbiji odgajati djecu kao Hrvate katolike u pravom kršćanskom duhu? Tko/što vam u tome pomaže?

Smatramo da je u današnje vrijeme veliki izazov sam odgoj djece, nevezano za nacionalnost i vjeroispovijest.

Zv.: Najljepši doživljaj Dužijance 2018. za vas, vašu djecu i vašu obitelj?

Doista je teško odabrati najljepši doživljaj Dužijance, bilo je puno emotivnih trenutaka: svečani ulazak u katedralu, blagoslov žita, prinošenje darova, dolazak bandaša i bandašice na Trg... Svi ovi trenutci ostavili su veliki dojam na sve nas!

Hvala od srca i obilje Božjeg blagoslova za dalje!

Obiteljski razgovori – intervju s roditeljima malog bandaša

Svjedočanstvo ljepote običaja i pripadnosti hrvatskome narodu – bunjevačkom rodu

Zamolili smo Đurđicu i Dejana Rukavinu, roditelje maloga bandaša **Marijana Rukavine**, kao i dvije kćeri, **Ane** i **Mile**, za nekoliko njihovih razmišljanja i dojmova s ovogodišnje Dužijance...

Zv.: Naša Dužijanca je prelijep narodni običaj, ali također i zahvala živom Bogu za kruh svagdašnji. Što za vas znači Dužijanca, što za vašu obitelj znači slaviti Dužijancu?

Činjenica je da bez kruha, kako svagdanjeg, tako i anđeoskog, ne možemo živjeti, stoga osjećamo osobitu zahvalnost da možemo zahvaliti Bogu za novi rod od pšenice, kruh od novoga brašna. Zato se kao obitelj, koliko je moguće, uključujemo u slavlje Dužijance. Tako se trudimo prenositi na djecu ljubav prema našim običajima i tradiciji.

Zv.: Jeste li vi kao djeca ili mladi sudjelovali na dužijancama i imate li koju uspomenu, doživljaj s njih?

Kao dijete ja sam sudjelovala u Dužijanci, oblačeći se u narodnu nošnju, a kao starija igrala sam folklor u HKC „Bunjevačko kolo“. Također sam se voljela u drugim prilikama obući u narodnu nošnju. Dejan se nikada nije oblačio u nošnju, ali je uvijek volio gledati povorku.

Zv.: Kako ste vi, a kako vaša djeca, napose Marijan, doživjeli poziv da bude mali bandaš?

Na poziv msgr. Stjepana Beretića da Marijan bude mali bandaš jako smo se obradovali, budući da nam je time iskazana velika čast. Marijan je ovu svoju ulogu prihvatio radosno, s obzirom na to da mu je dana mogućnost da na neki način predstavi svu djecu koja se rado uključuju u slavlje Dužijance. U tome su mu veliku podršku i poticaj davale sestre Mila i Ana. Obje su se radovale što će odjevene u bunjevačku narodnu nošnju sudjelovati u Dužijanci te i tako dati potporu svom bratu. Sve troje pohađaju folklor u HKC „Bunjevačko kolo“, pa se tako u njima još više razvija osjećaj prema ljepoti naše narodne nošnje i vrijednosti koju sa sobom nosi.

Zv.: Koje su životne vrijednosti koje želite (i) slavljenjem Dužijance prenijeti na svoju djecu i djecu svoje djece?

Od kako smo postali roditelji, trudili smo se na djecu prenositi sve one duhovne vrijednosti i vrline koje su na nas prenijeli i naši roditelji. To znači da se trudimo naučiti ih da je duhovno uvijek ispred materijalnog i da, koliko je to moguće, budu na pomoć bližnjima. To naravno ne znači da im ne dopuštamo da pogriješe na tom putu, jer smatramo da će jedino tako steći realnu sliku o svijetu oko sebe. Dužijanca kao običaj i zahvala Bogu sažima u sebi duhovne vrijednosti našega naroda, pa je zato sudjelovanje u njoj jedan od načina da u djeci utvrdimo te vrijednosti.

Zv.: Je li moguće, teško, lijepo, naporno... danas u Srbiji odgajati djecu kao Hrvate katolike u pravom kršćanskom duhu? Tko/što vam u tome pomaže?

Promatrajući stvarnosti u kojima današnja djeca stasaju, kao i pošasti kojima su izložena, biti roditelj u današnjem vremenu nije ni malo laka zadaća. Ipak, smatramo da djeca najviše uče promatrajući svoje roditelje. Zato je obitelj primarna učiteljica života. Ako su ovdje postavljeni dobri temelji, na nama je žarko moliti za vlastitu i drugu djecu, da noseći vrijednosti stečene u obitelji nauče razlučivati dobro od zla. Sve troje djece upisali smo u hrvatski odjel u školi i pohađaju katolički vjeronauk u školi i na župi. Drago nam je da su i u Crkvi, a polako i u hrvatskoj zajednici pronašli svoje mjesto, a mi ćemo se truditi podržati ih u njihovim izborima.

Zv.: Najljepši doživljaj Dužijance 2018. za vas, vašu djecu i vašu obitelj?

Nama kao roditeljima najveći duhovni poticaj dala je svečana Večernja u subotičkoj katedrali. Riječi msgr. Beretića, kao i svake godine, poticajne su i na izgradnju. Čini nam se da je djeci najveći doživljaj bila svečana povorka poslije svete mise, na kojoj se okupilo mnoštvo naroda, te puno djece i mladih u narodnoj nošnji. Za Marijana osobito lijep doživljaj bila je vožnja u karucama do glavnog gradskog trga, a jednako tako i sudjelovanje kao malog bandaša na Dužijanci u Zagrebu. Na taj način, posvjedočili smo bogatstvo i ljepotu naših običaja i jednako tako ponos što smo pripadnici hrvatskoga naroda – bunjevačkog roda.

Hvala od srca i obilje Božjeg blagoslova za dalje!

Što nakon Dužijance i ljeta?

Dužijanca je iza nas, prepuni smo dojmova. Zahvali smo dragom Bogu za ovogodišnju žetvu, sve je prošlo svečano i lijepo. I što sad? Kako se vratiti u normalne životne navike, na posao, u škole? Potrebno je nastaviti u istom žaru, nastaviti zahvaljivati Bogu za sve što nam je dao. Ne samo za žetvu već i za sve što nas čeka. Ljeto nam je bilo vrijeme kada smo mogli napuniti baterije i spremno krenuti u nove radne pobjede. Osobno su mi jako dragi mjeseci poput rujna i listopada. Oni nas vraćaju u neko normalno stanje, kada normalno funkcioniramo. Ti mjeseci nam se bliže. Sve se vraća na svoje mjesto. Zahvalu i molitvu nosimo u te mjesece. Jer bez toga ne možemo. Često mislim da previše pišem o molitvi. Međutim, molitve nikada dosta! Čekamo i narednu Dužijancu i još mnogo Dužijanci. Pred nama su novi izazovi. Spremno ih dočekajmo.

Larisa

Dijete i majka

Posljednjih dana dva puta sam bila svjedokom kada je majka vikala i tukla dijete na javnom mjestu. Nisam majka, ali sam dijete. Nisam za to da se djeca tuku, već smatram da se oni mogu lijepo odgojiti i

bez toga. Samo znam da za takve stvari treba strpljenja i vremena. Ušla sam u trgovinu i vidjela sam da na jednom kraju trgovine stoji dijete i plače, dok majka stoji na drugoj strani gleda nešto što je htjela kupiti, a usput više na dijete i pravi buku u trgovini. Zastala sa i gledala. Dijete je htjelo da mu kupi nešto (što nije bilo slatkiš) dok je majka uporno odbijala. Dijete je histeriziralo. A majka će mu: *Dobit ćeš ti svog boga kad dođemo kući! Kako se tako ponašaš? Neodgojen si!* Ja se pitam: Pa tko ga je odgojio?

Njegova draga majka ga je kod kuće trebala naučiti neke stvari. Zajedno smo došli na blagajnu i prodavačica

je smirila dijete, međutim, kada sam izašla van vidjela sam da je majka udarila dijete... i to po glavi. Zašto po glavi? Nije ni svjesna da ga tako može povrijediti. Dijete je plakalo. Očito da je majka bila nervozna i nije bila zainteresirana za dijete, a najlakše joj je bilo udariti ga. Nekoliko dana kasnije uđem u trgovinu kad tamo majka histerizira na svoje dijete. Dijete se lijepo šeće po trgovini, međutim, slučajno je uzelo u ruku nešto što mu

se svidjelo. Majka je istog trenutka počela vikati na njega, udarila ga po rukama i ono je zaplakalo. Udarac je bio bolan. Ruka djevojčice bila je posve crvena. Sve to vrijeme majka je vikala na dijete. Osobe koje su bile u trgovini bijesno su gledale majku. Nije morala ondje udariti dijete. Mogla joj je lijepo objasniti da ne treba dirati ništa. Neću ni govoriti o tome da majke kada uđu u trgovinu s djecom, ne drže ih za ruke, nego odmah trče za namirnicama. Dok dijete ode na drugu stranu. Nedavno sam bila svjedokom da su roditelji izgubili dijete na vrlo prometnom mjestu u gradu. I to zato jer ga nisu uhvatili za ruku. Slučajno sam vidjela dijete, a kasnije i roditelje pa sam ih uputila u smjeru u kojem je

dijete išlo. Svi koji su primijetili što se događa su vikali: *Kakvi ste vi roditelji?* Djevojčicu su našli i sve je dobro završilo. Jučer u trgovini, dok je majka pitala prodavača za neki proizvod, njezina djevojčica je uzela maleni metalni lončić. Majka se obratila djetetu blagim glasom i rekla da to vrati na svoje mjesto. Dijete je poslušalo i vratilo se majci. Može se i tako razgovarati sa svojom djecom. Lijepim i mirnim glasom.

Jednom ćemo i mi biti roditelji. Nemojmo biti kao ovi negativni primjeri. Posvetimo im se što više vremena i pružimo im puno ljubavi.

Larisa Skenderović

Prečica – kamo vodi?!

Mi slabi i grešni ljudi često pomislimo – kamo dalje, što učiniti, koji je naš naredni korak?! Strah i sumnja odvlače nas od Božje providnosti, od pouzdanja u Njega, od Njegove ljubavi i milosrđa.

A On sam nam je toliko puta pokazao kako nam je vjeran. Znakovi potkraj puta na našem životnom putu postoje. Božje upute, savjeti. Pitanje je vidimo li ih? Jesu li ti znakovi obrasli korovom, polomljeni, srušeni,

i On nas hrabri da se odvažimo i budemo jaki. *Nisam li ti zapovjedio? Budi jak i odvažan. Ne boj se i ne strahuj, jer kamo god pođeš, s tobom je Gospod, Bog tvoj* (Ioš 1,9). Naše pouzdanje i vjera trebali bi biti ovakvi – *Pa da i dolinom sjene smrti prolazim, zla se bojati neću, jer ti si sa mnom. Tvoja šiba i štap tvoj, oni me tješe* (Ps 23,4).

Ako je on Put, Istina i Život, ako nam je on najbolji putokaz do vječnosti, zašto izabiremo prečice? Uvijek

na nama nepoznatom jeziku; smeta li nam sunce kada gledamo u njih, ili ih jednostavno zanemarujemo?!

Mudraci s Istoka pratili su zvijezdu do mjesta gdje se Isus rodio. Ivan Krstitelj savjetovao je da pripravimo put Gospodinu i poravnamo mu staze. Na našem putu ima mnogo trnja, korova, kamenja. To je sastavni dio naših života. Spotičemo se, padamo, ali i ustajemo. Jer On je uvijek tu da nam pruži ruku i pridigne nas. *Anđelima će svojim zapovjediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen* (Mt 4,6). I Njegov križni put bio je težak. Pun uspona, kamenja, spoticanja, padanja, krvi i znoja. No, izdržao je. Isto tako

negdje žurimo, nestrpljivi smo. Trčimo kroz prečice po travi, trnju, korovu, kamenju. Prijete nam zmiје i druge opasnosti. Spotičemo se, padamo, ozljeđujemo se. I koji nam je cilj? Zaobilaziti svoj put, put koji nam je pripravio Gospodin... Bježimo od svojih križeva. Od nekih osoba, situacija, problema. Prečica nije rješenje. Ona ne vodi našim putem. A Isus je *Put, Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po njemu* (usp. Iv 14,6). Stoga, *Prepusti Gospodinu putove svoje i on će sve voditi* (Ps 37,5). Najljepše je uz Njega jer – *Pokazat ćeš mi stazu života, ispuniti me radošću lica svoga* (Dj 2,28).

Jelena Pinter

ČUVARI OBIČAJA od „MALIH NOGU“

Fotografije: UBH „Dužijanca“

ŠTO ZNATE O BUNARIĆU?

Draga djeco, budući da *Zvonik* izlazi baš kada je Bunaričko proštenje, ako želite provjeriti što sve o njemu znate, zabavite se na dječjim stranicama. Ako na neka pitanja ne znate odgovor, pitajte svoje ukućane, starije koji bi trebali više znati. A ako nisu kod kuće, tu je *Google* pa se s konzultirajte njime! Važno je da znate zašto naši stari vjeruju u bunaričku Gospu, zašto je štuju, zašto joj odlaze, da i vi jednoga dana to prenesete ljudima oko sebe!

1. Kada slavimo hodočašće na Bunarić?

- a) posljednji vikend u kolovozu
- b) prvi vikend u rujnu
- c) prvi vikend u kolovozu
- d) posljednji vikend u srpnju

2. Tko je trenutno rektor svetišta (glavni župnik) na Bunariću?

- a) vlč. Ivica Ivanković Radak
- b) vlč. Andrija Kopilović
- c) vlč. Marinko Stantić

3. Koji je svećenik obnovio oltar i svetište?

- a) vlč. Andrija Kopilović
- b) vlč. Andrija Anišić

4. Koje godine je obnovljen Bunarić?

- a) 2010. godine
- b) 2000. godine
- c) 2007. godine
- d) 2001. godine

5. Kome je posvećena slika Gospe u svetištu?

- a) Gospi od Suza
- b) Gospi od Cvijeća
- c) Gospi od Zvijezda

6. Subotu navečer puk ima prilike za sakrament?

- a) Svete krizme
- b) Svete ispovijedi
- c) Svetog krštenja

7. Vjernici koje dvije vjeroispovijesti se okupljaju na Bunariću?

- a) Rimokatolici i evangelisti
- b) Pravoslavni i evangelisti
- c) Rimokatolici i pravoslavni
- d) Rimokatolici i protestanti

8. Koju pjesmu puk pjeva subotom navečer, noseći svijeće u procesiji?

- a) Marijo o Marijo
- b) Lijepa si lijepa
- c) Evo nas pred tobom Marijo
- d) Ave, ave, ave Maria

9. Što sve treba ponijeti na Bunarić?

Zaokruži tri odgovora!

- a) Stočić
- b) Deku (ćebe)
- c) Svijeću
- d) Kronicu
- e) Molitvenik
- f) Ručnik, peškirić
- g) Čašu

10. Dopiši riječi

Sred te se _____
 Marija javi
 Iz _____-visine
 Svak je _____
 Ave, ___, Ave Maria.

11. Zašto je Bunarić postao sveto mjesto? Dopiši!

Po staroj legendi, jedna _____ žena, umivši se na tom izvoru, progledala!

12. Kako pravoslavni vjernici zovu svetište? Dopiši!

Uspenje Majke Božje na _____.
 A mađarski vjernici Sz_____.

13. Na bunaričkom proštenju obilježava se i:

- a) kraj raspusta
- b) kraj crkvene godine
- c) kraj žetvenih svečanosti Dužijance.

14. Gospin lik iz svetišta na oltar nose:

- a) župnik
- b) bandašica i bandaš
- c) ministranti
- d) mladi u nošnji.

Točni odgovori:
 1. a); 2. c); 3. a); 4. d); 5. a); 6. b); 7. c); 8. d); 9. zaokružiti
 odgovore; 10. pećine, rajске, pozdravi, Ave; 11. slijepe; 12. Vodici,
 Szentkút; 13. c); 14. b).

Znate li pružati LJUBAV?

Jedan od načina da ispunimo svoju težnju k ljubavi jest i naša spremnost da ljubimo, tj. da volimo drugu osobu. O ljubavi je spjevano toliko pjesama i hvalospjeva, uključujući i čuveni Himan ljubavi u Sv. pismu, koji se toliko puta citira na vjenčanjima... Ipak, bitno je da kažemo da bismo se susreli s kapacitetom za ljubav, neophodno ju je pretvoriti u glagol, točnije, aktivnost ili radnju kroz koju se očituje naša spremnost da volimo.

Što zapravo znači voljeti drugu osobu u partnerskom odnosu?

To prije svega podrazumijeva ne natjecati se i uspo-ređivati s partnerom. Tko koga više voli. Ako možete više dati, nemojte se ustručavati jer je to znak vaše spremnosti da sudjelujete u nečemu što eventualno još nije zaživjelo, a možda hoće. Ako već traje, možete poslužiti kao dobar model pružanja nježnosti i iskazivanja bliskosti. Nekim partnerima treba više vremena da bi se opustili u odnosu.

Vrlo je relativno iz kog aspekta neka veza kreće i kako će se razvijati, ali ono što podrazumijeva ovaj proces jest naša dobrovoljnost da sudjelujemo i prepuštamo se. Prepuštanje nije isto što i popuštanje i pasivnost već, naprotiv, znači uočavati kamo nas vodi zajednička putanja. Andrićevim riječima govoreći: „Čitati znakove pored puta“.

Ljubav se na nekoj razini i gradi na vjeri jer nemamo nikakvo jamstvo da će se razviti, a dužni smo ili ako želimo, sudjelovati u njenom rastu.

Iskustva klijenta

Mlada djevojka na psihoterapiji mi kaže: *Teško da mogu dopustiti da mi se približi... Kao da uspoređujem tko ima veći kapacitet za ljubav od nas dvoje, a budući da obično zaključim da druga strana sigurno nema tako izražen kapacitet kao ja, ne dopuštam da mi se približi...* Ova subjektivna procjena, iako vrlo iracionalna, ukazuje da je osoba već podigla štit koji malo tko može probiti.

Voljeti znači opustiti se i za početak promatrati. Koga? Kako drugu osobu, tako i sebe. Psihologija je dokazala da istodobno možemo biti promatrač i promatrani, „biti u iskustvu i nešto izvan njega“. Dopuštati sebi da uočavamo osobine, načine i stilove ponašanja. Ne uljepšavati ih nužno, iako se ovaj mehanizam idealiziranja često okida kod zaljubljenosti već, naprotiv, promatrati i pratiti. Usporedbe ne bi trebalo biti u odnosu samo na sebe, već na oblike ponašanja, manire, stil razmišljanja i govor koji možda i nije nešto čemu smo skloni. Ipak, to osobu koja je voljna sudjelovati u potencijalno ljubavnom odnosu, ne

treba plašiti. Naprotiv, time širi iskustvenu sliku. To znači dopuštati tuđu različitost i pratiti je.

Što su vaši kriteriji vrijednosti?

Svakako je bitno imati i svoje kriterije i ne tjerati sebe biti preradikalan ako „to drugi rade“. Iako je seksualna revolucija s kraja šezdesetih i početkom sedamdesetih godina donijela obilje slobode i liberalizacije ljubavi, istodobno je unijela i niz zabuna i kaos u glave mnogih. Zato jedna moja klijentica s pravom postavlja granicu kada otkriva da mladić koji joj se dopada ima vezu, ali bi i s njom htio pomalo eksperimentirati. Ona nije spremna da bude netko „iz sjene“, iako joj neke prijateljice tvrde „da je baš luda i zašto ne prihvati“. Prihvaćanje uvjeta tipa „daj što daš“ mogu ugušiti unutarnji glas kao vodič k odnosu koji osobi doista treba. Također, može potpuno redefinirati kriterije u kome se osoba za trenutak potpuno zbuni i počne činiti stvari u kojima se ne osjeća ugodno. Ova Pirova pobjeda kao danak uzima samopoštovanje.

„Roditeljske elektrode“

Jedan broj osoba mi kaže da razlog neulaženja u vezu jest roditeljski glas ili davno usađeni programi tipa: „muškarac će te samo iskoristiti“, „oni služe za potomstvo“, „današnje djevojke su nemoralne i lake, pogledaj kako lako ulijeću“... Sve su ovo donekle upozorenja, ali mnogo većim dijelom strahovi roditelja i zabrinutost za sina ili kćer koji ispred sebe imaju potencijalnu vezu. Ukoliko roditelj na jednoj (obično skrivenoj psihološkoj razini) šalje poruku „nemoj, griješiš“, ili „ovdje si najsigurniji, ostani u odnosu sa mnom“, osoba će teže ulaziti u veze i izlagati se, upoznavati i dopuštati približavanje druge osobe. Jedino s kim je bliska jesu članovi primarne obitelji. Ovo je osobito opasno u razdobljima osamostaljivanja i izlaska iz obiteljskoga gnijezda jer guši zdrav kapacitet za davanje i primanje ljubavi.

Sreća nije lijepa ako se samo čeka

Književnica Desanka Maksimović koja je napisala čuvenu poemu koju smo svi rado recitali: „Sreća je lijepa samo dok se čeka“, nije baš konstruktivna kada je ljubav u pitanju. Ova poruka ne vrijedi za psihološki zrele osobe koje će se odvažiti istražiti sve kutke ljubavi, i uz rizik koji postoji, ali je i dio svakog drugog odnosa. Emocionalnost, posvećenost u obliku privrženosti i seksualnosti jesu dimenzije koje psihološki službeno određuju ljubav. Ipak, važnije od toga jest usuditi se voljeti, bez obzira na ishod.

Kruh

U evanđeljima čitamo kako je kruh za Isusa bio od osobite važnosti; on je molio za kruh svagdašnji, umnožio je kruh da bi nahranio ljude kojima je bila potrebna hrana, učenici su ga u Emausu prepoznali u lomljenju kruha, naposljetku, Isus je svoju prisutnost ostavio pod prilikama kruha. Svaki put kada bi Isus uzeo kruh u svoje ruke najprije bi izrekao blagoslov nad njim. Blagoslivljao bi Boga, svoga Oca – jer se kruh nikada ne podrazumijeva sam od sebe, kruh je uvijek nešto što se dobiva, nešto što primam, što mi je darovano, što mi dolazi. U kruhu uvijek prepoznajem svoju glad, svoju ovisnost o hrani, prepoznajem da nisam svemoćan, da sam krt, slab, da sam stvorenje. Nadalje, prepoznajem svoju ovisnost o onomu koji mi omogućuje život, u čijim sam rukama te prepoznajem i svoju potrebu za Njim koja je tako snažna, elementarna i osnovna, kao što mi je i potreba za kruhom svagdašnjim.

Kruh uvijek pretpostavlja nekoga – nekoga tko se brine o meni, komu sam važan, tko me ljubi. Nekoga tko misli na mene, tko me hrani, komu dugujem zahvalu – kome dugujem svoje postojanje, svoj život, sebe samoga. Zapravo u kruhu nikad ne blagujem samo ono materijalno već uvijek i ljubav i pažnju i brigu one druge osobe. Zato je jelo

koje priprema vlastita majka uvijek ukusnije jer dok mi mama kuha ona misli na me, u to jelo unosi svu svoju ljubav prema meni, sebe, cijelo svoje biće. Ta ljubav, nesebičnost i sebedarje me zapravo drže u životu, više negoli ono materijalno – ne živi čovjek samo od kruha... Kruh je u tom smislu samo poveznica između dviju osoba, između mene i onoga tko me ljubi, tko me hrani, tko mi se daje.

Kruh trebam znati primiti i prepoznati u njemu svu ljubav koja mi je darovana. No, isto tako važno je da svoj život stavljam na raspolaganje drugima, da i ja postanem kruh svagdašnji za druge. Isus je na posljednjoj večeri podijelio kruh svojim učenicima, kao što je i sebe dao za sve nas. Kruh je pripremljen da se daje, da se razdijeli, da se blaguje. I naš život ima smisla tek onda kad smo za druge, kad od nas drugi mogu crpsti snagu i život. Kada se međusobno znamo darivati i to bezuvjetno, potpuno, do kraja, postajemo kruh za druge. Moj život imat će smisla tek onda kad se budem razdao: sve svoje vrijeme, i pažnju, i riječi, nadu, prijateljstvo, povjerenje, praštanje. Zato se želim dati u Isusove ruke da me razlomi poput kruha. Neka me Isus uzme i razlomi, da me nakon toga može podijeliti drugima, neka polomi u meni sve što se protivi da se darujem, neka me Duh Sveti učini blagim, mekim i hranjivim, poput friškog kruha koji napunja gladna usta.

Gospodine, želim ti zahvaliti za svaki komadić kruha koji sam ikad blagovao – hvala ti za zemlju, za sjeme, za rad u poljima, za žetvu, za zajednicu – hvala ti za svu ljubav i za sve ljude koje prepoznajem dok na svome stolu režem svoj kruh. Hvala ti i za Euharistiju, da te mogu prepoznavati kao Kruha Živoga, hvala ti što želiš biti prisutan u mom životu u obličju kruha. Uzmi i mene, moj život i sve što posjedujem, blagoslovi me, razlomi me i podijeli me poput kruha na tvoju slavu i na korist braći ljudima.

Kruh trebam znati primiti i prepoznati u njemu svu ljubav koja mi je darovana. No, isto tako je važno da svoj život stavljam na raspolaganje drugima, da i ja postanem kruh svagdašnji za druge. /.../ Kruh je pripremljen da se daje, da se razdijeli, da se blaguje. I naš život ima smisla tek onda kad smo za druge, kad od nas drugi mogu crpsti snagu i život.

Kruh je uvijek nešto što se dobiva, nešto što primam, što mi je darovano, što mi dolazi. U kruhu uvijek prepoznajem svoju glad, svoju ovisnost o hrani, prepoznajem da nisam svemoćan, da sam krt, slab, da sam stvorenje.

S. M. TRPIMIRA ISUSOVA – VERA TEMUNOVIĆ

(Žednik, 6. rujna 1932. – Subotica, 4. srpnja 2018.)

Gospodin je u svom milosrđu 4. srpnja 2018. godine, u devetnici bl. Majci Utemeljiteljici, prigrlio s. M. Trpimiru Temunović Isusovu i pridružio je zajedništvu nebeske Crkve. Sestra Trpimira umrla je u 86. godini života i 57. godini redovništva, a pokopana je 11. srpnja iz kapele sv. Ane u subotičkom Kerskom groblju. Sprovodne obrede predvodio je subotički biskup mons. Ivan Pénzes u zajedniš-

tvu sa župnikom subotičke župe sv. Roka kojoj pripada samostan sestara u kojemu je djelovala s. Trpimira, mons. Andrijom Anišićem te svećenicima Subotičke biskupije.

S. M. Trpimira je rođena u Žedniku 6. rujna 1932. godine u obitelji Roke i Klare Temunović koji su joj na krštenju nadjenuli ime Vera. Odrastala je u pobožnoj i radišnoj obitelji, aktivnoj u župnoj zajednici sv. Marka kojoj su pripadali, što su župnici vrlo rado isticali. Od desetero djece koje je Bog darovao tom vjernom braku, milost je obdarila roditelje kada je Bog u svoj vinograd pozvao njih troje, sina Josipa koji je bio svećenik subotičke biskupije, i kćeri: s. Leopoldinu dominikanku te s. M. Trpimiru. U Družbu Kćeri Milosrđa ulazi 1961. godine, najprije u Zagrebu, a vrlo brzo nastavlja svoj redovnički hod u Kući matici u Blatu na Korčuli. U novicijat stupa 1963. godine kako bi prve zavjete položila 12. rujna 1965. godine. Doživotne zavjete položila je 12. rujna 1970. u Blatu. Svoj redovnički hod započela je u Blatu, a nastavila ga u Novom Sadu, u Passau i Hengersbergu u Njemačkoj, u Somboru i najdulje u Subotici u zajednici sv. Male Terezije. Djelovala je kao kuharica, sakristanka, nešto malo kao njegovateljica staraca i kao dugogodišnja vratarica. Bila je veoma zrela osoba, uvijek ljubazna, dostojanstvena, odmjerena i nasmiješena. Znala se hvatati ukoštac sa svim onim što joj je Gospodin stavljao na put. Dužnosti koje su joj bile povjerene obavljala je najbolje što je mogla, trpljenje je primala kao dio životnog puta. U posljednje vrijeme kada je patnja uznapredovala u teškoj bolesti kao prava Trpimira znala je Trpjeti s Raspetim i nije se žalila na boli, istaknula je opraštajući se od s. Trpimire provincijalna predstojnica s. Emila Barbarić, dodajući da će ljudi i sestre pamtiti njen glas preko telefona i pojavu na vratima samostana u Subotici. Glas koji se uvijek obradovao svakom pozivu i pozivatelju. U razgovoru s njom svatko je mogao osjetiti zanimanje, i za osobu i životnu situaciju. Nije zaboravljala one s kojima je surađivala u različitim filijalama i rado se zanimala za njihov životni tijek. Župljani su voljeli izmijeniti s njom povjerljive i ljubazne riječi. U životu ju je Bog pohodio različitim bolima. Sve je podnosila na nogama, strpljivo i ustrajno, rekla je s. Emila. /Zv./

S. M. JOSIPA (Julijana) MILODANOVIĆ

(25. 01. 1930. - 16. 7. 2018.)

Na blagdan Gospe Karmelske, 16. srpnja, u Subotici je preminula s. M. Josipa Milodanović, u 88. godini života i u 61. godini redovničkih zavjeta. Pokopana je na subotičkom Bajskom groblju 18. srpnja, a sprovodne obrede prevodio je subotički biskup Ivan Pénzes.

Obraćajući se svima koji su s. Josipu došli ispratiti na vječni počinak, u ime Družbe sestara Naše Gospe od nje se oprostila vrhovna glavarica, s. **Martina Koprivnjak** koja je istaknula kako nam život s. Josipe pokazuje da je i starost sredstvo Božje ljubavi. Ona je sa svakom novom godinom bivala sve strpljivija, predanija, nesebičnije se zanimala za druge i s većom zahvalnošću primala svaki znak pažnje i brige. Uvijek se iznova trudila biti korisna i sudjelovati u životu zajednice, rekla je s. Martina opraštajući se od s. Josipe, dodajući da je kapelica bila njezino omiljeno mjesto otkud je slala na sve strane lijepe misli i molitve, a sebi izmolila predanje i snagu za poteškoće koje starost neminovno donosi.

U ime župne zajednice od s. Josipe oprostio se župnik, mons. **Bela Stantić** koji je rekao da je s. Josipa tijekom 61 godinu redovničkoga života svjedočila ljepotu potpunog predanja svome božanskom Zaručniku u redovničkoj zajednici

sestara Naše Gospe. Svoj redovnički život proživjela je spremajući hranu svojim susedama u Zagrebu, Njemačkoj i drugdje, pokazujući, da se u svakom zvanju i poslu može proslaviti Boga. Dok mi ljudi pravimo razliku između posla i posla, ona je pokazala da ni najuzvišeniji poziv, ni veliko blago, ni žrtva vlastitog života nije ništa bez ljubavi. /.../ Nije napuštala prigodu da u crkvi sa župljanima zajedno moli, a to je činila i u samostanskoj kapeli, što je ona u svojim starim danima smatrala svojom velikom zadaćom. Njezini nećaci su joj bili velika radost, a ona njima duhovna podrška, rekao je mons. Stantić.

Sestra Josipa (Đula) Milodanović rođena je u Žedniku u brojnoj kršćanskoj obitelji, od oca Tome i majke Matilke r. Čakić. Kao zrela djevojka u 24. godini svoju prvu obitelj zamijenila je za redovničku: primljena je u samostan sestara Naše Gospe u Zagrebu 1954. godine. Tu je prihvatila novi način života i prošla cijelu redovničku formaciju. U noviciatu je dobila redovničko ime s. Josipa. Prve zavjete je s. Josipa položila 18. kolovoza 1957., a doživotne 18. 8. 1963. u Zagrebu. Tijekom godina služila je u kuhinji u Kući matici u Zagrebu, potom u Gunji, u Rumi, Caritasovu domu za starije u Holzkirchenu u Njemačkoj, gdje je pune 22 godine u kuhinji s mnogo ljubavi i požrtvornosti korisnicima i djelatnicima Doma svjedočila vedro predanje Bogu i privređivala za sestre u Domovini. Godine 1991. vratila se u Hrvatsku i nastavila služiti u kuhinji Kuće matice u Zagrebu, da bi od 2009. godine do smrti boravila u samostanu u Subotici. /Zv./

MONS. JÓZSEF REHÁK

(7. 4. 1933. – 27. 7. 2018.)

Po svom providnosnom milosrđu Otac nebeski je ujutro 27. srpnja 2018. k sebi pozvao umirovljenog svećenika Subotičke biskupije mons. Józsefa Reháka, apostolskog protonotara, dugogodišnjeg župnika župe Isusa Radnika u Subotici.

Mons. Rehák je rođen 7. travnja 1933. godine u Adi, od oca Istvána i majke Marije Tényi. U tamošnjoj župnoj crkvi Presvetoga Trojstva primio je sveto krštenje. Pošto se obitelj preselila u Sentu, ondje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Već kao školarac József je na sebe privukao pažnju ozbiljnim vladanjem te ga je tadašnji župnik Béla Péchy na njegovu zamolbu, uz sljedeću preporuku, poslao u bogosloviju: *József stvarno ima svećeničko zvanje, dubokog je vjerskog života, te već odavno svakodnevno dolazi na svetu pričest, pa njegovo vladanje mnogim vjernicima služi na duhovnu izgradnju. Vrlo je marljiv i pametan učenik, što potvrđuje izvrsnim uspjehom na maturi i jednoglasnom pohvalnom cijelom profesorskog zbora.*

Teološki studij pohađao je u Zagrebu od 1954. do 1960. godine. Za svećenika ga je 28. lipnja 1959. godine, u župnoj crkvi Srca Isusova u Senti, zareadio mons. Matija Zvekanović, bački apostolski administrator. Svećeničku službu u svojstvu kapelana otpočeo je u Bačkoj Topoli 1959. godine, odakle je nakon godinu dana u istom svojstvu premješten u Sombor. Potom je kao kapelan godinu dana djelovao u Bajmaku od 1962. te ponovno godinu dana u Bačkoj Topoli i Bajši, odakle je u svojstvu župnog upravitelja premješten u Gunaroš, gdje je ostao do 1968. kad je premješten u župu Isusa Radnika u Subotici.

Mons. Rehák bio je aktivan na mnogim poljima života Subotičke biskupije, pa je tako djelovao i kao biskupijski savjetnik i član svećeničkog vijeća te drugih biskupijskih vijeća i kao crkveni sudac. Od 1978. do 1988.

u dva mandata vršio je službu generalnog vikara, a od 1989. do 2003. godine obnašao je službu ahriprezbitera Katedralnog arhiprezbiterata te je od 1993. do 2007. vršio službu privremenog prefekta Biskupijskog računarskog ureda. Od 2004. godine odlikovan je zvanjem apostolskog protonotara, najvišim papinskim odlikovanjem za svećenike.

Kao umirovljeni svećenik, od 2007. godine boravio je u obiteljskoj kući u Senti te je ondje kao duhovni asistent ispomagao u župi Srca Isusova i u bolničkoj kapeli, a od 2013. godine preselio se u svećenički dom *Josephinum* u Suboticu.

Navedeni podatci rječito govore o bogatstvu i širini osobnosti dragog nam pokojnika. Bio je vrlo razborit čovjek, kreativan i uvijek spreman pomoći. Vrlo je poštovao čovjekovo dostojanstvo svakog sugovornika. Njegovom smrću Subotička biskupija je na vječni pokoj ispratila jednog iznimno svestranog i vrijednog čovjeka. Kao takvoga ga preporučujemo Božanskom milosrđu. Počivao u miru Gospodnjem!

Svete mise na Bunariću

- 1. rujna – 9.30 sati;
- 5. rujna (blagdan sv. Majke Tereze iz Kalkute) – 18 sati;
- 7. rujna – 20 sati (Misa mladih koju glazbeno animira VIS „Noa“);
- 8. rujna (svetkovina Male Gospe) – 9.30 i 18 sati;
- 12. rujna (Ime Marijino) – 18 sati.

Proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatom Majuru

Nedjelja, 2. rujna 2018. u 11 sati.
Misno slavlje predslavit će preč. Patrik Tvorek.

Proštenje u župi sv. Križa u Somboru

Petak, 14. rujna 2018. u 18 sati.
Misno slavlje predslavi vajštanski župnik, vlč. Vinko Cvijin.

Đakonsko ređenje Luke Poljaka

Nedjelja, 16. rujna 2018., crkva sv. Marka Evanđelista u Žedniku, 10 sati.

HosanaFest 2018.

Nedjelja, 23. rujna 2018., Dvorana sportova u Subotici, 20 sati.
Slogan ovogodišnjeg festivala je „Obnovimo mladost duha“.

Sudionici HosanaFesta su:

- 1. Marko Milas – *Moja snaga*
- 2. „Novo Nebo“ – *Bože, kralju moj*
- 3. Emilija Kovačev – *Idem k Tebi, Gospode*
- 4. „Speranza“ – *Isuse, daj nam milosti*
- 5. Dario Bezik – *Govori Gospodine*
- 6. Klaudia Lukić – *Za nas*
- 7. Sanja Peić – *Ti si moja snaga*
- 8. „Noa“ – *Otvori nam oči*
- 9. „Frama“ – *Dođi i slijedi me*
- 10. Marija Perković – *Morem Tvoje ljubavi*
- 11. Nikoleta Malenić – *On je radost*
- 12. Josipa Stantić – *Ti i ja*
- 13. „Faust“ – *Daj mi svjetlosti*
- 14. Kristina Crnković – *S Tobom*
- 15. Mihajlo Parčetić – *Upoznaj pravu istinu.*

Ulaznice po cijeni od 200 dinara/20 kn mogu se nabaviti pri ulasku u dvoranu.

Misa za početak školske godine

Subota, 29. rujna, katedrala sv. Terezije Avilske, 10.30 sati.

Zavjetno hodočašće u Mariju Bistricu

Subota, 29. rujna, od 6.30 sati.
Prijave na župama do 22. rujna. Cijena karte je 3.000 dinara.

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godšte XXV., broj 285
kolovoz (avgust) 2018.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com
Tel.: +381(0)24 600240
Mob: +381(0)64 3226613

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Dario Marton, novinar
Nela Skenderović, novinarka
Ana Gaković, lektura
Željka Zelić, redaktura i korektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“
Segedinski put 86
24000 Subotica
Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * UBH „Dužijanca“
- * NIU „Hrvatska riječ“
- * www.pixabay.com
- * www.piterest.com
- * Naslovnica i zadnja fotografija:
Zoran Vukmanov Šimokov

Spomendan bl. Marije Petković u Sv. Roku

Mlada misa vlč. Zsolta Magyara

Ljetni oratorij u Sonti

Proštenje u kapeli sv. Roka u Subotici

Proštenje na Tekijama

Blagoslov trudnica u crkvi sv. Roka

Nadbiskupi i biskupi koji su uzveličali proslavu 50. obljetnice naše biskupije

Mons. Stanislav Hočevar SDB, nadbiskup beogradski i metropolit

Mons. dr. Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki i metropolit

Mons. dr. György Jakubinyi, nadbiskup Alba Iulie

Mons. László Böcskei, biskup Oradee

Mons. Đura Džudžar, egzarh za grkokatolike u Srbiji

Mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski

Mons. Nikola Kekić, grkokatolički biskup križevački

Mons. dr. Franjo Komarica, biskup banjalučki

Mons. Ivan Milovan, umirovljeni biskup porečko-pulski

Mons. Mijo Gorski, pomoćni biskup zagrebački

Mons. dr. Antun Škvorčević, biskup požeški

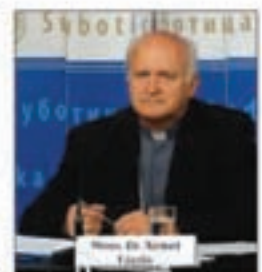
Mons. dr. Petar Palić, biskup hvarsko-bračko-viški

Mons. Martin Roos, apostolski upravitelj temišvarski

Mons. dr. Kiro Stojanov, biskup skopski i grkokatolički biskup strumičko-skopski

Mons. dr. Ladislav Németh SVD, biskup zrenjaninski i predsjednik MBK

Mons. György Snell, pomoćni biskup ostrogosko-budimpeštanski

Mons. Antal Spányi, biskup Székesfehérvára

Mons. dr. György Udvardi, biskup pečuški

Mons. dr. Lajos Varga, pomoćni biskup Váca

Mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački